

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1925 július 26.

198. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Uj utak előtt

A nemzetgyűlés szombaton szavazott a kormánydeklaráció felett. A szavazáson a német párt tagjai nem vettek részt. A német párt tagja még az ellenzéki blokknak, de már nem szavaz a kormány ellen. A jelek azt mutatják, hogy a német pártnak ez a magatartása a taktikai kérdésekben eddig vallott álláspontja revíziójának eredménye s hogy ez a revízió el fogja távolítani a német pártot az ellenzéki blokktól s közelebb fogja hozni a parlamenti többséghez, az ez idő szerinti kormányzópartok csoportjához.

Hát a magyarok? — kopogtunk megint a kérdéssel a lelkiismeret kapuin.

Ahhoz szó sem férhet, hogy a magyarságnak vannak teljesíthető kívánságai, orvoslatlan sérelmeik. Az események Pribicsevics Szvetozárt leseperték az uralomról s izolált ellenzékbe vitték politikáját. De Pribicsevics alkotásai még élnek s Pribicsevics szelleme még él az alkotásokban. Ha a radikális párt megtámadta Pribicsevics-csel való közösséget, most meg kell tagadnia Pribicsevics alkotásait s Pribicsevics szellemét. Ha Pribicsevics az ellenzékre szorult s ha Pribicsevics kiméletlen leleplezéseivel és tekintet nélküli agresszivitással támadja a mai kormányzat tényezőit, akkor nem kormányozhat tovább Pribicsevics szelleme és nem kormányozhatnak Pribicsevics intézményei. A magyarság most már ugyanis megformulázhatja kívánságait s megjelölheti sérelmei orvoslásának módját abban az irányban, amely irányban kialakult a politikai helyzet: *Pribicsevics az ellenzékbe ment, menjen az ellenzékbe Pribicsevics politikája is. A magyarságnak nem lesz több kérelme és nem lesz több kívánsága, ha a kormányzat likvidálja összes vonatkozásában a független demokratákkal való szakítást.*

Ma még a magyarságnak vannak sérelmei és vannak kívánságai. Pribicsevics már megbukott, de iskolajavaslatai még ott vannak a nemzetgyűlés előtt. Pribicsevics már megbukott, de — nézzék végig a Vajdaság iskoláit — minden iskolában ott van szellemének nyoma, érintetlenül, frissen és — hatékony agilitásban. Pribicsevics már az ellenzéki padsorokból döngi a *ceterum censeo*-t, de a magyarság kultúrörkévei, a magyar nyelv jogai előtt még azok az akadályok meredeznek, amelyeket — politikája görgetett a megértés útjába. Nézzék meg, hogy hajtották végre a Vajdaságban a földosztást, nézzék meg kik kaptak földet s kik ma-

radtak ki a földosztásból s nem tagadhatják, hogy *a demokraták ezen a dusan termő, istenáldott földön is örök emléket tudnak állítani maguknak a nemzeti egyenlőségnek szociális egyenlőségé váló fokozásával, a kivándorlás megszerzésével s a Vajdaság terméseredményének, a nemzeti vagyon jövedelmének intézményes leosztásával.*

A magyarság úgy akarja politikájának irányát megszabni, úgy akarja barátait és szövetségeseit megválogatni, hogy politikája kívánságainak teljesülését, sérelmeinek orvoslását segítse elő. A magyarság megunt a céltalan intranzigencia üres jelszavait, a magyarság azt kívánja, hogy politikai súlyának érvényesítése a magyarság kulturális, politikai, gazdasági és szociális törekvéseinek valóságos, kézzel fogható előnyt biztosítson. A céltalan intranzigencia eddig azt hirdette: teljesítsék a magyarság kívánságait, orvosolják sérelmeit s a magyarság azok mellé áll, akik *teltekkel bizonyították be a magyarság törekvéseinek megértését. Gyönyörű program, nagyszerű program, igézetes program, de a céltalan várakozásra és meddő erőfeszítésre kényszerítő. Abban nem lehet eltérés, hogy a magyarságnak úgy kell politikájának irányát megszabni, ahogy azt reális érdekei parancsolják. A felett sem lehet vitatkozni, hogy politikai irányát a jogok megadása s a sérelmek orvoslása szabhatja meg. A céltalan intranzigenciának eddig az volt a követelése, hogy a kormány teljesítse a magyarság kívánságait, adja meg az alkotmány által megadott jogokat, szüntesse meg sérelmeit, melyek az alkotmánynak s a törvényes rendnek is sérelmei s akkor lehet majd tárgyalni azokról a feltételekről és módokról, melyek a magyarság támogatásának tartalmát és mértékét megszabják. Ezen gondolkodásmódtetszetős, de helytelen, mert kizárólag a magyarság szempontjait veszi tekintetbe s akkor, amikor két fél megállapodásáról, megegyezéséről van szó, egyedül az egyik fél kívánságai és szempontjai által vezeteti magát. Már pedig ha realpolitikát akarunk folytatni, lehetetlen szemethunyni azok előtt az erőtevényezők előtt, melyek a lehetőségek határait kijelölik s lehetetlen elterelni a figyelmet arról a viszonyról, amellyel a kormányzó hatalmat, a parlamenti többséget, az államot alkotó nemzet büszke öntudatát s a végrehajtó hatalom teljes apparátusa felett való rendelkezési jogot reprezentáló uralom áll szemben az erőtlen, a fegyvertelen,*

az elfogultság és türelmellenség által meghajszott kisebbséggel. Minden megegyezésnél az tesz több engedményt, az enged többet követeléséből, akit nagyobb érdek köt a megállapodás létrejöttéhez s az diktálja a feltételeket, akinek existenciális érdekeit a megállapodás nem érinti, aki megállapodás nélkül is eléri azt, amit akar. A politikai alkunál nincs ez más képen. Ha szabadna triviálisnak lenni, azt mondanánk: a hetyke és céltalan intranzigencia hitelben akar mindent elérni, mert föltételezi az államhatalmat gyakorló kormányzó többségről, hogy annak nagyobb érdeke a magyarsággal való megállapodás, mint a magyarságnak. Teljesítsék kívánságainkat, orvosolják sérelmeinket, akkor tárgyalunk — mondják ők. Nem indokolt-e — mondjuk határtalan szerénytelen-

séggel — ha ezzel szemben az országnak és parlamentnek többségi pártjait s az államot alkotó nemzetet reprezentáló kormányhatalom is azt mondja: teljesítse előbb az ország magyarsága a mi kívánságainkat s akkor az ő kívánságai sem maradnak teljesíthetetlenek.

Övék minden erő és minden hatalom, a mi erőnk csak a pusztai igazság. Nekünk kell meghajolni az erő előtt, ha meghallgatást, ha teljesítést és orvoslást ígér s nem nekünk kell *ígérni* támogatást, ha az már meghallgatott, teljesített és orvosolt. Az új helyzet új utak elé állította a magyarságot. Bizzunk benne, hogy a magyarság végre meg fogja találni azt az utat, melyet a magyar élet s magyar jövő érdekei jelölnek ki számára és amelyen át eljut a boldog munka révébe.

A nemzetgyűlés bizalmat szavazott a kormánynak

Befejezték a kormánydeklaráció vitáját — Pribicsevics vitája Jovanovics Ljubával és Radics Pavleval

A német párt kivonult a szavazás elől

A pártvezérek kollégiumának megállapodása értelmében szombaton délután egy óráig be kellett fejeznie a parlamentnek a kormánydeklarációja feletti vitát. Ennek a megegyezésen alapuló klotürnek fényében folyt le a nemzetgyűlés szombati ülése, amelyen a feliratkozott szónokoknak csak kis része tarthatta meg beszédét és így is délután két óráig tartott, amíg rákerülhetett a sor a bizalmi szavazásra. Maga a vita rendkívül érdekes és heves volt. Különös érdekességet adott az ülésnek Jovanovics Ljuba nagy beszéde, valamint a Radics Pavle, Trifunovics és Trumbics közötti összecsapás.

Az ülést kevéssel kilenc óra után nyitja meg Trifkovics Márkó elnök. Az első szónok Trifunovics Misa vallásügyi miniszter.

— Az eddig elhangzott beszédekből, — mondja, — az látszik, hogy abban a házban új atmoszféra alakult ki, amely jobb és, hasznosabb az országra, mint az eddigi. Davidovics Ljuba üdvözölte a megegyezést, bár nem bizik annak tartósságában. Kilátás van arra, hogy a földművespárt is hasonló álláspontot fog elfoglalni és így csak három párt marad, amely ellenzi a megegyezést: Trumbics, Snáho és Pribicsevics pártja. A megegyezésnek tehát több híve van, mint ahogy azt a kormány többsége mutatja. Ezután hosszasan beszél a legutóbbi két év politikai küzdelméről. Nagy tévedésben vannak azok, — mondja, — akik azt állítják, hogy nincs horvát kérdés.

Pribicsevics: Hát még van hor-

vát kérdés?

Trifunovics: Igenis van és sokáig lesz is, de nem olyan szerencsétlen formában, mint eddig.

Pribicsevics: Azt hittem, hogy önök megoldották ezt a kérdést.

Trifunovics kijelenti, hogy véleménye szerint Pribicsevics nagyon kellemetlen helyzetben van és nem tudja, hogy most milyen álláspontot foglaljon el és egy platformra fog kerülni Koroseccel. Spahoval és Trumbicsal.

Zsanics: Ez nem igaz. Nekünk semmi közünk hozzá. Önök vették át az ő programját.

Trifunovics beszéde végén mindenkit felhívott, támogassa a radikális és Radics-párt megegyezését.

Hadzsikadics muzulmán-párti félreértett szavainak helyreigazítása címén azt állítja, hogy Trifkovics öt teljesen félreértette. Beszédében azt mondotta, hogy ezt a megegyezést ők is üdvözlék, csak nem biznak tartósságában és jobb szerették volna, ha az más úton jön létre.

Trifunovics újabb felszólalásában kijelenti, hogy nagyon szívesen fogadja ezt a helyreigazítást és örül neki.

Trumbics dr. személetes kérdésben felszólalva válaszol Trifunovicsnak. Kijelenti, hogy tiszteletben kell tartani a tradíciókat és büszke arra, hogy most ő őrzi a horvát nemzet tradícióit. (Derűtséggel a Radics-párton). Felolvassa a boszniai radikálisok egy nyilatkozatát, amely sarajevói hivatalos lapjukban jelent meg, amely szerint nagyon sajnálják, hogy Pribicsevicsel szakitaniok kellett és remélik, hogy

később ismét együtt fognak vele dolgozni.

Pribicevics Szvetozár ugyan csak személyes kérdésben szólal fel. Sajnálja, hogy a vita megrövidítése miatt nem tarthat nagyobb beszédet, azonban a költségvetési tizenkettő vitája alkalmával vissza fognak térni erre a kérdésre. Kifogásolja, hogy **Trifkovic** beszédének személyeskedő jellege volt. Visszautasítja **Trifunovic**nak azt az állítását, hogy **Lorkovic**s politikai eszméit vette át, mert az »egy nép« teóriája nem **Lorkovic**snek koncessziója, hanem az övé.

Jovanovics Ljuba beszéde

Jovanovics Ljuba emelkedik ezután szólásra és beszédének kezdetén megtelik az egész terem képviselőkkel, akik az óriási hőség ellenére is mindvégig nagy érdeklődéssel kísérik a beszédet. **Jovanovics** mindenekelőtt rámutat arra, hogy *senki sem merne magára vállalni a felelősséget a megegyezés meghúzásáért.* Ez is bizonyítja, hogy milyen jelentős történelmi cselekedetről van szó. A kormánydeklaráció fölötti vita mégis nagy egyenetlenségekről tanuskodik, aminek oka abban rejlik, hogy nem tudták elválasztani a kormány kritikáját a megegyezéstől. A megegyezés elleni kifogásokat könnyű megdönteni. Három kifogás hallatszik az új kormány ellen: a hűség megszegése a szövetségesekkel szemben, a saját tradíciók és pártprogrammegtagadása és főképpen az, hogy ez a kormány összetételénél fogva a szlovének ellen irányul. A szövetségesekkel szembeni hűtlenség vádiát visszautasítja **Jovanovics Ljuba**. A koalíció és a koalíciós kormány nem lehet öncél és mihelyt nem felel meg feladatának, természetesen megszűnik. Ebben nincs semmiféle erkölcsatlenség. És bár igaz, hogy a **Pasics-Pribicevics-kormány** nem végzte el teljesen feladatát, de tény, hogy ez a kormány a választáson kapott ugyan többséget, amely azonban nem volt olyan erős, hogy hosszabb időtartamu munkásságára lehetett volna számítani. Különösen **Superina** és **Radics Pavle** nyilatkozatai után vált lehetetlenné a **Radics**-párti mandátumok megsemmisítése. Az ankét-bizottság vizsgálata után valamennyi mandátumot igazolták.

Trumbics dr. (Zajednica): Mégis megsemmisítettek hat mandátumot!

Pribicevics: Éppen **Radics Pavle** nyilatkozata után!

Jovanovics Ljuba: Hogy **Radics Pavle** nyilatkozata után történt-e, azt igazán nem tudom.

Pribicevics: Dehogyan nem tudja!

Jovanovics: **Pribicevics** ur ne állítsa, hogy tudom és ne akarja úgy beállítani a dolgot, mintha valamit titkolni akarnék. **Trumbics** képviselő urnak pedig ez a válaszom: igaz ugyan, hogy néhány mandátumot megsemmisítettek, azonban helyettük mások jöttek és így az ellenzék számbeli ereje nem változott. Ezek után világos volt, hogy a **Pasics-Pribicevics-kormány** nem lehet hosszútávú, tehát új megokolást kellett keresni. Az a másik kifogás, hogy a megegyező felek hűtlenség lettek pártprogramjukhoz, szintén nem jogosult. **Koalíciós kormány** esetén kompromisszumot kell kötni és ilyen kompromisszum eredménye maga a kormány-deklaráció is. Hivatkozom egyik **Radics**-párti képviselőnek a házon kívül tett nyilatkozatára, aki amikor azt kifogásolták, hogy a **Radics**-párt csak négy miniszteri tárcát kap, azt válaszolta, hogy *tízennyolc miniszteri tárcájuk van.* Én azt óhajtom, hogy valóban így legyen és így is kell lennie.

Pribicevics: Miért nem elégedtek meg önök sohasem négy tárcával?

Jovanovics: A kormányon nem lehet diktatúrához ragaszkodni, hanem számolni kell az adottságokkal és *reális politikát kell folytatni.* Ami pedig azt a vádat illeti, hogy az új kormány a szlovének ellen irányul, ezt nem nehéz megcáfolni. A szlovének csak azért kerülnek olyan ritkán a kormányba, mert *gőrcsösen ragaszkodnak az alkotmány revíziójára vonatkozó programjukhoz.*

Pribicevics: Éppen ön akart velük együtt dolgozni!

Jovanovics: Igenis, akartam, de abból a kormányból egyik pártot sem akartam kizárni. Figyelembe kell venni, hogy olyan országban élünk, amelyben a politikai helyzet úgy változik, mint a fűlmen a képek. A szlovén néppárt egyetlen politikai kombinációhoz kötötte le magát, a mivel azonban nem akarom azt mondani, hogy a kormány összetételében mutatkozó hiányosságot nem kell már az első kindlköző alkalommal megszüntetni, úgyhogy a szlovének is lépjenek be a kormányba. Tény az, hogy a szlovén kérdés még megoldásra vár, azonban nem lehet minden fontos problémát egyszerre megoldani. Eddig éppen az volt a hiba, hogy ezt kísérelték meg.

Pribicevics állandóan közbeszól, amiért **Trifkovic** elnök erélyesen rendreutasítja. **Pribicevics** amiatt panaszkodik, hogy a vita rövidsége miatt nem juthatott szóhoz.

Jovanovics Ljuba: A radikálisok közül ön beszéljen először...

Trumbics: Egy csoport nevében beszél.

Jovanovics: Hát jó, én egy csoport nevében beszélek, ez azonban legalább is akkora, mint **Trumbics** ur csoportja.

Ezután azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy *lehet-e egyáltalán megegyezésről beszélni az ország egyes népei között.* Eszerint ha a szerbiai és boszniai szerbek közt nézeteltérések volnának, mint ahogyan nincsenek, akkor azok között is lehetne megegyezés. Minden politikusknak kötelessége, hogy a horvátok elégedetlenségeinek okait megszüntesse.

Pribicevics: Miért támadta akkor a radikális-párt **Davidovic**ot, akit árulónak neveztek?

Pribicevics: Felkérem **Pribicevics** urat, mondja meg, mikor mondtam ezt, vagy csak hasonlót is **Davidovic**séről?

Pribicevics: Elismerem, hogy nem ön mondta.

Jovanovics: Akkor engedje, hogy beszéljek és ne zavarjon folyton! Hosszasan fejtegeti és történelmi tényekkel bizonyítja, hogy a radikálisok mindig jugoszláv politikát folytattak. Válaszol **Trumbics**nak a **Radics**-ügyben elrendelt pertörlés miatt támasztott kifogásaira. Ő is elismeri, hogy ezt a kérdést más módon is lehetett volna rendezni, például, úgyhogy a régi kormány megvárja, amíg **Radics** kiszabadul, de akkor **Lukinics**nak, vagy helyettesének kellett volna aláírnia a kormány előterjesztését. *(Nagy derűtség a jobboldalon.)*

Trumbics: Meg kellett volna várni a főtárgyalást!

Pribicevics: Főtárgyalást kellett volna tartani! Becsültes ember nem fogad el pertörlést!

Jovanovics hosszasan fejtegeti, hogy ez volt az egyetlen helyes megoldás. A pertörlés intézményét éppen **Pribicevics** kívánságára vetették be az alkotmányba. Ez egyébként az egész civilizált világban megvan.

Pribicevics: Európában mindenütt bírói tárgyalásokat tartanak hasonló ügyekben és nem rendelnek el pertörlést!

Neudorf (Radics-párt): Akár-

csak a **Thurn-Taxis**-ügyben! *(Derűtség.)*

Jovanovics Ljuba ezután a **Radics**-párt politikájában beállott fordulatról beszél. Ő is hisz abban, hogy a horvát parasztpárt eljárása használni fog Horvátországnak és megiefel a horvát nép törekvéseinek. Ráter az alkotmány kérdésére, illetve arra, hogy az alkotmány revíziójának programja lekerült-e a napirendről.

— Ez — mondja, — *egyáltalán nincs napirenden és kár ezt teszegetni.* Nagyon kedvező jelenség, hogy a horvát képviselők is arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a mostani alkotmányt előbb ki kell próbálni. Jobb lett volna, ha eddig is jobban vigyáztak volna az alkotmány szellemére.

Pribicevics: Talán csak nem dolgozott a **Pasics**-kabinet az alkotmány ellen.

Jovanovics: **Pasics** működéséről egyáltalán nem beszéltem!

Pribicevics: Nem **Pasics**ról van szó, hanem **Pasics** kabinetjéről?

Jovanovics: Ami pedig **Pasics** kabinetjét illeti, arra igazán illekezőbb **Pribicevics** és még néhányan, hogy **Pribicevics** ur előtt nem ismeretlen, hogy nekem erről mi a véleményem!

Pribicevics: Tiltakozott-e a pártban?

Jovanovics: Igen, tiltakoztam. Egyébként, erről a kérdéstről más alkalommal óhajtok beszélni.

Végül üdvözli az új helyzetet és kéri azokat, akik elégtelenek a mostani helyzettel, hogy vegyenek példát **Davidovic Ljubáról**, aki azt mondta, hogy meg fogjuk nézni az önök munkáját és aszerint fogjuk megítélni önöket.

Nagy taps és éljenzés a kormány-pártokon.

Jovanovics Jócó földművespárti beszél ezután. A horvátok és szerbek közt létrejött megegyezés, véleménye szerint, rendkívül fontos esemény és az új kormány deklarációja is sok szempontból figyelemreméltó. A deklarációban mindenekelőtt igen érdekes beismerések foglaltatnak. A horvátok elismerik benne a dinasztit, az alkotmányt és az államegységet, amelyet eddig nem ismertek el. Másrészt a deklarációnak az a kijelentése is súlyos beismerés, hogy a polgári és politikai szabadságjogokat fokozottan kell védelmezni. Ez valóban üdvös gondolat, mert ami eddig volt az országban, azt a legnagyobb jóakarattal sem lehetett jogrendnek nevezni. *(Zaj az ellenzéken.)* Kifogásolja azonban, hogy a deklarációból sok mindent kifejezett a kormány: belpolitikailag hiányzik belőle a korrupció elleni küzdelem, külpolitikailag pedig az kifogásolható, hogy *szó sincs benne Bulgáriáról.* Az új kormány programja egyébként, véleménye szerint, elég gyakorlati, érezni lehet, hogy mögötte áll az erős horvát parasztpárt. A megegyezést a földművespárt helyesli, miután saját politikája is ezt a célt követeli. Kijelenti végül, hogy az új kormány munkáját figyelemmel fogják kísérni, egyelőre azonban pártja *nincs abban a helyzetben, hogy a bizalmat megszavazza.*

Szóharc Radics Pavle és Pribicevics között

Jovanovics Jócó után **Radics Pavle** jelentkezik szólásra. A képviselők nagy érdeklődéssel várják a horvát parasztpárt elnökének felszólalását. Az ellenzék részéről — mondotta — *többen azt állították, hogy a megegyezés nélküli az őszinteséget.* A deklaráció bizonyítja a legjobban, hogy alaptalanok a vádak, mert a megegyezés igenis őszinte. Megértem az ellenzék cégedetlenségét,

hiszen a megegyezéssel sok törvényt döntöttünk romba. Azt mondják, hogy mi köztünk és a radikálisok közt kölcsönös a bizalom. Ezt az állítást fölösleges is megcáfolni.

Pribicevics Szvetozár valamit közbeszól.

Radics Pavle (Pribicevics felé): A horvát képviselők szabad és szuverén nép képviselői, akiket nem bajonettekkel, szavazatlópasokkal válasszattak meg.

Pribicevics Szvetozár: Önök neveztek Péter királyt szeméneki!

Neudorf (Radics-párti): Ez nem igaz!

Pribicevics Szvetozár: Be fogom bizonyítani.

Az elnök rendreutasítja **Pribicevics**et, aki azonban tovább vitákozik a **Radics**-párti képviselőkkel. A nagylárnában az elnök alig tudja a rendet helyreállítani.

Radics Pavle: A megegyezést a kölcsönös bizalom alapián dolgoztuk ki. Azt állítják, hogy mi feladtuk programunkat. A horvát parasztpárt republikánizmusában nem a forma a lényeges, hanem a tartalom; a nép szuverénitása. **Pribicevics Szvetozár**nál megértem az idezességet, hiszen ő a koronánál is mindent elkövetett, hogy a megegyezést elbukassa.

Pribicevics Szvetozár: Ne hazudjon!

Radics Pavle: A **Vidovdani**-alkotmányt keresztül kell vinni, mert vannak jó oldalai is.

Pribicevics Szvetozár: A nép közt is védeni fogja az alkotmányt!

Radics Pavle: Igen, a választóim előtt is. Magának, **Pribicevics** ur, nincsenek választói, magát csendőrök választották meg. Mi hatalom nélkül, vesztegetések nélkül, szavazatvásárlások és szavazatlópasok nélkül erősödöttünk meg a nép között.

Rankovic **Pribicevics**-párti: Megmérgezték a kutakat és kivágták a szőlőket.

Radics Pavle és Pribicevics közt hosszabb szóváltás támad, amit **Radics** végül ezzel szakít félbe:

— *Tisza István bizalmastól nem fogadok el kioktatást.*

Radics végül támadja a **Zajednicát** és **Trumbics**ot, akinek szerinte *nincs joga a horvát nép nevében beszélni.*

A szavazás

Trumbics **Ante** dr. személyes kérdésben szólal föl és polemizál **Radics Pavle**vel és **Jovanovics Ljubával**. Utána **Pribicevics Szvetozár** kap szót, aki élesen támadja **Radics Pavle**t, aki szerinte nem beszél őszintén.

Pribicevics beszéde után a demokraták részéről dr. **Angvelinovic**s, a klerikális részről **Smodeli**, a radikálisok részéről dr. **Grgin** nyitnak be javaslatot. A radikálisok javaslata bizalom megszavazásáról szól, a demokratáké és a klerikálisoké bizalmatlanság megszavazását indítványozza. A demokraták bizalmatlansági indítványa feltűnően mérsékelt, a klerikálisoké viszont rendkívül éleshangú. **Gyurics** **Márkó** miniszterelnök-helyettes feláll és **Grgin** javaslatát kéri elfogadni. A parlament felállással, szótöbbséggel **Grgin** javaslatát fogadta el és bizalmat szavazott az új kormányra. A német párt kivonult a szavazás elől.

Az elnök ezután megállapította a hétfői ülés napirendjét és az ülést kevéssel két óra előtt bezárta.

Keresünk

a Vajdaság és Szerbia területére
vezérképviselőt

új tulajdányunk részére: biztosító berendezés beépítés és lopás ellen (felújítás nélkül). A raklár átvételére készpénz szükséges. Reflektánsok, technikusok vagy tapasztalt kereskedők, az érdeklődőknek Urbach igazgatónál, 9-1 óra között, Hotel Beograd 7. sz. szoba jelentkezni.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

A szász-magyar együttműködés kérdése újra aktualitást nyert azóta, hogy a kolozsvári Keleti Újság és szász Deutsche Tagespost közt vita indult meg a közös erdélyi kisebbségi front megteremtéséről. A sajtó vitába most belezúzott a bánási svábok vezérpolitikusa, Blaskovics Ferenc is, aki a két nép együttműködésének akadályát — akárcsak a szász Deutsche Tagespost — abban látja, hogy az erdélyi magyar párt annyira szervezetlen, hogy a német kisebbség esetleges fegyverbarátságát nem tudná kamatoztatni. »A közös front gondolata — mondotta — egyelőre ideális és megvalósíthatatlan. Igen sok speciális gyakorlati kérdésben: az iskolakérdés és a közeledő községi választások — meg lehetne azonban teremteni a harmónikus együttműködés lehetőségét, — ha volna kívül. A sváb népközösség öntudatos és komoly hatalmat és befolyást jelent és természetesen, hogy mi azt az erőt nem kockáztathatjuk egy ideális együttműködés kedvéért, mert hiszen a magyar párt szervezetei igen sok helyütt meg sem alakultak, vagy pedig szemmel láthatólag sokkal gyöngébben, semhogy számbavehető segítséget jelentene a mi harcunkban. Lehet, elismerem, hogy a magyarság szervezeteinek teljes kiépítését a belpolitikai helyzet és a hatóságok antagonizmusa okozza, — de ezekkel a jelenségekkel mi is megküzdöttünk és a magyarságnak is meg kell harcolnia. Közös front kiépítésért nyilván akkor sem volnának alkalmasak az idők — de sok dologban való közös cselekvésekkel egymás javát elő lehetne mozdítani.

*

A Keleti Újság egyébként folytatja a vitát a szász lappal: a Deutsche Tagesposttal. Legutóbbi számában »Válaszunk a szászoknak« címmel cikket közöl, amelyben leszögezi, hogy a szászoknak kétségtelenül igazuk van abban, hogy rájuk nézve nem volna előnyös a szervezetlen magyar párttal egységes frontot alkotni, mert ebből a fegyverbarátságból csak az erdélyi magyarságnak lenne haszna, nekik viszont nem nyújtana a paktum semmi előnyt és nem érnének el vele semmi politikai eredményt. »A szászok jogos aggodalma — írja a cikk végén — sem elutasítást, sem elintézészt nem jelent azért számunkra, hanem ellenkezőleg, serkentést arra nézve, hogy a magunk erőit úgy tömörítsük és szervezeteinket úgy építsük ki, hogy a velünk való társulás a másik félnek is előnyös legyen és pozíciójavulást eredményezzen.

*

A Slovenski Dnevnik legutóbbi számában egy történetnár megkockáztatta azt az állítást, hogy magyar nacionalizmus eredetileg szláv nacionalizmus volt, amit csak később tört le a germán hűbériség. A tudós történetnár kutatásai alapján arról is felvilágosította a szlovén nemzetiség magyarságát, hogy a magyar nemzetiség dinasztia: az Árpád-ház szláv eredetű, Szent István Vajk neve szláv szó és Ába Sámuel és Péter király harca a szlovének és németek küzdelme volt. Szlovénországban természetesen jól mulattak a Slovenski Dnevnik iambor történettudósán.

*

A szeptesi németek lapja a Karpathen Post feltűnést keltő cikkben arról ír, hogy most a választások előtt minden szlovák párt, főleg azonban a Hlinka-párt és a szlovák agráriusok elhalmozák a szeptesi németeket ígéretekkel. Zoch evangélikus püspök az agráriusoknak igyekszik megnyerni a szeptesi svábokat, akiket főleg felekezeti jelszavakkal próbálnak lekényerezni. »Az ígéretet — írja a Karpathen Post — amelyeket most tesznek, tulajdonképpen nem tartoznak a politikába, olyan ügyek,

amelyeket az evangélikus egyházon belül kell megoldani. Három évvel ezelőtt a trencsén-templői zsinaton Hodža és Zoch mint a hatalom birtokosai, a zsinat élén állottak és bőven volt alkalomuk, sőt evangélikus testvéri kötelességük volt, hogy másnyelvű evangélikus testvéreik kívánságait teljesítsék. De ezt nem tették meg, ellenkezőleg: az evangélikus németeket börtönbe szorították. Most aztán megígérik, hogy ebből a börtönből kiszabadítanak bennünket. Politikai érdemeikért? Tehát egyházunk ügyét politikai üzleteik pénzértől az utalá vá züllesztik. Mik az üzleteik? Az evangélikus egyház szolgál, vagy pedig

a világi hatalomra törekszenek az egyház révén?«

A Kassai Kazinczy Társaság akciót indított egy könyvkiadóvállalat létesítésére. A mozgalom vezetői »Magyar Könyvbarátok« név alatt tömöríteni akarják Szlovénországi magyar könyvbarátait, akik egy bizonyos összeg lefizetése ellenében ingyen kapnák a »Magyar Könyvbarátok« által kiadott könyveket és folyóiratokat. A fontos kulturális terv keresztülvitel érdekében a szlovénországi városokban bizottságok alakultak, amelyek nagy sikertel gyűjtik az előfizetőket.

A német párt vár

Miért nem szavazott bizalmat a kormánynak?

Beogradból jelentik: A német párt nevében dr. Kraft kommunikét tett közzé, amelyben örömmel üdvözlö az új kormányzatot és annak a reményének ad kifejezést, hogy a kormány valóban be is váltia mindazt, amit a deklarációjában megígért.

A német párt — mondja a kommuniké — reméli, hogy elérkezett az az idő, amikor végre kialakul az ország polgárainak javát szem előtt tartó egészséges kormányzat, amely biztosítja úgy az állam kulturális és gazdasági fejlődését, mint a közigazgatásokban sürűn előfordult hibák kiküszöbölését.

A kommuniké ezután felsorolja a német kisebbség sérelmeit.

— Még mindig fel vannak oszlatva közoktatásügyi egyesületeink és szervezeteink — folytatja a kommuniké — még mindig meg vannak szüntetve magasabb iskoláink. A po-

litikai hatóságok, különösen az alsófokúak, napról-napra kiméretlenül és törvénytelenül nyomást gyakorolnak a népre és még a képviselők sem találják meg a kellő védelmet nemcsak a politikai hatóságok, hanem a bíróságok előtt sem. Amíg ez az állapot tart, illetve amíg nincs garanciánk arra, hogy ez meg fog szűnni és hogy az üldözés politikája következményeinek megszüntetését jóvá tesszük, addig nem vagyunk abban az erkölcsi helyzetben, hogy ennek a királyi kormánynak fentartás nélkül bizalmat szavazzunk, habár a kormány deklarációjában objektive formális alapját látjuk a termékeny törvényhozási munkának és kedvező kiinduló-pontját az egész belpolitika és államunk végleges konszolidációjá érdekében és a kormánynak minden tettét ezen az uton üdvözölni is fogjuk.

Döntő győzelmet arattak a rif-kabilok

Fez eleste minden órában várható

Párisból jelentik: A rif-kabilok új offenzívája Fez irányában döntő győzelemre vezetett. Abd el Krim két fontos francia állást foglalt el, amelyek Fez védelmére szolgáltak, ezenkívül egyes operációval sikerült a franciák öt más stratégiai állását bekeríteni annak ellenére, hogy a legelső francia hadcsapatokkal állt szembe. Az új rif-kabil-győzelem után Fez eleste minden pillanatban várható.

Párisban a hangulat rendkívül ideges. Az a hír, hogy az első amerikai repülőosztag Marokkóba ért és a jövő héten még két amerikai repülőosztagot várnak Marokkóba, egyáltalán nem tudta lecsillapítani a nyugtalanságot. A sajtó szerint az utóbbi hetekben Franciaország vesztesége: 1658 halott és 2891 sebesült. Az újabb harcok áldozatainak számáról nem érkezett jelentés, de bizonyos, hogy a Fez körüli harcokban igen sok francia katona vesztette el életét.

A minisztertanács ülésén megbeszéltek a marokkói helyzetet. A kiszivárgott hírek szerint nem annyira a katonai helyzettel, mint inkább a Spanyolországgal folytatandó tárgyalásokkal és az Abd el Krimmel való békemegegyezéssel foglalkoztak.

A Petit Parisien szerint Pétaín tábornagy a közeli napokban Ceutába és onnan Tetauba utazik, hogy ott Primo de Rivera tábornokkal a spanyol és francia csapatok együttműködéséről tárgyaljanak.

A Petit Parisien azt jelenti, hogy Abd el Krim eddig nem válaszolt

a békekötés kérdésében tett puhatolozásokra. Lehetséges, — folytatja a lap — hogy Franciaország és Spanyolország újból megkeresi Abd el Krimet, hogy nyújtson lehetőséget a vélemények kicserélésére, mielőtt az új együttes francia-spanyol offenzíva megkezdődne. Azok a delegátusok, akiknek megbízásuk van a tárgyalásokra, eddig még nem utaztak el Marokkóba.

A Matin azt írja, hogy Petain tábornagy Painlevé kérésére a múlt hetekben előadást tartott a kormánynak a marokkói csapatok reorganizációjáról és ez volt a közvetlen oka, hogy a kormány Petain tábornagyot megbízta a marokkói uttal. Petain tábornagy azt tartja, hogy célszerű volna a benszülöttek között folytatott politikai propagandát új kezekre bízni, mert úgy látszik, Liautey marsallt egészségi állapota megakadályozza, hogy feladatát kellő energiával elláthassa. Petain tábornagy erre a célra Naulin tábornokot tartja alkalmasnak. Liautey marsall jól tenné, mondta Petain, ha az utóbbi évek fáradalmait valamely üdülőhelyen pihenné ki.

A Matin úgy értesül, hogy a marokkói hadsereg vezérkarának új haditerve szerint két hatalmas hadoszlopot állítanak fel; az elsőnek bázisa Algir lesz, főparancsnoka pedig a 19-ik hadsereg vezénylő tábornoka, a második, Marokkóból induló hadoszlop parancsnokságát Naulin tábornok tartja meg. Az összes csapatok főparancsnokságát Petain tábornagy veszi át.

A feiszabadult Ruhrvidék

katasztrófális szénválsággal küzd

Essenből hétfőn vonulnak ki a franciák

Berlinből jelentik: A ruhrvidéki bányáipar katasztrófális válsággal küzd. A bányatulajdonosok nem tudják eladni a szenet, úgyhogy a raktárakban több mint 10 millió tonna szén halmozódott fel. Ennek a szénmennyiségnek az előállítás költsége 150 millió aranyárnyék, úgyhogy az üzemek csaknem teljesen immobilok lettek. Ezenfelül a szén szenved az időjárás következtében és napról-napra veszít értékéből, ami szintén jelentékeny kárt jelent.

A bányák kénytelenek voltak a termelést korlátozni és már eddig 46.000 munkást bocsátottak el a további elbocsátásokat várnak. A munkaadók a munkaidő meghosszabbításával, a szociális terhek csökkentésével és a fuvardíjak leszállításával akarnak segíteni a helyzeten, a munkások azonban sem a munkaidő meghosszabbításáról tudni sem akarnak, úgyhogy könnyen megtörténhetik, hogy a Ruhr-vidéken komoly bérharcra kerül a sor.

Esseni jelentés szerint péntek este a francia megszállócsapatok visszaadták rendelkezésüknek azoknak az épületeknek a legnagyobb részét, ahova a megszálló katonákat szállásolták be. A francia nyilatkozat szerint hétfőre Essen városát a megszállócsapatok teljesen ki fogják üríteni.

Birói kinevezések a Vajdaságban

Pótolják a bíró-hiányt

Beogradból jelentik: Az igazságügyminiszter dr. Radics Lázárnak, a vajdasági igazságügyi osztály főnökének előterjesztésére a Vajdaságban a következő birói kinevezéseket eszközölte: A topolai írásbíróhoz kinevezték írásbírónak Popovics Szimát. Noviszadra törvényszéki bírónak Jovanovics Bogoljubot. Szomborba írásbíróvá jegyzőnek Radulovics Szávát. Belacrkvára törvényszéki jegyzőnek Inokientia Damaszkint, a noviszadi felebbezési bírósághoz jegyzőnek Damianovics Dusánt, a kovini írásbíróhoz jegyzőnek Sztojanovics Borivoit, a szombori törvényszékhez jegyzőnek Taszics Kosztát és Dragoliovics Dragoljubot, a szubotcai törvényszékhez jegyzőnek Mandrovics Bogdánt, a noviszadi felebbezési bírósághoz jegyzőnek Nikovics Milost, a veliki-kikindai törvényszékhez jegyzőnek Szpaszics Petárt, a titeli írásbíróhoz jegyzőnek Povisevics Krsztát. Kikindára áthelyezték Belacrkváról Nedeljkovics Bozsidar törvényszéki jegyzőt. Kovacevics Györgvet és Brankovics Bozsidarát, a noviszadi semmitőszéki titkári teendőktől felmentették és visszahelyezték a noviszadi törvényszékhez birói minőségben. A semmitőszék biráivá Stepanovics Vasziljko sztaribecsei írásbíró neveztek ki. Puskás Lajos dr. semmitőszéki titkárt az igazságügyminisztériumba rendelték be szolgáltatásra, aki új hivatalát már el is foglalta.

A király a Szent Száva-rend IV. osztályával tüntette ki dr. Jeremiasz Sztóján szombori törvényszéki bírót, akít egyben állásától saiat kérelmére felmentettek. Jeremiasz Sztóján dr. augusztus 1-én adja át hivatalát utódjának, akinek kinevezése azonban még nem történt meg.

Mint értesülünk, a legrövidebb időn belül betöltik a szubotcai, kikindai és szombori törvényszékeknek üresedésben levő állásokat.

Főtárgyalások

a noviszádi törvényszék
szüneti tanácsa előtt

Kítűzték augusztus hóra a főtárgyalásokat

A novisádi kerületi törvényszék szüneti tanácsa szombaton tüzte ki az augusztus havi főtárgyalásokat.

Eszerint a következő bűnügyekben tartják meg a főtárgyalást:

Augusztus 1-én Horváth József titeli munkás ellen szándékos emberölés, Aczél Miklós-ulmai lakos ellen királysértés, Eiser Gáspár jaszenovói lakos ellen királysértés miatt.

Augusztus 4-én Mátyás Lázár mihajlovói lakos ellen királysértés, Csaurcsics Mátyás vidovczi lakos ellen lopás, Kanyó Tamás svilovejvi lakos ellen királysértés miatt.

Augusztus 6-án Isgum Károly novisádi lakos ellen lopás, Keszeg János padéi lakos ellen királysértés, Alexits Mladen viloyói lakos ellen erőszakos nemi közönség miatt.

Augusztus 8-án Engelhofer Péter obordói lakos ellen tolvajlás, Darinka Zsartin szanádi lakos ellen királysértés, Kenderessy Péter titeli lakos ellen lopás miatt.

Augusztus 11-én Tatics Milivoj bácskagradiesti lakos ellen lopás, Csának János strabecseji lakos ellen erőszakos nemi közönség miatt.

Augusztus 13-án Vrbaszki Andrija bácskapatrováci lakos ellen állam elleni izgatás miatt, Uri Mária és Pásztor Antal temerini lakosok ellen magzat-elhajtás miatt, Dražics Stanko petrinjai lakos ellen lopás miatt.

Augusztus 15-én Gyorgyevics Ljubisa novisádi lakos ellen ragalmazás, Joczics Vlada turjai lakos ellen csalás miatt.

Augusztus 18-án Schneider János novisádi lakos ellen királysértés, Kuharp Vilko zagrebi lakos ellen sikkasztás, Plachcsinszki Andrija kiszácsi lakos ellen lopás, Jovanovics Cseda novisádi lakos ellen lopás miatt.

Augusztus 20-án Pastyán György begecsi lakos ellen hatóság elleni erőszak, Mularics Gyura begecsi lakos ellen hivatalos hatalommal való visszaélés, Stefanovics Pál novisádi lakos ellen súlyos testi sértés, Pap József novisádi lakos ellen lopás miatt.

Augusztus 22-én Gruics Milán, Lázár és Vinkovics József novisádi lakosok ellen súlyos testi sértés miatt.

Augusztus 25-én Csirics Gavro novisádi lakos ellen sikkasztás miatt.

Augusztus 27-én Rajin Dusan, Pivacki Stevan, Martinov Joca, Vorgics Veljko

és Terzin Miroslub veliki becskerekeli lakosok ellen rablás és pénzhamisítás miatt.

Augusztus 29-én Nagyvinszki Alexander novisádi lakos ellen hivatali sikkasztás, Mumin Stevan srbo brani lakos ellen okirathamisítás miatt.

A bunyevác-sokác-párt hiva a megegyezés politikájának

A párt hivatalos lapja üdvözli az új kormányt

Ivkovics-Ivandékics Imre dr. nyilatkozata

Az új kormány megalakulása óta felmerült az a kérdés, hogy a vajdasági politikai körök előtt milyen álláspontot foglaljék el a radikális-Radics-párti kormánnyal szemben a bunyevác-sokác-párt.

Emlékeztet még, hogy a februári választások előtt az addig egységes bunyevác-sokác-párt kettészakadt és a pártból kivált elemek megalakították a Vajdasági Néppártot. Ez a frakció mindjobban eltávolodott a Radics-párttól és szorosan a szlovén néppárttal kooperált, így tehát ellentétbe az új kormánnyal és nem hűve a megegyezésnek. A bunyevác-sokác-párt viszont már a választások alatt megkísérelte az együttműködést a Radics-párttal.

Annál nagyobb feltűnést kelt a bunyevác-sokác-párt hivatalos lapjának, a *Neven*-nek szombati számában megjelent cikke, amely *melegen üdvözli a szerb-horvát megegyezés kormányát*. A cikk többek közt a következőket mondja:

— Radics és Pasics pártja hét évi harc után végre megegyezett és az állami rend és törvényesség politikáját tüzte ki zászlajára. Sokan vannak, akik nem helyeslik ezt a megegyezést és sokan azt hiszik, hogy a megegyezés nem vonja maga után a szerbek és horvátok teljes kibékülését. *Mi a megegyezés politikájának vagyunk a hívei, mert bizunk abban, hogy ez a politika törvényességet, békét, igazságot és egyenjogúságot fog biztosítani a népnek. Hiszünk, hogy a megegyezés politi-*

kája végre meghozza a Vajdaságnak is a községi választásokat, ami az egyedüli módja a sülyedő Vajdaság megmentésének. A megegyezés politikája csak ez lehet és mi a bunyevác-sokác-párt nevében üdvözöljük a megegyezést, egy szebb jövő politikáját.

A cikkkel kapcsolatban kérdést intéztünk dr. Ivkovics-Ivandékics Imre volt főispánhoz: a bunyevác-sokác-párt elnökéhez a párt állásfoglalását illetően, amiről a következőket mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— A bunyevác-sokác-párt főbizottsága hivatalosan még nem foglalkozott az új politikai helyzettel. A főbizottság csak két hét múlva ül össze és ekkor történik meg a döntés. Most csak annyit mondhatok, ami a *Neven* cikkéből is nyilvánvaló, hogy a párt szívesen látja a megegyezés kormányát.

Arra a kérdésre, hogy folynak-e tárgyalások a bunyevácoknak a szubotica-i városi közigazgatásba való bevonása érdekében, dr. Ivkovics-Ivandékics Imre a következőket válaszolta:

— Tárgyalások ugyan még nem folynak erről a kérdéstről, azonban radikális részről már felmerült az a törekvés, hogy a bunyevácokkal való együttműködést megvalósítsák.

Ezekből a nyilatkozatokból nem nehéz arra következtetni, hogy a helyi politikában hamarosan létre fog jönni a megegyezés a radikálisok és a bunyevác-sokác-párt között.

Az Eiffel-torony csodája

Reklám vagy látványosság?

Páris, július végén

(A Bácsmegyei Napló kiküldött tudósítójától.) Néhány nap óta érdekes látvány díszíti Páris éjjeli arculatát. A hatalmas méretű Eiffel-tornyot bérbeadták a Citroen autógyárnak, amely egy még Amerikában is páratlan reklámot szerelt fel az emlékműre. Ezer és ezer villanykörteből a torony teljes magasságában és monumentális szélességében megkomponálták a »Citroen« szót és körülötte egy fényárbán szikrázó gízszí méretű ornamentikus díszítést. A rendkívüli nagyságu fényjáték Páris legtávolabb pontjáról is úgy fest, mint az égboltozaton lejátszódó csudálatos fény és színorgia. Százegrek és százegrek gyönyörködnek a ritka látványban, melyhez hasonlót tizjázétkgyártó még nem készített, de nem is készíthetett, mert még eddig senkinek sem állott rendelkezésére ilyen célra az Eiffel-torony.

Az érdekes reklámnak széles visszhangja támadt. Az amerikai lapok párisi tudósítói a legnagyobb elismerés hangján azt táviratozták lapjaiknak, hogy ezzel az új kivitelű művészi reklámmal Európa lepipálta Amerikát. Nem győzték eléggé méltatni a »száz tűzben égő Eiffel-tornyot«. Egyik lap azt írta, hogy ezért az egy látványosságért magáért érdemes áthajózáni az Atlanti Óceánra. A francia lapok egy darabig meglepedéssel könyvelték el a dicséretet és büszkén veregették a mellüket, hogy Párisnak újabb csodája született, míg egyszer az egyik legelőkelőbb publicista, Clement Vautel egy cikkben új fordulatot nem adott az Eiffel-torony ügynek.

Clement Vautel a legtekintélyesebb esztéták feltűnő helyén a legélesebben megtámadta az illetékes köröket, amiért Páris egyik nevezetességét kiadták reklám-célokra.

— Ez merénylet, — írta többek között — városunk kulturája ellen. Ha így haladunk, szép dolgok várnak ránk. Nemrég bérbeadták a Cook-irodának a katonatemetőket, hogy mutogassa az amerikaiaknak, most az Eiffel-toronyból csináltak reklámot. Mi következik ezután? Nyilvánvaló. Holnap a Notre Da-

Borág

Írta: Szini Gyula

A domboldalra ráfeküdt a delelő nap, amelynek minden sugara aranyat ér. Terebélyesíti a csipkés leveleket és érleli a fürtöt, amelynek haragoszöld bogvói egy-egy lilaszínű árnvék ernyője alól kandikálnak elő.

A csaknem embermagasságu szőlőtökek közt nagy szalmakalappal titokzatosan buikált Vingav. Sovány, csontos, barna arcát mosolygó ráncok harázdálták.

Néha megállt és diadalmasan végignézett birodalmán, a tökéletes katonás során, amiket azonban a szeszélyesen nőtt levelek és indák valóságos lobogó-díszbe öltöztetnek, a Nap pedig szeszélyes fényjátékaival örökké másnak mutat. Olykor lehunyta szemét, hogy annál jobban kitárgyithassa orrvukait és magába szívhatta az éres mámoros illatát.

Szerette szőlőjét, mert kinlódnia kellett miatta. Reszketnie kellett érte, mint egy nemes versenypárna kényes egészségéért vagy drága szerető törekény szépségéért. Szenvedélve lett a szőlő, mert többre került neki, mint amennyit hozott. Egész vagvont ölt bele és egész vagyonát befelie fektette.

A régiek azt mondták, hogy a szőlő olyan, mint a gyom, még a sziklán is megnő. Ma pedig ősi multu, degenerált arisztokrata sarja, akit még a szélől is óvni kell, hát még a filloxerától vagy péronozsporától. Dér, hó, jég sok eső, vagy nagy szárazság százszoros erővel támadnak a korcs, idegbiros utódra. A régi szüret diadalmas pogány ünnep volt, a mai pedig valóságos tudományos operáció, amely után rögtön leiszurnak a földbe óvó szérumokat és kénsavat fecskendeznek szét a gyökerekre.

Vingav azonban azt mondta: csak azért is! Tetszett neki, hogy annyiféle elemmel kell fölvennie a küzdelmet és makacsul folytatta az elemek ellen a háborút, ami tömérdék pénzét emésztette föl. Hiába gunvolták, csufolták, imádták a szőlőit.

Emberfeletti küzdelmével végre sikerült elérnie, hogy mint valami diadalmas hadvezér tekinthetett körül az embermagasságu viruló tökéek közt. Homlokára illeszthette volna gyóztosan a borágból font koszorút. Itt-ott ugyan akad még egy-egy beteg levél vagy fonyvadtt inda, de az egész kert valóságilag pompázott és az éretlen bogvók nekigömbölyödtek, mintha ereikben már buzogna a tüzes, fiatal bor.

Egyszerre a levelek közt susogás támadt. Az egyik barázdán lött a cseléd, kezében levéllel.

— Sürgönylevél a fővárosból, — mondta, átadta a levelet és csöndesen visszaballagott.

Vingav megnézte a címzést és a levelet azonmód zsebrevargatta.

— Ráér — szölt magában, — Ugyis tudom, hogy megint pénzt kér...

Megszokta már a fia panaszos, elkecseregett leveleit, amelyek mind azzal végeztek: »Apám, küldj pénzt!« Távirat, expresszlevél, telefonüzenet, öngyilkossággal való fenyegetőzés sem hatott többé Vingav idegeire.

A fiatal Vingav Pál gyógvithatatlannal könnyelmű ember volt. Férfikora küszöbén még semmit sem végzett, semmihez se jutott. Hiába volt szülei minden kérese, fenyegetése, nem tudott megjavulni és nagy tehetetlenségben pusztult lassan, csöndesen.

— Többre került eddig, mint a szőlőm — mérgelődött magában Vingav. — Többet már nem adhatok neki. Lesz, ami lesz...

Legjobb szerette volna a levelet olvasatlanul szemébe dobni. Rossz híreket

kapott bőven a fia felől, hogy Vingav Pál egészen belemerült az ivásba.

— Még csak ez kellett neki! — sóhajtott magában az apa.

A saját szilái jó boraire gondolt, amelyek akós hordókban álmódóztak a pincében és az idők folyamán megne-mesedtek.

— Jó bor nem romlik el, — emlékeztetett az apa, — de a fiammal valami hiba történt. Nem foitottuk idején hordóba és így csak löre lesz belőle, löre!

Az öreg Vingav már nem tudott másként gondolkodni, mint a szőlő nyelvén. A szőlőtermesztésen át beelátott a természet nagy titkaiba és rábukkant igazságokra, amiket könyvekben nem lehet olvasni. A fia leveleit ép azért gyűlölte, mert nem volt hennük semmi természetesség.

Végre kibontotta a levelet és megvető alkígyvesszéssel olvasta a megszólítást.

A levélben Vingav Pál marószagu, keserű pálinka ízére emlékeztető szavakkal vádolta magát, elhibázott életét, reménytelenségét, kétségbeesését. Az öreg Vingav végre fának elhez a sorához jutott: »Romlott vér van ereimben, tunya, tehetetlen, degenerált vér, amelyből többé semmi jó se származhatik.«

— Az én véretem csufolja — csikorgatta fogát az apa, — Az én véretem szidalmazza! A kutyaftatva!

A levél második oldala már halkabb, csendesebb volt, mint valami végső leszámolás. Az apa áttért a harmadik oldalra, amely már olyan volt, mint egy sonata apassionata, csöndes haláltusa. És a negyedik oldalon csak ez a pár sor, idegesen odavetve, tébolyodottan többször aláhuzva:

»Megválok az élettől, amely nem nekem való!«

Vingav zsebregrvúrta a levelet és

megint hozzáfogott a borág tisztításához, kocsánvtépéshez. Az aika csöndesen megegett és a munkáját szórakozottan végezte. Néha beültépett egy viruló, egészséges, nagy levélbe, mintha saját szívéből tépne le egy darabkát. És nem mert hátrahéznai.

Néha meg-megzörrentek a levelek és ilyenkor feszülten figyelt, de csak a szél bolvgatta a szőlőombokat. Nagy csönd támadt közbe-közbe. Egy-egy gyümölcsfáról lepottyant az érett gyümölcs és elfeküdt a földön. A sárgarigó néha trillázott és aztán aggodalmasan hallgatott. Vingav ott maradt a szőlőben éten-szomjan egész napestig. Nem mer-te senkise háborgatni, mert tudták, hogy amikor szőlőében van, nem szereti, ha »fületében« zavarják.

Esti árnvékok suhantak végig a domboldalon. A csipkés szőlőlevelek rejtelenen zizegtek. És Vingav érezte, hogy valaki jön utána, pedig lépéseket se hallott. A világért se mert volna hátrafordulni.

Ez a valaki csakugyan jött is. A levelek szomoruan, fázósan váltak szét előtte, amint roskadt lépésekkel, meg-megcsukló térdekkel vonsozta magát végig a barázdán. Végre Vingavhoz ért. A vállára tette kezét, de több ereje nem volt. Lehanyattott és elomlott a földön, mint valami zsák. Zuhant és a föld alatta csöndesen dűbörgött.

Vingav megfordult végre. Felesége feküdt a földön és kezében felbontott táviratot szorongatott. Vingav kivette kezéből a fehér lapot, elolvasta a Morse-betűket, amelyek ridegen jelentették:

»Pállal baj történt. Siessenek, ha még életben akarják találni.«

— Meghalt — szölt csöndesen Vingav. — Korhadtt töke utolsó saria...

És végignézett szőlőkertjén:

— Be dus termésem lesz! A vérem öntözi.

me föltárára kiírják, hogy csak Cadum szappannal mosakodjunk és holnapután a Colone tetejéről leszedik Napoleont, hogy Chaplint tegyék helyébe, abból az alkalomból, hogy a »Vay-bácsi kedvence« című filmet játssza?...

A cikknek nagy hadakozás lett a vége. Megjelent egy félhivatalos nyilatkozat, amely azt vitatta, hogy a kivilágított Eiffel-torony elsősorban nem reklám, hanem látványosság, amely ezeket csodítja a metropolisba. Jó, — felelte Clement Vautel — de akkor írják ki, hogy »Éljen Franciaország« vagy »Iparművészeti kiállítás« vagy bármit, de ne egy közönséges reklámot. Ellenválasz: Citroenon kívül senki se áldoz anyai pénzt, amennyire ez a fénytenger kerül, nem is szólván arról a horribilis bérrel, amit a toronyért fizet.

A vita még folyik, egy lap már meg is szólaltatta a közönséget, körkérdezt intézvén: Reklám vagy látványosság?

Idővel majd eldől. Addig is azok, akik egyelőre nem szándékoznak autót venni, — még Citroen-kocsit se — feltétlenül látványosságnak és nem reklámnak tekintik a lángoló Eiffel-tornyot.

(s. a.)

Leánygimnázium nyílik Suboticán

Az iskola négy alsó osztálya szeptemberben kezd meg működését

A suboticaiak régi kívánságát teljesítette a közoktatásügyi minisztérium. A napokban a suboticai főgimnázium igazgatóságához leirat érkezett, amely közli, hogy a minisztérium szeptember elsejére leánygimnáziumot állít fel Suboticán. Még a múlt évben indult akció leánygimnázium felállítására érdekében, annak szükségességét a leánytanulók egyre emelkedő létszámával indokolták a mozgalom vezetői. A rendelet szerint a leánygimnáziumnak egyelőre csak a négy alsó osztályát nyitják meg, míg a többi osztályok megnyitása fokozatosan fog megtörténni.

A közoktatásügyi miniszter a leánygimnázium igazgatójává *Evetovics Mátyás* suboticai gimnáziumi tanárt nevezte ki. Szaktanárok egyelőre a főgimnázium tanárai lesznek, mint óradíjasok. Ertesüléseink szerint az új iskola osztályait ideiglenesen a főgimnázium emeleti részén helyezik el. Később, ha a felsőbb osztályok megnyitására is sor kerül, más épületben keresnek alkalmas helyiséget a leánygimnázium céljára.

Sulyos szerencsétlenség a kőbányában

A dunabogdányi kőbányában tizenöt munkást megsebesített az ekrazit-robbanás

Budapestről jelentik: A dunabogdányi kőbányában délelőttönként táblatágitó robbantások folynak és pedig a délelőtt furják a robbantó lyukakat, amelyeket ekrazittal és puskaporral töltenek meg és naponta déli tizenkét óra körül történik meg a robbantás. Szombaton is így történt. Tizenkét helyen volt furás és a robbantást délpén meg is csinálták, délután pedig két óra körül hozzáfogtak a felrobbantott anyag kifejtéséhez.

A robbantás és a fejtés közti időben ebédelni voltak a munkások. Alig kezdtek a fejtéshez, mikor az egyik tárnából óriási robbanás dőreje hallatszott. A bányában dolgozó, körülbelül 180 munkás, mind a robbanás helye felé futott. Oda érve körülbelül tizenöt munkástársukat a földön vérben fetrengve találták. Valamennyit a robbanás vágta a földhöz és sebesítette meg többé-kevésbé sulyosan.

A sebesülteket hajóra rakták és bevitték Budapestre. A hajóállomáson várakozó mentők azonnal kihozták a sebesülteket. A dunabogdányi csendőrség annak megállapításán fáradozik, hogy miképpen történt a sulyos szerencsétlenség és kit terhel a felelősség-

A beogradi négyszeres rablógyilkosság tetteseit letartóztatták

Háromszázezer dinárt raboltak a gyilkosok

Beogradból jelentik: A rendőrség letartóztatta *Milovanovics Illés* zenészt és *Markovics Tihomir* cipészsegédét, akik — mint a *Bácsmegyei Napló* megemlékezett róla — a Beograd melletti Sztaranov-külvárosban négyszeres rablógyilkosságot követtek el. *Milovanovics* és *Markovics* kihallgatásuk alkalmával beismerő vallomást tettek.

A négyszeres rablógyilkosság július 22-ikén éjszaka történt, amikor két baltával felfegyverkezett álarcos férfi behatolt *Dimitrijevic Kosztának*, a község legmódosabb kereskedőjének lakásába, ahol a kereskedő és felesége, továbbá *Dimitrijevic Dimitrije* nisi tanár és felesége, valamint két éves Deszánka nevű leányuk tartózkodott. Amikor a család tagjai a baltával felfegyverezett álarcos rablókat megpillantották, szétfutottak a szomszéd szobákba, csak az öreg *Dimitrijevic Koszta* maradt bent. Mielőtt szöhoz juthatott volna, egy baltacsapással agyonujtották, úgyhogy holtan terült el a földön. Az egyik támadó, *Milovanovics Illés* bement ekkor a másik szobába, ahová *Dimitrijevic Dimitrije* gimnáziumi tanár menekült. A halálra ijedt tanárral *Milovanovics* hasonló módon végzett, majd ugyanugy meggyilkolta a tanár feleségét is, aki a zuhanás hallatára befutott a szomszédos szobából. A két rablógyilkos ezután a fosztogatáshoz fogott. A házigazda zsebében megtalált kulcsokkal kinyitották a *Wertheim-szekrényt*, amelynek tartalmát, körülbelül háromszázezer dinárt magukhoz vették. Majd a szek-

rényeket is felfeszítették és minden értékebb dolgot elcipelték. Amikor távozni készültek, az egyik benyilóban észrevették *Dimitrijevic Koszta* feleségét is, akitől először aranyat kértek. Az öregasszony a félelemtől nem tudott szóhoz jutni, hanem sirni kezdett, mire a vérszomjas gyilkosok őt is agyonütötték. Csak a két éves kis *Deszánka* maradt élve, akit a haramiák nem bántottak.

A gyilkosságot másnap reggel fedezték fel a szomszédok, akik figyelmesek lettek a kis *Deszánka* sirására. A kaput és az összes ajtókat nyitva találták. A szobákban vértócsákban, kettészelt fejjel feküdtek az áldozatok. A mézszárlásról azonnal értesítették a rendőrséget, amely szigorú vizsgálatot tudított az ügyben. Időközben a beogradi rendőrség is tudomást szerzett a rablógyilkosságról s legügyesebb detektívjeit küldte ki a gyilkosok felkutatására. A nyomozás még aznap eredménnyel járt és a rendőrségnek sikerült kézrekeríteni a gyilkosokat *Markovics Tihomir* cipészsegéd lakásán, épen akkor, amikor a rabolt holmin és pénzen osztozkodtak. *Markovics*, aki már hosszabb idő óta munkanélkül van, több gyilkosságot és betörést követett el és tettét már a helyszínen beismerte. *Milovanovics* a rendőrség láttára meg akart szökni az ablakon keresztül, de a rendőrök meghiúsították feryvét. Mindkettőt bekisérték a beogradi rendőrigazgatóság fogdájába, ahol hétfőn kezdik meg részletes kihallgatásukat.

Nem én voltam!

Levél a konstantinápolyi gyilkos-centrumból a Bácsmegyei Naplóhoz — A bíróság fogja majd tisztázni, hogy Kovách Ágoston azonos-e Kovács Ákossal?

Kovács Ágoston tagadja a Reismann-gyilkosság vádját

A középeurópai politikai gyilkosságok tetteinek közismert menedékhelyéről, Konstantinápolyból — a hol a Reismann-féle gyilkosság elkövetésével gyanúsított *Kovács-fivérek* is tartózkodnak — levelet kapott ma a *Bácsmegyei Napló*. A levél írója, aki *Kovách Ágostonnak írja alá magát*, tiltakozik az ellen, hogy neki köze lenne Reismann *Jakab* zongoragyáros meggyilkolásához és a *Bácsmegyei Napló*t két régebbi cikke miatt megfenyegeti azzal, hogy *sajtópert és kártérítési pert* indít ellene. Az érdekes levelet egész terjedelmében közöljük:

Tek.

Bácsmegyei Napló szerkesztősége

Szabadka

A hozzám eljuttatott b. lapjuk egyik számában azt olvasom — személyemmel kapcsolatban — hogy én a *Délbácska* ellen kártérítési pert indítottam ügyvédem útján. Félreértések elkerülése végett kérem leköszölni s tudomásul venni, hogy *nemcsak a Délbácska, hanem a Bácsmegyei Napló és egyéb újságok ellen is*, elsősorban sajtópert azután pedig kártérítési pert indítottam, becsületsértés és rágalmozás s végül hitelrontás címén. *A tárgyalás rövid időn belül megtörténik*, s azon saját magam is részt fogok venni az én priuszomról is a magyar államkérlem önöket és lap társait is, hogy már előre gondoskodjanak a lapjaikban leközölt összes vádaknak a bebizonyításáról. Ajánlom, hogy a már cirka 2 éve történt bombamerénylet miatt vizsgálat alatt levő *Kovács-testvérek (kik le vannak csukva)* keresztilevelei s személyeikről a legpontosabb információkat szerezék be, nemkülönben jó lesz gondoskod-

ni az én priuszomról is, a magyar államrendőrségnél, hogy voltam-e csak valaha is lopás, betörés, gyilkosság vagy más elítélendő bűnténnyel vádolva, vagy vizsgálat alatt. Azért kérem ezt, mert a tárgyalás folyamán bizonyítás kiegészítés céljából a tárgyalást nem óhajtánám elhalasztatni, már azért sem, mert egy külföldön élő jugoszláv állampolgár az ország érdekében nem lehet ilyen vád alatt.

Felhatalmazást nem adhatok, csak kérem, hogy jól szerezzék be a bizonyítékaikat. *En haldán fogom venni, ha szívesek lesznek igazolni azt, hogy én: nem én vagyok, hanem én vagyok Reismann zongoragyáros gyilkosa*, véreskezű hóhér, az ellenforradalmak rettegett alakja, börtönviselt betörő, aki kegyzsereket lopott, hogy én állandó börtönlakó vagyok s végül, hogy nem rendes uton jutottam a pápai kitüntetésemhez.

De ezenkívül jó lesz a mese folytatásához még azt is bebizonyítani, hogy *1922-ben tényleg a bíróság elé kerültem* Léh László és társai jelenleg Jugoszláviában élőknek a feljelentésére, hogy én a Jugoszlávok fizetett kémje vagyok. Már annyira tán érdemesnek tartják önök is, hogy ha jugoszláv állampolgárról van szó s önök is jugoszláv alattvalók, hogy fényt derítsenek erre, mert önökre volna szegyen, hogy egy olyan egvény legyen a kémje közös országunknak, mint a vádakkal illetett. Magyar eredetemet megtagadni nem tudom, hisz nevemen látszik is ez s máról-holnapra teljesen asszimilálódni nem lehet, de összes rokonságomról is láthatják, hogy jó polgárok voltunk a múltban, becsületben, közszeretben öszültek meg elődeim és fogunk mi is a jövőben. Egy temerini eredetű *Kovács* se volt ilyes-

mivel még vádolva, csak én s nyugodtan állok a pártatlan jugoszláv bíróság elé, hogy ítéletet mondjon felőlem, — de önökről is, hogy ki a tisztább lelkiismeretű egyén én, vagy önök.

Tisztelettel: *Kovách Ágoston* temerini származású jugoszláv állampolgár.

Kovách Ágoston temerini származású jugoszláv állampolgár levelet nagy érdeklődéssel olvastuk el, miután ritkán kapunk Konstantinápolyból — a gyilkos-centrumból — levelet, azután pedig utánanézünk annak, hogy mikor irtunk mi cikket *Kovách Ágoston* személyével kapcsolatban. Gondos alapos vizsgálat után megállapítottuk, hogy *Kovách Ágoston* neve az utóbbi években nem jelent meg a *Bácsmegyei Napló* hasábjain.

Közöltünk ellenben »Kettős kereszt és félhold« címmel április 22-iki számunkban budapesti jelentés alapján tudósítást arról, hogy *Kovács Ákos* — tehát nem *Ágoston* — bonyhádi nagytrafikos, a Reismann-gyilkosság egyik tettese, aki amnesztiát kapott, hitelezői elől megszökött Budapestről. A budapesti rendőrség lefoglalta *Kovács Ákosnak*, a Reismann-gyilkosnak feleségéhez intézett levelét, amelyben bejelentette, hogy Jugoszlávián keresztül *Konstantinápolyba utazik*. Másnapi számunkban noviszadi jelentés alapján megirtuk, hogy a Reismann-gyilkos *Kovács Ákos* — ismét nem *Ágoston* — valóban keresztülutazott Jugoszlávián, mégpedig április 11-ikén érkezett meg Noviszadba, ahonnan autón *Temerinbe utazott szülei látogatására*.

Nincs módunkban megállapítani, hogy *Kovács Ákos*, a Reismann-gyilkos azonos-e *Kovách Ágoston* temerini származású állampolgárral, aki a fenti levelet írta. Mindenesetre érdekes, hogy *Kovách Ágoston* magára veszi *Kovács Ákosra* vonatkozó állításainkat. Egyébként abban az egyben igaz van a levélírónak, hogy *Kovács Ákos* — *Kovách Ágoston* azonosságának tisztázása a bíróságra tartozik.

Az elkártyázott bánya

Egy játékos, aki mindig vesz

Budapestről jelentik: Piliscsabán nem is olyan régen irigyelt ember volt *Sugár Árpád* bányatulajdonos. A huszonnyolc éves *Sugárt* mindenki dugszag embernek ismerte. Bányáján kívül villája, elegánsan berendezett lakása is volt. A gondatlanul élő embert azonban lejtőre vitte a kártya. Sokat fordult meg a budapesti kártya-kaszinókban. Körülbelül két milliárdja uszott el s megtörtént, hogy egyetlen este négyszáz milliót hagyott a kártyasztalon.

Minél jobban csábitotta a kártya, annál inkább elhanyagolta a családját, üzleteit és bányáját is. Felesége nem bírta tovább az életet szerencsétlen, züllött férjével s végre is elváltak.

Sugár Árpád pedig kártyázott és vesztett tovább. Kezdték kölcsönöket felvenni, majd *eladta a villáját, a lakását, egyéb értékeit, végül a bányát is s a kapott összegeket az utolsó fillérig elvesztette a bakkasztal mellett*.

Mikor már nem volt önálló vagyona, amiből vesztethetett volna, *családokat követett el*. Egy piliscsabai ezredes, aki nem tudta, hogy *Sugárt* tönkretette a kártya, értékes perzsaszőnyegeket bízott *Sugárra*, arra kérve, hogy azokat értékesítse. Egy szegény özvegyasszony 117 darab bibliofilek számára értékes könyvet adott át *Sugárnak* hasonló céllal, egy volt képviselő pedig nagyobb értékű iparművészeti tárgyat bízott rá, szintén értékesítés végett.

Sugár a drága holmikát *eladta*, a pénzt a kártyasztalnál hagyta és senkinek sem számolt el. Szombaton azután megtették ellene a följelentést. detektívek indultak a keresésére, de mivel

TINTA

●●●

A legnyomorultabb

Az üzletek ajtajáról banánfüzerek csüngenek, de még nem mindenütt érettek. Ezek a porhanyó, lisztes gyümölcsök nagyon csábítják fiaimat, elindulok hát keresni édeset, sárgát. Ismerem a járást.

A harmadik uccában van egy boltcska, csak át kell mennem a kishidon, aztán jobbra csapni, majd balra.

De amint ballagok, hozzám csatlakozik egy öreg néni, ki, mint itt minden nő, fiatal, öreg egyaránt, rojtos fekete seiyemkendőt visel, a szegénység, nyomoruság szép gyászát. Beszédbe elegyedik, tanácsokat ad.

— Tessék arra — mutogat hervatag kezével — a harmadik uccába.

— Tudom.

— Ezen a kishidon.

— Tudom, tudom.

— Előbb jobbra, aztán balra.

— Tudom, tudom, tudom.

Szaporázom lépteimet, de hallom, hogy a néni, ki közben nyilván megváltoztatta szándékát és utirányát, szorgalmasan csoszog mögöttem. A kishid lépcsőjén megszólal.

— Ugyebár ön zárai?

— Nem kérem.

— Azt hittem, hogy zárai.

— Sohasem jártam arra felé.

— Én — magyarázza — tudniillik Zárában születtem.

Fogalmam sincs, mit akar. Fürkésző pillantást vetek rá, vajjon nem koldul-e. De arca zártabb, mint a koldusoké. Visszateszem zsebembe a soldot. Ő tovább jön utánam, beszél.

— Velencébe csak akkor költöztünk, mikor egybekeltünk urammal.

— Igen?

— Ennek már harminckilenc éve. Férfem tizenkét évvel ezelőtt meghalt, a háboru után férjhez ment a lányom, az egyetlen lányom.

Már lejöttem a kishidról, jobbra tartottam abban a hitben, hogy most bucsut vesz rejtélyes kísérőm, de ő állhatatosan követett.

— Tetszik tudni, a lányom Milánóba ment férjhez. A vöm vasuti tiszt ottan, magas, derék ember, tavaly léptették elő. Mingyárt a pályaudvar mellett laknak. Volt ön már Milánóban?

— Voltam.

— Akkor könnyen megtalálhatja őket: Három szép szobájuk van. Hivtak is magukhoz, de én azt gondoltam, minek zavarni a fiatalokat. A fiatalok... a fiatalok... a fiatalok...

Amig ezt mondta, ránéztem. Ott állt a verőfény folyékony tűzében, beburkolózva gyászos kendője magányába s valami kutya-alázattal tekintett felém, hogy figyeljek szavára, mely itt oly unalmasan ismert lehet mindenkinek, hogy rá sem hallgatnak. Engem pécézett ki, egy jött-mentet, ki még nem ismeri őt, egy siralmas idegent, ki még nálánál is magányosabb, hogy mindezt elpanaszolja.

— Viszontlátásra — szoltam türelmetlenül — s bementem a boltba, megvenni a banánt.

Hogy kijöttem, a néni a kishidon botorkált, visszafelé, egyedül. Ekkor ezt gondolta: — Szegény.

Gyónni akart valakinek, feltárta az életét, melynek titkát nem bírta tovább. Néha a vallomás oly szükséges, mint egy darab kenyér. De enélkül még nem láttam nyomorultabb embert.

Fönn a kishidon azonban így szoltam magamhoz.

És te? Mi mást művelsz te is, minthogy megállítod az uccán az idegeneket, kik az üzletekbe parkodnak, mesélsz — mesélsz nekik folyton magadról, árulod a lelkedet azoknak,

kik ügyet se vetnek rád. Ki tudja, hogy kettőtök közül nem te vagy-e a nyomorultabb?

(Velence) Kosztolányi Dezső

A budapesti „majompör“

Egy millió korona pénzbüntetésre ítélték egy budapesti műkereskedőt Csók István és Iványi-Grünwald képeinek kiállításáért

Mint ismeretes, a budapesti államrendőrség egyik szerve „szeméremértés vétsége“ címén eljárást indított Csók István, Vaszary János, Iványi-Grünwald Béla és Prihoda István képei ellen, amelyek a Váci-ucca egyik kirakatában voltak kitéve. A képek eltüntek a műkereskedés kirakatából: összehajtogatva és lefoglalva a rendőrségre kerültek.

Három magyar mester szerepel ebben a különös perben, európai nevű és értékű vezérémberei a festőművészetnek s egy grafikus művész, aki az újabb nemzedéknek igen jelentékeny készült-ségű tehetsége. Az elkobzott alkotások közül kettő: Iványi-Grünwald és Vaszary műve kisebbített formában való reprodukálása annak a két festménynek, amelyeknek eredetije a Szépművészeti Múzeumban van, ahová a műkritika elismerő szava mellett a hivatalos értékelés, az állami művásárlás juttatta el.

Mint Budapestről jelentik, a művészeti botrány elsímitására a kultuszminisztérium művészeti osztálya is lépéseket tett. Egyfelől azért, hogy a Váci-uccai műkereskedés a lefoglalt képeket vizsgálhassa s másrészt a művészek, akiket a pornográfia vádjával megsértettek, elégtételt kapjanak. A Képzőművészeti Tanács legközelebbi értekezletén szintén szóba kerül az ügy, ahol a művészet garanciális védelmét fogják kérni hasonló eset megismétlődésével szemben. A képek azonban egyelőre az V. kerületi kapitányságon vannak, mint bűnjelék.

Szombat délelőtre idézték be az

ötödik kerületi rendőrkapitány, rendőri büntetőbíró elé Fränkel Ernő részvénytársasági igazgatót, akinek váci-uccai műkereskedéséből kobozta el a rendőrség a négy nagy művész képeit.

A rendőrkapitány kihirdette az V. kerületi kapitányság, elsőfoku rendőrbíró ítéletét a budapesti „majompörben“, amely szerint Fränkel Ernőt egy millió korona pénzbüntetésre ítélték szeméremértő képek nyilvános helyen való kifüggesztése miatt, egyben az őt lefoglalt képből a rendőrbíró Prihoda István egy képét és Iványi-Grünwald Béla egy képét elkobozni rendelte, mint szeméremértő képeket. Viszont Csók Istvánnak lefoglalt képét, Prihodának egy lefoglalt képét és Vaszary Jánosnak egy lefoglalt képét visszaadja Fränkel Ernőnek. Az indokolás szerint az eljáró rendőrbíró megállapította, hogy több szeméremértő részlet van a képeken, például az egyik kép abnormis szerelmi érzés lelkületét látattja.

Egyben az indokolás végén azt a megállapítást teszi a rendőrkapitány, hogy a képek művészeti értéket sem lebecsülni, sem kritizálni nem akarja a rendőri ítélet, a képek komoly művészeti értékek, de ezeknek a helye a rendőrbíró véleménye szerint nem az uccán a kirakatban, hanem múzeumban vagy magánosok lakásában, ahol műértők műértő szemmel vizsgálják ezeket a művészeti alkotásokat és nem okoznak közfelfűtést.

Dr. Bedő Mór ügyvéd az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Beszélgetés a volt német császár feleségével

Cáfolja a válópör hírét — Az ex-császár életmódja „Nincsenek bosszúgondolatai és nem érez keserűséget“

II. Vilmos a háboru okait tanulmányozza

Berlinből jelentik: Weyer S. Dunbar, a legnagyobb amerikai hírlaptudósító-szindikátusnak, az International New Service-nek berlini tudósítója a schwarzwaldi Wildbad fürdőhelyen meginterjúvolta II. Vilmos ex-császár feleségét arra vonatkozólag, igaz-e, hogy válik az urától? Dunbar az egyetlen újságíró, akivel a volt császár felesége szóbaáll. Első interjúját még akkor csinálta vele, amikor Hermína ex-császárnőt még Schönaich-Carolath hercegnőnek hívták: akkor is eléggé kényes kérdéssel fordult hozzá, meg akarta tudni, mi igaz az ex-császár-ral tervezett házasságáról elterjedt hírekből. Minthogy másképpen nem tudott bejutni a hercegnő saabori kastélyába, repülőgépre ült és a kastély kertje fölött kényszerleszállást inszenzált, hogy ilyenképpen vonja magára a kastély urnőjének érdeklődését. A kényszerleszállásból valóságos lezuhanás lett. Weyer Dunbarnak nem esett különösebb baja, de két utitársa súlyosan megsebesült. Hermína hercegnő meghiátó módon vállalta az ápolónő szerepét s kastélyának egyik szárnyában helyezte el a baleset áldozatait. Ily módon jött létre első interjúja a hercegnővel. Az volt a legnevezetesebb a beszélgetésben, hogy Hermína hercegnő bámulatos őszinteséggel nyilatkozott újságíró-vendége előtt, aki ilyenformán illetékes helyről származó információja alapján elsőnek jelenthette hitelesen az érdekes házasság-hírt.

Weyer S. Dunbarnek második interjúja már kevésbé romantikus körülmények között történt, de nem kevésbé érdekes. Az ex-császárné kijelentette, hogy a válópörrel elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak.

— Mindaz, — folytatta — hogy a császár meg én elidegenedtünk egymástól, vagy hogy elakarnánk szakadni, vagy el akarnánk válni egymástól, rosszakaratu házugság, amelyben az igazságnak egy szikrája sincsen. Nagyon boldogan élünk egymással, soha egy pillanatig sem gondoltunk arra, hogy elszakadjunk egymástól, vagy felbontsuk házasságunkat. Nem is volt arra a legkisebb okunk sem. Nagyon szépen megértjük egymást és ha nem is vagyunk folyton egyvörös nyakán, azért gyakran leveleket is váltunk. Bár ne volnék kénytelen oly sokáig távol lenni tőle, mert tudom, hogy az uram mellett van a helyem... De legutóbbi csúszos rohamom, mely a raitam végzett műtét után lepott meg, eikerülhetetlenül szükségessé tette a kurát. Doorn nyirkos légmérséklete méreg az egészségemre. Miért nem akarják megérteni az emberek, hogy betegségem és a birtokomon szükségképpen tett látogatásaim, hiszen az embernek csak kell foglalkozni a gazdaságával is, egyetlen oka annak, hogy nem élek állandóan Hollandiában. Tudtam, hogy mit teszek, amikor feleségül mentem a császárhoz. Fejnött asszony voltam. Tudtam, hogy boldog leszek vele,

bár tudtam, mily áldozattal jár reám nézve ez a lépésem. Nem tehetek róla, hogy az emberek ezt nem értik meg és nem akarják ellhinni, hogy teljes harmóniában élünk férjemmel, de azt hiszem, mégis itt az ideje már, hogy szünienek meg hazugsággal és rágalnakkal halmozni el bennünket.

Ezután az ex-császár felesége rendkívül érdekes módon ecsetelte férje életmódját.

Az ex-császár nem kapja a lapokat kivágva, hanem elolvassa az összes német nagyobb újságokat, még pedig minden pártállású lapot. Előfizet ezenkívül több angol és amerikai lapra is, amelyeket szintén végigolvas. Rendkívül sok ember beküldi neki a róla szóló cikkeket. Egyébként nagyon egyszerűen él, délben mindössze egy husélt eszik főzelékkel és tésztával. Ebéd után egy cigarettát szí el, azután feleségével sétálni megy. A szivarról leszokott, mert a szivar füstje árt a feleségének. Nagy passzióval kertészkedik, ami igen jót tesz az egészségének.

Elmondotta az ex-császárné, hogy az urának nincsenek bosszúgondolatai és semmiféle keserűséget nem érez. Minden reggel részt vesz rövid istentiszteleten. A nappal túlnyomórészt írással és olvasással tölti. Főleg a háboru bűnösség kérdésével és archeológiával foglalkozik. Már évek óta tanulmányozza a háboru megelőző évek történetét és a háboru okait foglalkozik, mert szeretné egyik követ a másikkra építeni azon az épületen, amellyel bizonyítani akarja, hogy nem a német nép, nem Németország oka a világháborunak. Életének egyetlen ambíciója, hogy bebizonyíthassa, hogy téves az a vád, mintha Németország volna az oka a világháborunak. A császár nem akarja magát tisztára mosni, de mélyen át van hatva attól a meggyőződéséről, hogy ő személyesen mindent megtett, amit emberi erővel lehetett, hogy a háboru elkerültesse. A császár fájdalmasan érzi, hogy a háboru vétek vádja a német nép súlyos szégyene és azt kívánja, hogy ez a szégyen eltöröltesse és hogy ő segítsen ennek a szégyennek eltörlésében.

CIRKUSZ

●●●

Piszkos Gallér a hét eseményeiről

Felkerestük Piszkos Gallért, a köztisztviselőben álló filozófust és kikértem nagybecsű véleményét a hét legfontosabb eseményeiről.

— Mit szól hozzá, — kérdeztük — hogy a francia kormány Petain tábornagyot küldte le Marokkóba? Sikerült-e neki vajjon Fez megvédése.

— Ugyan kérem, — legyintett Piszkos Gallér — mindig mondtam, hogy ez a Petain egy közönséges Fez-őr.

*

— Mit szól hozzá, hogy jön a hőhullám.

Piszkos Gallér gondosan begombolta felöltőjét:

— Már előre fázom tőle.

*

Elmondottuk Piszkos Gallérnak, hogy Beeskereken elloptak tiz biciklit és amikor a rendőrség kerékpár-razziát rendezett, husz gazdátlan gépet talált.

— Különös tolvajok azok, — véle a filozófus — ugylátszik nem annyira kerékpár hiányzik Beeskereken, mint inkább pár kerék.

*

— Mit szól hozzá, hogy a magyar belügyminiszter lóhátról inspicálja a Duna-Tisza-közi közigazgatást?

— Semmit. Az ellenzékekkel is lóhátról beszél.

*

— Hallotta, hogy a német ex-császár felesége cáfolja a válópör hírét?

Piszkos Gallér legyintett:

— Majd elválik...

sk.

HIREK

Majompör

Hárman ültek a bírói emelvényen. A középső hatalmas alak kiadta a parancsot:

— Vezessék elő a vádlottat!

Ketten cipelték be a vézna vádlottat.

— Ön azzal van vádolva, hogy fojyó hó 10-én azt állította, hogy az ember a majomtól származik. Ezzel a könnyelmű és haszontalan kijelentésével mélyen megsértette társadalmunkat.

— Ugy van! — dörögte egy mély hang a hallgatóság táborából.

Az elnök méltósággteljesen csengetett.

— Csendet kérek, különben kénytelen leszek a termet kiüríteni!

Mély csendben folytatta:

— Megértette a vádat?

— Igen.

— Bünyösnek érzi magát társadalmunk súlyos megsértésében?

— Nem.

— Hiszen azt a nyilvánvaló becstelenséget állította, hogy az ember a majomtól származik! Megsértette poraikban nyugvó őseinket! Mit tud védelmére felhozni?

— Kijelentéseimet a tudomány támasztja alá.

Általános elszörnyűködés zúgott végig a tömegben.

— Szégyen és gyalázat! Hogy mer így beszélni?!

Az elnök most már erőlyesen szolt közbe:

— Csendet kérek! A vádlottnak joga van védekezni.

— Nemcsak Darwinra hivatkozom. — kezdte el védekezését a vádlott, de valamennyi materialista tudósra. A biblia maga kétféleképpen meséli el az ember keletkezését. A középkén forgó hitlegendák helyett inkább el kell fogadni a tudomány megállapításait.

Most az ügyész beszélt:

— Az előttünk álló vádlott, — ugomd — megszegyenyítette fajunkat azzal, hogy azt állította, hogy az ember a majomtól származik. Nem egyikünket sértette meg, de mindnyájunkat. Elégtelt követeltek az egész társadalom nevében e becstelenségért.

A védő zavartan dadogta:

— Kérem figyelembevenni a vádlott büntetlen előéletét és fiatal korát.

Feszült figyelem közben vonultak vissza tanácskozni a bíróság tagjai, majd rövid félóra mulva az elnök ünnepélyesen így szolt:

— A törvény nevében bünyösnek mondom ki a vádlottat, mert súlyosan megsértette társadalmunkat azzal a kijelentésével, hogy az ember a majomtól származik. Ezért elítéljük őt halálra...

A csendet a vádlott zokogása törte meg. A bíró emelt hangon folytatta:

—... azonban a halálbüntetést elengedjük, mert ezzel is be akarjuk bizonyítani, hogy nekünk majomoknak semmi közünk sincs az emberekhez, akik a legnagyobb könnyedséggel veszik el egymás életét. Vádlottnak most egyszer megbocsátunk, de követeljük, hogy ne adja hitelt azoknak a dilesekedő embereknek, akik mindenáron rokonságot akarnak velünk kiséteni és társadalmunkat ilyen sértektől kímélie meg...

Stella

*

— **Bács-Bodrog megye egymillió dinárral segíti a jégkárosultakat.** Szomborból jelentik: A baranyai és bácskai jégkárosultak segélyezésére a vármegye egymillió százötvenezer dinárt irányzott elő. Gyorssegélyként százötvenezer dinárt osztanak szét a jégkárosultak közt. A gyorssegélyeket Bojics Bogdan vármegyei jegyző foglászatosztani a segélyre szorulóknak közt.

— **Kinevezés.** Burbach Jakabot ideiglenes minőségben állatorvossá nevezték ki Sajkásszentivánra, ahonnet Srpski-Mileticsre helyezték át Anatolia P. Kolesznikov állatorvost.

— **Lemondott rendőrfogalmazó.** Rajcsics Sándor szubotica helyettes-polgármester — mint közöltük — súlyos szabálytalanságok miatt állásától felfüggesztette. Micics Mirosláv rendőrfogalmazót, Micics nem várta be a megindult fegyelmi vizsgálat lefolytatását, hanem szombaton benyújtotta állásáról való lemondását.

— **Szubotica adókiivetések.** Augusztus 3-án a következő V—VIII. körök kerülnek sorra: Kádár Géza, Kádár Lajos, Kaufmann Ignác, özvegy Keller Lajosné, Kenyeres József, Keresi Géza, Klein Jakab, Klein Márk, özv. Kléner Dánielné, Kmetz Endre, Kolozsi Albert, Kohn Dániel, Kohn Károlyné, Kopilovics István, Kovács József, özvegy Krausz Jakabné, Krausz Sándor és társa, Kriszhaber Dezső, Kubath Gusztáv, Lebovics Gyula, Létmányi Jánosné, Löwi Dávid, Litmann Izidor, Magosi Gizella, Majland József, özvegy Manuzsics Péterné, Mencil Mijó, Merkler Károly, Mijatov Alekszander, Mikosevics Margit, Morgenstein Manoné, Neményi Miksa és társa, özvegy Odry Márkóné, Oláh Félix, Paul Istvánné, Pecsics Natália, Petkov Mariska, Pirikovics József.

— **Parlamentari interpelláció a Subotica-környéki katonai behívások miatt.** Beogradból jelentik: Grol Milán, a szubotica kerület demokrata képviselője interpellációt intézett a hadügyminiszterhez, amelyben a parlamentben választ kér arra vonatkozóan, hogy miért hívják be a legnagyobb nyári munkaidőben gyakorlatra Szubotican és környékén a földmivéseket és miért most követelnek tőlük katonai fogat-szolgáltatást. Az interpelláció szerint ez különösen azokat a földmivéseket sújtja, akik mások birtokán dolgoznak és a nyári munkaidő alatt keresik meg egész évi szükségletüket.

— **Az állami tisztviselők főszövetségének közgyűlése.** Beogradból jelentik: Az állami tisztviselők főszövetsége szombaton tartotta meg rendez évi közgyűlését, amelyen résztvettek a zagrebi, noviszadi, szubotica, ljubljana, skopljei és szarajevói tisztviselő-egyesületek képviselői is. A közgyűlés rezolúciót hozott, amelyben a még ki nem utalt fizetékülömbözet azonnali kifizetését és a tisztviselői fizetések felemelését kéri a kormánytól.

— **A közoktatásügyi miniszter pályázatot hirdet polgári iskolai tanári állásokra.** Szomborból jelentik: A közoktatásügyi miniszter az állami polgári iskolákban mutatókozó tanárihány megszüntetése végett pályázatot irt ki tanári állásokra. A pályázaton résztvehetnek tanítóképzőt végzett tanítók is. A pályázati kérvényeket az illetékes tanfelügyelőség utján a közoktatásügyi miniszterhez kell beterjeszteni.

— **Főszolgabírói székházat építenek Batinán.** Szomborból jelentik: Bácsbodrog vármegye elhatározta, hogy Batinán főszolgabírói épületet épített hivatalnok lakásokkal. Az építkezésre egymillió dinárt irányzottak elő. A stari-becei főszolgabírórság részére a vármegye Staribecsen félmillió dinárért házat vásárol, amelyet a hivatal céljaira átalakítanak.

— **Petrovoselon most vetettek ki először pótdát.** Petrovoseléről jelentik: Petrovoselő mindedig azok közé a kisszámú községek közé tartozott, ahol nem ismerik a pótdát. A község költségvetése sohasem mutatott fel deficitet, így nem is kellett új jövedelmi forrás után nézni. Az agrárreform azonban Petrovoselőt is megfosztotta vagyonától és abba a helyzetbe sodorta, hogy a napokban megtartott közgyűlésen kétszáz százalékos pótdát javaslatot kellett a képviselőtestület elé terjeszteni. Ez az első pótdát kivetés Petrovoselőn.

— **A szubotica országos sakkverseny résztvevői.** A zagrebi sakkszövetség értesítette a szubotica Sakk-Kört, hogy a Szubotican augusztus 2-ikán kezdődő országos sakkversenyre a következők jelentkeztek: Zagrebból dr. Lavoslav Singer és Rozsics Koszta, Beogradból Todorovics Petár, Poljakov, Puskás és Milovanovics, Noviszadról Kulzinszki Nikola, Vidor László és Markovics Dimitrije, Mariborból Stapac Mirkó és Pirc, Vrsacról Tót Boris, Sztaribecseről Tenner Miksa, Splitből Pavkovics Nikola, Podgoricából is részt vesz egy versenyző, akinek nevét még nem közölték. A Szubotica Sakk-Kör Feuer Jánost és Beschán Jakabot jelölte. Kivülök még két szubotica versenyző indul, akiket azonban még nem jelöltek ki. A jelölésért folyó selejtező versenyen ugyais Csillag és Engel 2½—2½ ponttal egyforma eredménnyel végeztek és ha dr. György részt vesz a versenyen, akkor kettőjük közt holtverseny lesz. Egyébként a Sakkszövetség határozata szerint összesen tizenhatalan vehetnek részt a versenyen, mivel pedig huszonegyen jelentkeztek, a begradiak, noviszadiak és mariboriak közül egyet-egyet törölni fognak.

— **Egy millió dinár kárt okozott a kiáradt Krivaja.** Maliidjorsról jelentik: A csütörtök éjszakai nagy felhőszakadás következtében a Krivaja vize tovább áradt és ma már több mint ezer hold áll víz alatt. Az áradás különösen nagy kárt okozott a feketicsi határban, ahol igen sok buzakeresztet sodort el a víz. A kár az eddigi becslések szerint több mint egy millió dinárt tesz ki.

— **Házhelyeket kapnak a maliidjosi magyarok.** Maliidjorsról jelentik: A község előjárósága elhatározta, hogy az agrárreform alól feloldott községi földek egy részét házépítés céljaira szétosztja a község szegényorsu magyar lakosai között. Családonként négyszáz négyszögöl földet adnak a jogosult jelentkezőknek. A község előjárósága már megkezdte a ház helyigénylők összetrasát.

— **Református istentisztelet Beogradban.** Vasárnap délelőtt nyolc és délután négy órakor a begradi evangélikus templomban — nem pedig mint tévesen közöltük — az amerikai misszionátus templomában, istentiszteletet tartanak. Az istentiszteleteken Benkó Viktor szombori lelkész mond hitszónoklatot.

— **Megkerült az eltűnt noviszadi telefonos kisasszony.** Noviszadról jelentik: Mint a Bácsmegeyi Napló már közölte, Szubotin Dusia noviszadi telefonoskisasszony szerdán tíz éves hugával ismeretlen férfakkal autón kirándult, azóta nem tért vissza és özvegy édesanyja a rendőrségnél feljelentést tett, mert alapos a gyanu, hogy leánykereskedők szöktették meg. Szombaton délbén a velkikikindai rendőrség a Szubotin-nővéreket és az ismeretlen férfiakat Velkikikindán letartóztatta. Özvegy Szubotinné Velkikikindára utazott, hogy leányait a rendőrségtől átvegye.

— **Elutasították az egyiptomi angol főparancsnok gyilkosainak kegyelmi kérvényét.** Londonból jelentik: Kairóból érkezett hírek szerint a sirdar gyilkosainak kegyelmi kérvényét elutasították. A gyilkosokat tizenhatalan belül ki fogják végezni. Shavfik Hanzur béget szintén halálra ítélték. Védője az utolsó pillanatban is megkísérelte, hogy kegyelmet eszközöljön ki számára azzal az indoklással, hogy Shavfik elmezavarban szenved, kérelmét azonban elutasították.

— **A belga kamara elvetette a nők választójogáról szóló javaslatot.** Brüsszelből jelentik: A belga kamara elvetette a nők választójogáról szóló törvényjavaslatot. A szocialisták szintén a női választójog ellen szavaztak.

— **Hivatalvizsgálat a noviszadi főszolgabírói hivatalban.** Noviszadról jelentik: Raics Szvetisláv bácsmegeyi alispán megvizsgálta a noviszadi főszolgabírói hivatalt és a tapasztaltak felett elismerését fejezte ki dr. Popovics László noviszadi főszolgabírónak.

— **Megtelt a noviszadi kórház venereás osztálya.** Noviszadról jelentik: Amióta az új főkapitány, Mihajdzsics Stanoje erőlyesen hozzáállott a titkos prostitúció üldözéséhez, a noviszadi rendőrség fogdái megteltek könnyüvéru nőekkel, akiknek nagy hányada a noviszadi kórház venereás osztályára került, úgy hogy ez az osztály is megtelt és pénteken már újabb betegeket fel sem vettek. A rendőrség most más megoldást keres, hogy a venereás női betegeket kórházban helyezhesse el.

— **Bő gyermekáldás.** Pozsonyból jelentik: Bittó Dániel harmincegy éves kajoli lakos huszonöt éves feleségének a pozsonyi klinikán a közelmúlt napokban három gyermeke született, akik sorrend szerint a Karolina, Károly és Margit nevet kapták. A gyermekek és az anya egészségesek.

— **A szerelmes, borbélyeség meg akarta gyilkolni barátját.** Zagrebból jelentik: A Zagreb mellett Vrhovác erdőben szombaton délelőtt véres szerelmi dráma történt. Rankovics Zvonimir borbélyeség késsel rátámadt Kabilovics Olga nevé kedvesére, egy zagrebi fényképész feleségére, akit több helyen súlyosan megsebesített, majd önmaga ellen fordította a kést és végzett magával. A rendőrség a súlyosan sérült asszonyt beszállította a közokórházba. Állapota életveszélyes.

— **Marseilleben az orosz hajómunkások kommunista szövetséget alakítottak.** Párisból jelentik: A francia kormány és a szovjetkövetség között újabb konfliktus támadt. Marseilleben az orosz hajómunkások kommunista szövetséget alakítottak, mire a francia kormány valamennyi tagját két heti határidővel kiutasította Franciaország területéről. A munkások lakásaiban házkutatást tartottak. Kraszin szovjetkötvet erre rögtön megjelent a francia külügyi hivatalban és a rendelet visszavonását követelte. A francia kormány egyelőre semmiféle hajlandóságot nem mutat a rendelet visszavonására.

— **Halálos elgázolásért elítelt, garázstulajdonos és soffőr.** Noviszadról jelentik: Protics Mirko noviszadi autogarázstulajdonos és gépgyáros 1922. június 17-én egy rosszkarban levő autón Beogradba utazott. Az autót Devics Joco soffőr hajtotta. Devics Protics utasítására a megengedettnél nagyobb sebességgel hajtott és Beogradban halálragázolta Mijatovics Petronije begradi csendőrt. A begradi törvényszék 1924. február 18-án Devics Joco soffórt gondatlanságból okozott emberölésért hahavi fogházra, Protics Mirkot pedig három havi fogházra ítélte. Ezenfelül Proticsot özvegyi végkielégítés címén 10000, költségek fejében további 10000 és végül az elgázolt csendőrt gyerekei részére 54000 dinár megfizetésére kötelezte a bíróság. Devics soffőr beismerte, hogy az autó rosszkarban volt és a megengedettnél nagyobb sebességgel hajtott, de azzal védekezett, hogy Protics megparancsolta neki, hogy sebesebben hajtson. Protics megerősítette a soffőr vallomását. A begradi felebbviteli bíróság jóváhagyta a törvényszék ítéletét és a semmitőszék elvetette a beadott semmiségi panaszt. Az ítélet jogerőssé vált és a begradi törvényszék megküldte a jogerős ítéletet a noviszadi ügyésszéknek végrehajtás végett.

— **A molgunarasi római katolikus templom felszentelése.** Maliidjorsról jelentik: A molgunarasi róm. katolikus templom építkezése befejezéshez közeledik. A tervek szerint a templomot augusztus 15-én, Nagy boldogasszony napján szentelik fel, fényes egyházi ünnepségek keretében.

— **Károlyi Mihály nem megy Prágába.** Prágából jelentik: A prágai sajtó közlései nyomán hírek terjedtek el arról, hogy Károlyi Mihály Prágában van és tárgyalásokat folytat a Csallóköz ügyében csehszlovák kormánykörökkel. Egy prágai magyar újságíró most eljárt mindazokon a helyeken, ahol ebben az irányban hiteles információkat lehetett szerezni. A külügyminisztériumban, ahová elsőnek fordult, egyáltalán nem tudnak semmit Károlyi prágai tartózkodásáról, sőt hivatalosan felhatalmazták annak közlésére, hogy a híresztelés nem felel meg a valóságnak. Az újságíró nem elégedett meg azonban ezzel a hivatalos közléssel, hanem személyesen járt el a rendőrségen, sőt azokban a szállókban is, ahol feltételezhető volt, hogy ott tartózkodás esetén Károlyi esetleg megérkezik. Mindezekben a helyeken szintén nem tudnak Károlyi tartózkodásáról. A hírt elsőnek a *Naprevo* közölte, mindössze annyit, hogy Károlyi Mihály, a magyar népköztársaság volt elnöke inkognitóban Prágába érkezett. Nyomában több prágai lap hasonló rövidséggel emlékezett meg a hírről, amelyről kiderül, hogy nem egyéb közönséges koholmányról. A *Wiener Allgemeine Zeitung* szintén megcáfolja azt a hírt, hogy Károlyi Mihály Prágában telepedett le. A lap megjegyzi, hogy Károlyi Mihály Párisban több cikkben igen élesen állást foglalt Benes miniszterelnök és a csehszlovák kormány ellen. Emiatt lehetetlennek tartja, hogy megkapta a beutazási engedélyt Csehszlovákiába akkor is, ha kérte volna.

— **A Lika-vasút megnyitása.** Zagreből jelentik: Programszerűen 5 óra 29 perckor érkezett meg Zagrebból Csra-csaba, a Lika-vasút új kiindulási pontjára a különvonat, mintegy kétszáz főnyi előkelő vendéggel. A király képviselőjében *Prta* tengernagy utazott el a megnyitásra. A vonatot az állomáson nagy tömeg várta, a polgármester üdvözölte a vendégeket, mire Radójević közlekedésügyi miniszter válaszolt. Majd a közlekedésügyi miniszter megnyitottan nyilvánította az új vonalat és indulási jelt adott az első vonatnak, amely a vendégekkel együtt megindult Split felé. Sebenikóban két órát állt a vonat és ezalatt az idő alatt Krajacs kereskedelmi miniszter megnyitotta a borászati kiállítást. A vonat este 7 órakor futott be a spliti pályaudvarra. Split város óriási előkészületeket tett a vendégek fogadására. A város vasárnap délután ezer terítéses bankettet ad a vendégek tiszteletére.

— **Kigyulladt a palicsi autóbusz.** A Szubotica felől Palicsra haladó kis autóbusz szombat délután négy órakor Radonovác előtt kigyulladt. A lángok magasmárcsra csaptak fel és a megrémült utasok egymást taposva menekültek az égő kocsiából. A közeli házakból vízesvödörrel az égő autóbusz segítségére siettek és a közönség segítségével sikerült a tüzet eloltani. Sebesülés nem történt.

— **Rablótámadás az amerikai Vöröskereszt Keresztexpedíció ellen.** Londonból jelentik: Az amerikai Vöröskereszt tagjaiból alakult expedíciót, amely a kínai éhínség áldozatainak fölsegítésére indult, rablók támadták meg. Az expedíció vezetőjét, Pa'mar ezredest, megölték. Howard orvost, a Rockefeller-intézet egyik vezetőjét, Howard anyját és az expedíció több tagját elfogták és elhurcolták. Dr. Howard fia szerencsésen megmenekült. Az amerikai követség San-Cso-Lin marsallnál tiltakozott és követelte az elfogottak azonnali szabadonbocsátását.

— **Angolországban súlyosan büntetik a rendjelekkel való kereskedést.** Londonból jelentik: Az alsóház második olvasásában elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely súlyos büntetéssel sújtja a rendjelekkel való kereskedést. A szocialisták is a javaslat mellett szavaztak, azonban kijelentették, hogy a rendjelekkel való kereskedés megakadályozásának legegyszerűbb módja az, ha eltörölnék minden rendjelet.

— **A szellemi együttműködés nemzetközi bizottságának munkaterve.** Genéből jelentik: A szellemi együttműködés nemzetközi bizottsága, amelyet a Nemzetek szövetsége létesített, július 27-én Henri Bergson elnöklésével Genbe ülésre ül egybe. A mostani ülés napirendjének legfontosabb kérdése annak a nemzetközi intézetnek ügye, amelynek felállítására a francia kormány tett ajánlatot. A bizottságra vár a feladat, hogy véglegesen kidolgozza a nemzetközi intézet általános szervezeti és működésére vonatkozó szabályzatot. Ezenkívül még a következő kérdések szerepelnek a napirenden: nemzetközi meteorológiai intézet létesítése, kulturális kölcsön felvétele a Népszövetség közvetítésével és ellenőrzésével, külön szépirodalmi és képzőművészeti albizottság szervezése a bizottság kebelében.

— **Tolvaj vasutas.** Siacics Milán suboticei, husz éves vasutas néhány nappal ezelőt behatolt Klein Géza suboticei kereskedő raktárába, ahonnan ellopt egy harmincezer dinár értékű autómotort. Siacics a lopott motort előbb suboticei sofföröknek akarta eladni, minthogy azonban nem kapott rá vevőt, vidéken próbálta értékesíteni. A cég feljelentésére a rendőrség nyomozást indított, amelynek során Siacicsot letartóztatták. Kihallgatása után átkísérték a suboticei ügyészségre.

— **A feketicsi beiratkozások.** Feketicsről jelentik: Feketicesen a magyar osztályokba történt beiratkozások május 31-én lezárultak és minthogy a megváltozott beiratkozási rendszerrel a szülők csak később értesültek, mindössze harminc tanulója van a magyar osztályoknak, a múlt évi ötszáz fénylét szám helyett. Az érdekelt szülők küldöttséget menesztettek *Vukicsevics* Velja közoktatásügyi miniszterhez, aki válaszában megnyugtatta a feketicieseket, hogy intézkedni fog, hogy gyermekeiket a tanév megkezdéséig még beirathassák a magyar osztályokba.

— **Hangverseny Petrovoszelon.** A tanítók özvegyei és árvái javára Ambrus Géza tanító hangversenyt rendezett Petrovoszelon. Ambrus nagy sikert ért el művészi játékával.

— **Kabarést Feketicsen.** A feketicsi műkedvelők vasárnap este a Sloboda szálló nagytermében kabaré-előadást rendeznek.

— **Álhir egy noviszadi ügyvéd bírói kinevezéséről.** Dr. Bednaics Davorin noviszadi ügyvédrel több héttel ezelőtt beogradi és vajdasági lapok azt a hírt közölték, hogy kinevezték Noviszadra törvényszéki bírónak. Dr. Bednaics annak közlését kéri, hogy a bírói kinevezéséről megjelent hír nem felel meg a valóságnak és Novisadon Postanszka-ucca 6. szám alatt tovább is ügyvédi gyakorlatot folytat.

— **Eljegyzés.** Dr. László Imre (Pécs) és Kohn Lenke Pansevó jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Tettenért tolvaj.** Noviszadról jelentik: Nikolics Kata parabutyi asszony Szabó Pál parabutyi lakostól ruhaneműket lopott. A csendőrség Bacsko-Petrovácon elfogta és bekísérte a noviszadi ügyészséghez.

— **Schulmann Endrét a wieni tudományegyetem orvosi fakultásán e hó 24-ikén doktorrá avatták.**

— **Hatszázmillió font értékű pénzügyi-temény.** Londonból jelentik: Egy londoni kereskedő, Mr. Catling, nemrég felfedezte, hogy olyan gyűjtemény birtokosa, amelynek értéke egyenesen a csodával határos. A kereskedő éveken ezelőtt atyjától egy bankjegygyűjteményt örökölt, amelyet még a nagyapja alapított, apja folytatott és ő maga is számos példánnyal gyarapított. Az egész bankjegygyűjteményt csak műkedvelői foglalkozásnak tekintette, de sohasem gondolt annak értékesítésére. Nemrég azonban barátai azt tanácsolták Catling-nak, hogy biztosítsa be egy biztosító társa-

ságnál 27.000 darabból álló bankjegygyűjteményét. A kereskedő ekkor szakértőkkel megbecsülte a gyűjtemény értékét, amelyet a hivatalos becslés 600 millió font sterlingre értékelt. A gyűjteményben számos olyan bankjegy van, amelyek ma már egyetlen példányban sem léteznek, így például 400 év előtti kínai bankjegyek, amelyek falevelekből készült papírra vannak nyomva. A gyűjteményben hiánytalanul megtalálhatók az 1713 óta megjelent összes angol bankjegyek és ugyanígy teljes századokra visszamenőleg az amerikai bankjegyek gyűjteménye. Nagyszámban vannak a gyűjteményben háborús, forradalmi és inflációs bankjegyek is. Van közöttük egész sereg, amelyeket a francia forradalom alatt az egyes megyék adtak ki. Nagyon változatos a gyűjteményben található bankjegyek anyaga is. Vannak bőrre, vászonra és selyemre nyomott bankjegyek a Catling-féle gyűjteményben.

— **Praktikus döntvénytár.** Rög óta érzett hiányt pótol dr. Bozay Aladár torontáimegyei úrvaszéki ülnök most megjelent kézikönyve, amely magában foglalja a fontosabb bírósági határozatokat és a közigazgatási hatóságok határozatait. E szerénylívű jogi kézikönyv különösen ügyvédek és rendőrségi és közigazgatási tisztviselők számára készült és megrendelhető a szerzőnél 90 dinárért. A szerző címe: Veliki-Beckerek, Sokolski Kej 12).

— **Eljegyzés.** Machmer Éva Torzsa és Stelz János Noviszad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Próbaéneklés.** Noviszadról jelentik: A noviszadi zsidó templomban pénteken este és szombaton délután *Schächter* Izrael bécsi főkantor próbaéneklést tartott. A széphanga főkantor éneke nagy tetszést aratott.

— **Megszökött és újra elfogott betörők.** Noviszadról jelentik: Junius elsején betörték Szaratlics Milán noviszadi borkereskedésébe és ott kifosztották a páncélszekrényt és máris bontogatták a szomszédos Krausz Samu ékszerész boltfalát, amikor a tetteseket megzavarták. A betörőknek sikerült kerekét oldani. A rendőrség tisztában volt, hogy a betörést Tadija Milos asztalos egy másik asztalossal követte el, akik a betörés előtti napon léptek ki Szaratlics műhelyéből. Hétek múltán a beogradi rendőrség tettenérte Tadiját, amikor az egy aranyórát akart értékesíteni, amelyet egy zemuni betörésnél szerzett. A beogradi rendőrség számos betörést bizonyított rá, miért is átadták a beogradi ügyészségnek. Kéthárom nap előtt Tadija egy fogolytársával, Markovics Szimával a fogház udvarának végéig levő két méteres faskamra tetején keresztül megszöktek. A szöket a fogház őrsége hamarosan észrevette és a szökevényeket üldözőbe vette, de az élénk beogradi utcákon nem használhatták fegyverüket, mert félték, hogy a golyók mást találnak. A két betörő egérutat nyerve, eltűnt. A két betörő Magyarországra akart átszökni. Majon Zemunba mentek, de mert nem volt pénzük utiköltségre, azt betörés után akarták előteremtteni. Ecélből Flaum zemuni kereskedő boltját szemelték ki, de a toszomszedságban levő Meini-üzletbe törtek be. A házmester figyelmessé lett az üzletből kihallatszó zajra és rendőröket hívott, akik a két hirhéd betörőt elfogták és visszazáráltatták a beogradi ügyészségi fogházba.

— **A topolaj pincér főnyereménye.** A suboticei törvényszék vádpanácsa szombaton foglalkozott Morvay István pincér ügyével, aki — mint ismeretes — az osztálysorsjátékon kétszáz ezer dinárt nyert, de a suboticei főelárusítótól csak a nyeremény felét tudta behajtani. Morvay ellen az osztálysorsjáték topolaj elárusítója, Gyetvai Lajos bünyádi feljelentést tett, mert a nyerő sorsjegy árát nem fizette ki. A vádpanács megszüntette az eljárást Morvay ellen, aki ezután kiegészített Gyetvával. A tárgyalás után kijelentették, hogy most már együtt fogják követelni a főelárusítótól a jogtalanul visszatartott százezer dinárt.

— **Kommunista pör ötszáz vádlottal és tízezer tanúval.** Szófiából jelentik: Az összeesküvések miatt indított perek egy része végetért. Szilivenben tíz. Haszkovóban négy és Berkovicában három halálos ítéletet hoztak. Legközelebb megkezdődik Sumen városban a monstretárgyalás négyszáz vádlottal, akik közül az ügyészség százharminc esetben halálos ítéletet indítványoz. Az 1923. évbéli tírnovói események vádlottai is részben bíróság elé kerülnek. Ebben a pörben a vádlottak száma ötszáz, a tanúk pedig tízezer, az ország minden részéből. Ez lesz Bulgáriában eddig a legnagyobb arányú bírósági eljárás.

— **Dr. Kellermann Géza orvos megkezdte rendelését Kulán f. hó 20-án.**

Dr. Salamon Frigyes ügyvéd dr. Wilhelm Jenő ügyvéddel való társulása folytán irodáját I. Kralj Aleksandra utca 4. sz. alá (Rossia-Fonciére palota, I. emelet) helyezte át.

Gazdák ne mulasszák el a suboticei szántó-ke versenyt megtekinteni!

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézarugyárától Subotica, Jugoszlávia 25.

Székekrokedésnél, emésztési zavaroknál és vértófolásoknál reggel éhgyomorral 1 pohár természetes *»Ferenc József«* keserűvizet iszunk. A belorvosi kiműködés szerzett tapasztalatok szerint a *»Ferenc József«*-viz az ideális, hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Írjon külföldi barátjának, hogy jöjjön el a suboticei Nagyvásár és Kiállításra!

Roth Olga kozmetikai intézetében, Kr. Aleksandrova utca 4. szám alatt, a Rossia Fonciére palotájában, félemlen, modern szépségápolás, arcborhámásztás, alkalmasan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szőrlök, májfoltok végsőleges eltávolítása. Kaphatók saját-készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfelhéritő- és szőrlökkenőcsök stb. Ugyanott vidéki hölgyek megfelelő honorárium ellenében a modern szépségápolás minden ágában kiképeztetnek.

A suboticei Vásár és Kiállítás tartama aiat kitűnően üdülhet Palicson!

KÖZGAZDASÁG

A noviszadi tőzsdetanács ülése

Érdekes elvi határozat a tőzsde bíróság illetékességéről

A noviszadi termény- és értéktőzsde tanácsa szombaton tartotta a nyári ülést, amelyen *Miroslavjević* Koszta, a tőzsde elnöke elnökölt. A tőzsdetanács a folyó ügyek elintézése után megállapította a mézre vonatkozó, kilenc szakaszból álló szokványokat.

Székelj Bertalan adai malomtulajdonos javaslatot terjesztett elő annak érdekében, hogy az őszi kampány elkezdésével, az eddigi heti kétszeri expertiz helyett mindennap tartsanak expertizeket.

A tőzsdetanács elvben elfogadta az indítványt és elhatározta, hogy minden esetben tartassék expertiz.

Tárgyalta még a tőzsdetanács a tőzsdebíróság illetékességének kérdésében az esetekben, ha két különböző tőzsde ügynökei egy ügyletet közvetítenek.

A tőzsdetanács azt az elvi álláspontot foglalta el, ha a felek nem egy és ugyanazon tőzsde ügynökei, akkor vitás esetekben mindig az a bíróság illetékes, amelynek területén az eladás történt. Ilyen esetekben a felek mind-egyik tőzsdénél a courtagenak csak a felét fizetik.

SPORT

●●●

Jugoszláv győzelem a bécsi nemzetközi atlétikai versenyen. Bécsből jelentik: Az öt ország atlétikai viadala szombaton kezdődött. A verseny első napján Ambrózy jugoszláv bajnok a sulydobásban értékes győzelmet aratott. Részletes eredmények: 400 m. előfutamai után a vasárnap délutánba kerülnek: Juhász, Barys (Magyarország), Peltzer, Gertz (Németország) és Vykoupil (Csehszlovákia). Sulydobás: 1. Ambrózy (Jugoszlávia) 13.64 m. 2. Bedő (Magyarország) 13.61 m. 3. Darányi (Magyarország) 13.54. A 100 m. síkfutás előfutamaiból a döntőbe kerültek: Gerő, Rózsahegy (Magyarország), Büchner, Schuller (Németország) és Vykoupil (Csehszlovákia). Gerelyvetés: 1. Bács (Magyarország) 58.82 m. 2. Gyurkó (Magyarország) 54.67 m. 3. Turanski (Csehszlovákia) 54.35 m. Svédstaféta: 1. Magyarország (Gerő, Rózsahegy, Juhász, Gerő II.), 2. Németország, 110 m. gátfutás előfutamaiból a döntőbe kerültek: Trossbach, Paulsen (Németország), Jendra (Csehszlovákia) és Muskát (Magyarország). 800 m. síkfutás: 1. Peltzer (Németország) 1 p. 55.7. 2. Barys (Magyarország) 1 p. 56.8 mp. 3. Böcher (Németország) 1 perc 57.6 mp.

A Bácska atlétikai versenye. Vasárnap délután három órakor kezdődik a Bácska atlétikai versenye a Szombori-uti sporttelepen. Amint a nevezésekből megállapítható, az idei verseny iránt sokkal nagyobb az érdeklődés, mint a múlt évben. Összesen hetvenöt vajdasági atléta jelentette be a versenyen való részvételét, úgy, hogy valamennyi versenyszámában népes mezőnyre van kilátás. Szubotícáról minden egyesület részéről történt nevezés, míg a vidéki egyesületek közül a noviszadi Juda Makkabi, a szombori Sport, a kikindai Srbia és a becskeréki Zsol. S. K. atlétái vesznek részt a versenyen, melynek programja: 100 m. síkfutás, mágasugrás, 800 m. síkfutás, 10 km. országúti kerékpárverseny, sulydobás, 100 m. síkfutás, 200 m. síkfutás, diszkoszdobás, 1500 m. síkfutás, távolugrás, 400 m. síkfutás, hármassugrás, 4x100 m. staféta, 5000 m. síkfutás. A legérdekesebb versenyszámoknak ígérkeznek a 800, az 1500, az 5000 m. síkfutás és a kerékpárverseny, mely utóbbi a bajnoki országúton folyik le. A győzelemre egyformán esélye van Sztantics Józsefnek (Bácska), aki a múlt évben is megszerezte a győzelmet és Daku Ottónak, a Szubotícai Sport fiatal kerékpározójának. A 800 m. síkfutásban Miskovics (Kikinda) és Miskolci (Juda Makkabi) között dől el az elsőség. Ugyancsak ők a favoritok az 1500 m.-ben is, míg az 5000 m.-ben teljesen nyílt a verseny kimenetele. A Bácska vezetősége közli, hogy nevezési díj nincs, de megjelenés esetén a benevezett atléta köteles indulni. Az egyes versenyszámok győztesének Székely és Vujkovic dívatárné, a Lehner Festvérek, dr. Vojnich Tunich István, dr. Malagurszki Bablán, a Bácska egyesület, Bata Fábrián, Engler Adolf és Stern A. cégek ajánlottak fel értékes ajándékokat. A Bácska vezetősége felhívja a kerékpárversenyre benevezett atlétákat, hogy vasárnap délelőtt 11 órakor kerékpárjukkal együtt jelenjenek meg a Bácska-pályán.

A szombori birkózóbajnokság első napja. Szomborból jelentik: Az Amateur rendezésében szombaton délután kezdődött meg a szombori országos birkózóverseny a városi színházban. A versenyen harmickilenc birkózó indul. A szombati napon csak a selejtező mérkőzések egy részét bonyolították le. Részletes eredmények: **Légsúly:** Deák (Ferrum)—Plackó (Noviszad), Deák 12-ik percben győz. Garai (Zagreb)—Tóth (Szent), Garai pontozással győz. Szilágyi (Ferrum)—Schosberger (Amateur). Szilágyi könnyen győz. Király (Amateur)—Klénai (Becskerék), Király 11-ik percben győz. Szabó (Sand)—Keceli (Szent), Szabó a 19-ik percben győz. Schasser (Maribor)—Sauerborn (Amateur), győz

Sauerborn. **Pehelysúly:** Lobnik (Maribor)—Seitz (Sand), Seitz 15 perc alatt győz. Kóbor (Noviszad)—Neu (Sand), A fiatal Sand-birkózó, aki huszonöt dekával esett át a pehelysúlyba, nagyszerűen tartotta magát. Kóbor csak a 9-ik percben tussolta. Mosirevics (Amateur)—Goldstein (Sand), Pontozással Masirevics győz.

A noviszadi labdarugó alkerület közgyűlése. Noviszadról jelentik: A noviszadi labdarugó alkerület vasárnap este 9 1/2 órakor az Elite-kávéház különterében tisztújító közgyűlést tart.

Vasárnap sport Noviszadon. Noviszadról jelentik: Vasárnap délután fél 5 órakor a noviszadi labdarugó alkerület javára a Makkabi és a Vojvodina, hatkor a Nak—Radnicski mérkőznek. A Nak és a Radnicski vasárnap első ízben találkoznak.

Francia-magyar uszóverseny. Budapestről jelentik: A Császárfürdőben szombaton kezdődött a francia-magyar uszóverseny. Részletes eredmény: 200 m. gyorsuszás: 1. Szigritz (Eger) 2 p. 26.2 mp. 2. Bitskey (Eger). 3. Magyar MTK. 4. Padon (Franciaország). 3x100 m. vegyesstaféta: 1. NSC (Jung, Bartha, Gábori) 3 p. 40.8 mp. 2. MTK. Az egri MOVE stafétáját diszkvalifikálták.

Zagreb:

Amateur (Bécs)—Concordia 2:0 (1:0.) A bécsiek játéka nagy csalódást keltett. Az egyik gólt Wieser lötte, a második, öngól volt. Érdekes megemlíteni, hogy a bécsi csapat Zagrebban hetven ezer dinárt kapott.

A Vasas nem játszik Zagrebban. Zagreből jelentik: A budapesti Vasas zagrebi turája ismét elmaradt, mert a budapesti jugoszláv konzulátus ezúttal sem adott bentazási engedélyt. A Vasasok elmaradása folytán a Hask és a Gradjanski barátságos mérkőzést játszanak.

A bécsi Rapid megnyerte a göteborgi serleget. A Svédországban turázó Rapid Göteborg három legjobb csapattal körmérkőzést játszott, a Kamraterna és az Oergryte legyőzése után csütörtökön a volt svéd bajnoksáppal, a Gais-al került össze, amelyet erős küzdelem után legyőzött és ezzel megnyerte a körmérkőzésre kitűzött hatalmas göteborgi ezüstserleget.

Szerkesztői üzenetek

●●●

Hü olvasó. Sisak. Jugoszlávia állampolgárának az tekintendő, aki már 1910. év előtt ezen a területen illetőséget szerzett. A későbbben ideköltözött egyéneknek az állampolgárság elnyeréséért folyamodni kell.

Sz. I. Topola. Az ideiglenes házadómentességről az 1909. évi VI. törvény-cikk 31. §-a szerint Topolán az új épületek után 10. a lebontottak helyére épített épületek után 8 évi állami adómentesség jár. Ennek letelte után a rendes házadó-tárgy vagy házbéradó fizetendő. Az adómentesség ideje alatt is kell fizetni a pótdadót és a földelmi és vagyonadókat.

V. I. Feketics. A nyolc évre visszamenőleg kivett földelmi és vagyonadó a hagyatékokat terhel. Mint hagyatéki adósságot az örökösök és nem az özvegy felelős. Az örökhagyó halála után ezeket az adókat ki kell vetni és azoknak megfizetésére azok kötelesek, akik birtokban vannak és a földelmet huzzák.

H. F. Galac. A felelőség azt terheli, aki a szerződést tévesen csinálta. Az eladó és a vevő készítsenek nyilatkozatot, hogy nem az, hanem másik ingatlan az adás-vétel tárgya és kériék a telekkönyvi állapot helyesbítését.

Cs. I. Valótlan. hogy csak az a végrendelet érvényes, melyet közjegyző előtt készítenek és amely szerbül van írva. Az 1876. évi 16. törvény-cikk ma is változatlanul hatályban van.

Sz. Gy. Kula. A sorsolás, amelyet ön említ, szélhámosság volt. Ugy emlékszünk, hogy az illető sorsjegykibocsátót le is tartóztatták.

Vitakozók. Az országos vásáron senki sem szereshet ma előjogokat, hanem mindenki a rendőri hatóság intézkedéseinek köteles magát alávetni. Az alkotmány eltörölte az összes feudális jogokat, köztük a vásártartási jogokat is és így szerzett jogra senki sem hivatkozhatik.

D. S. Ada. A háztulajdonos köteles az ön bérleti szerződését 1928. év március végéig respektálni. Ha a házat másnak eladná, aki nem ismeri a bérleti szerződés tartalmát, felmondhatja a bérleti viszonyt november elsejére, de ez esetben az eladó háztulajdonos szavatol önműnek minden kárért, amely abból származik, hogy ön kénytelen volt három év előtt kiköltözni.

K. F. Balmok. A községekben nincs elsőfoku lakásbíró, hanem csak a járás legfőbb tisztviselőjének székhelyén. Lehet, hogy az illető ki van nevezve a lakásbíró tagjának, de ez nem jelenti azt, hogy az elsőfoku lakásbíró abban a községben alakul meg, ahol az igazgató lakik, hanem azt, hogy a tárgyalásra behívják a főbíró székhelyére.

B. M. Szomber. Ön azt kérde, hogy mi a szerelem. Ha azért érdeklődik ennek a községért érzésnek definíciója iránt, hogy annak ismeretéből gyakorlati utmutatást merítsen, akkor rossz úton jár. Az éhséget nem lehet csillapítani az étvágy fogalmának meghatározásával. Aki éhes, az enni igyekszik és aki szerelmes, az a maga temperamentuma szerint tör a célja felé, tekintet nélkül arra, hogy a költöknök vagy a tudósoknak mi a véleményük a szerelemtől. Egyébként a szerelem a különbözőneműek egyéni vonzódása. Ezt az érzést a görög mitológia világalkotó erővé avatta (Erosz). A szerelem tulajdonképpen fiziológiai ösztön, de az embernél magasabbrendű lelki tényezőkkel komplikálódhatik és a művészetek jelentős ihletforrása.

M. F. Kovin. Oroszországgal még nincs annyira szabályozva a postai forgalom, hogy tanácsos volna a pénzt elküldeni. Egyébként forduljon felvilágosításért a bécsi orosz követséghez. Jugoszláv állampolgár természetesen visszateherhet Oroszországból. Ha ennek akadály volna, az itteni hozzátartozók adának be kérvényt a külügyminisztériumhoz.

K. R. A ferradalom alatt elkövetett büncselekmények nem évültek el. A büntetés nagysága a büncselekmény természetétől és bírói mérlegeléstől függ.

Hü olvasó. A francia légióba felvesznek idegen állampolgárokat, de nem ajánljuk, hogy ön oda belépjen. A klíma igen nehezen elviselhető, a bánásmód és az ellátás minden kritikán aluli. Kérem információt Fischer Árpádtól Mle 13084, 3/2 Rgt Etr. 12 Cie subsit 9 Cie Poste Launay (Tadaut) par: Sefrou—Kelea Afrigue.

Mallidiosi olvasó. Huszonöt éves korig minden évben újból tartoznak sorozásra jelentkezni az alkalmatlanoknak nyilvánított hadkötelesek. Az újoncok a sorozás után körülbelül 6—8 hónappal vonulnak be.

Előfizető Szubotica. A megvásárolt zsiirt újból fel kell olvasztani a forrásig.

Lendva. Párisban és több nagyobb francia városban is van közzgazdsági egyesület. Közlelbi felvilágosításért forduljon a beogradi francia konzulátushoz.

Vranievó M. S. Julius Caesarról, de Nagy Sándorról is fennmaradt ez a hagyomány.

Odzaci. Forduljon Vig Zsigmond Sándor szubotícai könyvkereskedőhöz, aki a kérdzetti könyvet kívánságára azonnal elküldi.

Tüzér. A beküldött mutatónydarab alapján ítélve, kár a portóért.

K. I. I. A Magyarországra optáltak elköltözésére még nem történt intézkedés. 2. A magyar állammal szemben támasztott nyugdíjigényét csak úgy érvényesítheti, ha Magyarországon lakik. Külön minisztertanácsi engedély kell ahhoz, hogy külföldön lakó nyugdíjas is megkapja nyugdíját. 3. Hadikölcsön kamataira, mint számbavehető járadékra, egyelőre gondolni sem lehet. 4. A tizenegyévi közzszolgálaton alapuló nyugdíjigény peresíthető.

Baimoki olvasó. Vajmi kevés reménye lehet arra, hogy a magyar állam átveszi. Ha innen kiutasítják, akkor nyugdíját annál kevésbé kaphat, mert külföldön élő nyugdíjas csak minisztertanácsi engedéllyel veheti el a nyugdíját.

M. S. Reflexiót mely gondolkozásra vallanak, de a napisajtó nyilvánossága számára tulságosan elvontak.

Valahol messze. Kezdetleges próbálkozás.

A nagy vihar. Becsülni való az igyekvése, maga az eredmény azonban még igen hiányos.

V. I. A novellista készség, amely írsaiban megnyilvánul, érdekesebb és újabb témát érdemelne.

Sorsom. Az ön sorsa a papirkosár.

Szombori olvasó. Az egyesület még nem alakult meg. Most vannak folyamatban az előkészületek.

TÖZSDE

●●●

A dinár külföldi árfolyamai

1925. július 25.

Zürich, jul. 25. Zárlat: Beograd 9.05, Páris 24.30, London 255, Newyork 515 1/2, Berlin 122 önyolead, Bécs 72.47, Szófia 370, Prága 15.25, Bukarest 265.

Beograd, jul. 25. (Magánforgalom): London 2.76, Newyork 56.75, Milanó 2.08, Berlin 13.55, Bécs 8.005, Prága 168.50, Bukarest 29.25, Genf 11.05.

Zagreb, jul. 25. (Magánforgalom): Páris 269, London 277, Newyork 56.90, Bécs 802, Prága 169, Genf 1107, Trieszt 208.50.

Noviszadi terménytözsde, jul. 25. Tengeri bácskai 182.50 dinár, bácskai Szombor paritás 185 dinár, bácskai júliusi 185 dinár, bánáti, Duna állomás 194.50 dinár, boszniai Raesa állomás 188 dinár. Forgalom: 10.700 mm.

Csikágói gabonátözsde, jul. 24. Buza júliusra 152.375, buza szeptemberre 150.5, buza decemberre 151.875, Tengeri júliusra 108.875, tengeri szeptemberre 104.75, Zab júliusra 44, zab szeptemberre 44.75, Rozs júliusra 94, rozs szeptemberre 97.

Newyorki gabonátözsde, jul. 24. Buza 162.5—173.5, Tengeri 120.75. Az irányzat tartott.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** Bezdán 194 (—2), Bogojevó 263 (—3), Vukovár 204 (—8), Palánka 220 (—6), Noviszad 239 (—9), Zemun 268 (—12), Pancsevó 262 (—10), Orsova 304 (—6), **Dráva:** Maribor 140 (—10), Zakanj —38 (—2), Donji Miholjac 110 (+9), Oszijek 130 (—10), **Szava:** Zagreb —64 (—14), Sisak 60 (—10), Jasenovac 200 (—12), Bród 207 (—16), Samac 13 (—31), Mitrovica 228 (—20), Beograd 201 (—13), **Tisza:** Szentá 362 (—30), Bece 300 (—34), Titel 312 (—16), **Kupa:** Karlovac 45 (—5), **Una:** Novi 72 (—4), **Vrba:** Banja Luka 80 (—3), **Bosna:** Doboj 58 (—4), **Drina:** Zvornik 14 (+6), **Morava:** Csuprija 105 (+5).

D. ötkötelek, szigetelt és csupasz rézhuzalokat, izzolámpaszínókat, antenadrótokat, ólomkábelket elsőrendű minőségben, jutányos áron szállít a

Novisadi Kábelgyár (Radnička u. 2.)
Telefon 121 433

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt
DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

ELHIZAS ELLEN

egyedül biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktekintélyek által telj sen ártalmatlan és biztos hatásnak elismert

„VILFAN-TEA“

Teljesen ártalmatlan! Számítlan elismerés! Kapható az összes gyógyszer-tárakban és drogeriákban.

Előállító:

Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ
Gyógyszervegyészeti Laboratórium
ZAGREB, ILICA 204 6193

Varrógépek

„VIKTORIA“ nagykereskedés Subotica, Zrinjski trg 2.

Kerékpárok

COLUMBIA

GRAMOFONOK

gumik, mindennemű alkatrészek nagy raktára.

gramofonlemezek vezérképveleto. Parlóphon, gramofonlemezek, a legjobb kerékpár-
Kereskedők, hangszerészek, mechanikusok kériék saját árd-kiikben nagy áriazyzéküket

NYILTÉR.

Értesítés.

Értesitem az I. subotici nagyvásár és kiállításon résztvevő összes kiállítókat, hogy a kiállítás alkalmára szükséges díszítési munkálatokat, úgymint:

pavillonok, sátrak és belső fülkék felállítását, külső és belső díszítését és mindenféle zászlókat

saját és adott tervek után legizlésebben a legújabb arban elvállalom és készítem.

FISCHER HENRIK KÁRPITOS ÉS DISZITÓ

Subotica, Zmaj Jovan ulica broj 18.

Opravka, prenos i montiranje bagera.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici raspisuje za dan 5. avgustu 1925. god. pismenu licitaciju za opravku bagera koji se nalazi u Smederevu i za njegov prenos i montiranje u Direkcijskoj šljunkari kod Bele Crkve.

Predračunska suma iznosi svega 349.000 dinara.

Uslovi licitacije su izloženi kod Gradjevinskog Odeljenja Železničke Direkcije u Subotici gde će se ova licitacija i održati rečenog dana u 11 časova, po odredbama Zakona o Državnom Računovodstvu II. deo čl. 86 do 98 i Pravilnika o njegovom izvršenju.

Ponudjači su dužni na Glavnoj Blagajni Direkcije Državnih Železnica u Subotici do 10 časova na dan licitacije položiti u gotovom novcu ili hartijama od vrednosti shodno čl. 88. Zakona o Državnom Računovodstvu kauciju u iznosu od 20.000 dinara ako su naši, a od 40.000 dinara ako su strani podanici.

Ponude, taksirane sa 100 dinara podneće se Gradjevinskom Odeljenju Železničke Direkcije u Subotici u zapečaćenim kovčima sa natpisom „Ponuda za opravku, prenos i montiranje bagera“ Gr. O. Br. 2888/25., Ponudjač N. N. na dan licitacije najkasnije do 11 časova.

Ponudjači, pri podnešenju ponuda moraju predložiti komisiji dokaze o položenoj kauciji, uverenje o nadmetačkoj sposobnosti i o plaćenju državnim porezu za tekuće tromesečje.

Zastupnici ponudjača moraju imati od ponudjača pismeno punomoćje, da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Poštom prispete ponude moraju stići pre vremena odredjenog za otvaranje oferata a po red napred pobrojanih priloga imati i izjavu da su ponudjači uslovi licitacije poznati i da na njih pristaje.

Svi prisutni ponudjači uslove licitacije potpisuju pre otvaranja oferata.

Ponude, koje ne budu odgovarale ovim uslovima ili budu sastavljene protivno Zakonu o Državnom Računovodstvu neće se uzimati u oćenul.

Ponudjači sa svojom ponudom ostaju u obavezni 30 dana od dana licitacije.

Gr. O. Br. 2888-25 iz Generalne Direkcije Državnih Železnica Beograd.

Iz Direkcije Državnih Železnica u Subotici. Broj 30.040-1925.

Legujabb és legmodernebb

templom és kápolna, valamint szobafestő mintalapjaim a napokban megérkeznek és ezek-kell a n. é. közönség szives rendelkezésére állók. Meghívásra vidékre is elmegyek.

Tisztelettel

Horváth Almási József

festő és mázoló

Subotica, Skotus Viktora ul. 75. (volt Folyó u'ca).

ERDŐS RENÉE

RÓMAI NAPLÓ

KÉT KÖTETE DINÁR 42.—

Tartalmazza: I. könyv. Az olvasóhoz — Régi szent évek — Piros rózsza a fórumon — Költemény — A koronázás ünnepe — Zarándokok — A zarándokok négy bazilikája — Róma tíz év után — Miszióndírsok kiállítása — Följegyzések

II. könyv. Régi szent évek — Római alkonyat — A zarándokok négy bazilikája — A kisleány akarta — A vágytalanság dala — Vatikáni ünnepek — Kis mezei ünnep — A biennale — Följegyzések.

VIG KÖNYVKERESKEDÉS SUBOTICA

I., VII. és VIII. köri háztulajdonosok!

A háztulajdonosok egyesületének irodája: (II., Paje Kujudziceva ulica 126) a most kivetett házbéradók megfelebbezését és az új lakástörvény életbelépésével szükségessé vált minden munkát jutányosan elvégez. Hivatalos órak d. u. 3—5-ig.

Subotici Háztulajdonosok Egyesületének Elnöke

6191

NAGYVÁSÁR ÉS KIÁLLÍTÁS

1925 AUGUSZTUS 22-től 31-ig SUBOTICÁN

A subotici Nagyvásár és Kiállításon részt fog venni az egész SHS. királyság mezőgazdasága és ipara. A kiállítás mezőgazdasági osztályán a legszebb mezőgazdasági produktumok, a legkiválóbb tenyészállatok kerülnek bemutatásra, azonkívül a leghasznosabb traktorok és szántó-vetőgépek kerülnek kiállításra. A kiállítás időtartama alatt szántóke versenyek, löversenyek és különféle mezőgazdasági kongreszusokat tartunk.

Külföldi importeurok nagy számban fognak megjelenni. Vásári igazolványokat kiad városokban minden SHS. kereskedelmi kamara és érdekképviselő, kisebb községekben minden jegyző. Külföldieknek minden SHS. követség és konzulátus.

Belföldieknek a vásári igazolványokért 30 dinárt a külföldieknek 80 dinárt kell fizetni. Vízum ára 20 dinár.

A vásár és kiállítás 36.000 négyszög méternyi területen lesz elhelyezve, amely méreteinél nagyon alkalmas vásár céljaira.

Suboticitól 20 percre fekszik a klimatikus Palić fürdőhely. Jelentkezni lehet az ipari kiállításra és a mezőgazdasági kiállításra jul. 31-ig. Mindegyik mezőgazda, kereskedő kérjen jelentkezési lapot és azt küldje el a következő címre:

I. ÁLTALÁNOS SUBOTICAI NAGYVÁSÁR ÉS KIÁLLÍTÁS

Távirat cím: IZLOŽBA. Telefon 302.

5479

Soványítószér

A párisi

„Sapun Amiral“

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal eltüntetik a zsírt és hájat az illető test-résről. A használat egyszerű, teljesen ártalmatlan az egészségre és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.

Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kúrura alkalmas, használati utasítással együtt 160 dinár.

Kérje minden gyógyszerárban és drogeriában.

S. H. S. Vezérképviselőt:

„SAVON AMIRAL“

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

Fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:

BEOGRAD

Kolarčeva 7/II. step.

4572

6198

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tart, mélyen leszállított árak mellett, a gyár átalakítása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legfinomabb, elsőrendű kivitelben

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

Fizetési megkönnyítés

274

DŽAVIĆ MÁRTON

TEMPLOMFESTŐ VÁLLALAT
SUBOTICA, SAVE TEKELJE UL. 29.

Vállalja templomok átfestését, renoválását, freskók festését és restaurálását valamint szobák művészi festését. A legújabb külföldi mintáim állnak a megrendelőim rendelkezésére.

4358

LŐSZERSZÁMOKAT

BŐRÖNDÖKET

NYÁRI

BŐRSZANDALOKAT

megrendelésre legelősebben készit

Falkenstein Sándor

Subotica

Crnojevičeva ulica 21.
Gálffy gyógtár

Javításokat vidékiek megvárhatják

4359

Cipőkülönlegességek

RÓKA

díval cipészetében

Subotica, Pašičeva u. 9.

PATKÁNIN

(törv. v.)

Patkányirtószér

Polster Oszkár vel. becskeréki nyug. főkapitány nagyszerű találmánya.

Goboza: 12 din. 50 para

Egyedüli elárúsítója:

Patkánygyár (Torontali Agrárbank RT.) Vel.-Bečkorok Jótállás a biztos eredményért!

Elsőrendű gölőnczér

(cserepes)

munkásokat felvesz

KOVÁCS ANTAL
téglaárnya, Subotica

5309

Beogradban

36.000 dinárért ház kemény anyagból

300 m telekkel 3 évi lefizetésre 12 %-al

ELADÓ

Gradjevinska Banka Beograd, Terazije 3.

ZSÁK! PONYVAI ZSINEGI SZALAY ÉS TÁRSA

Subotica, Ciril Metod tér 20 (Lifka mozi mellett). Ajáni: lisztes, gabonás, kender, len és szalmazsákot, lenárakat, ponyvákat, pokrócokat, kender, előnyös áron.

KICSINYBEN

HÁZASSÁG

Hölgyeim, kik megtudnak érteni egy negyvenéves nőtlen férfit, azok írjanak. Mielőtt azonban írniak, hallgassák meg a leírásomat: földirtokos családból származó birtokos, tartalékos főhadnagy vagyok. Keresztény. Nőtlenességem oka: fiatal koromban nem volt kedvem nőüllesre később háboru, ezután válogatos lettem.. Minthogy egyedül lenni, családalapítás nélkül élni, tartalmatlan, elhatároztam, hogy nőüllesre adom a fejemet. Vagyonom négyszázmillió dinárt meghaladja. Jövedelmem nekedrészt szoktam elkölteni. Feleségül oly szeretetreméltó urhölgyet keresek, kinél nem hozományt, hanem szívjóságot, megértést találnék. Levelet »Nehéz elhatározás« jellegre kiadóhivatal továbbít. (Csak teljes című levelet méltatok visszaszár.) 5574

Egyetlen — intézetben nevelkedett. — huszonkétéves, keresztény leányomat szeretném megismertetni oly uriemberrel, kivel kölcsönös megértés esetén házasságról lehetne csevegni. Leányom nevén levő birtokon kívül, (mely teljesen beépített), városi háza és készpénz hozománya van. Csak oly uriembert veszek figyelembe, ki leányom vagyonát nem elherdálni, hanem gyarapítani tudná. Bizalommal megírt levelet »Előkelő földirtokos« jellegre kiadóhivatalba. (Névnélküli papirkosárba.) 5571

Intelligens 47 éves keresztény agyagény vagyok 300.000 dinár vagyonnal, Nősülni óhajtok. Oly hozzám illő intelligens — tisztességes — szorgalmas nő ismeretséget keresem, ki némi vagyonnal rendelkezik, jó férjet és nyugodt otthon keres. — Levelet »Nyugodt otthon« jellegre a kiadóba. Csakis komoly és fényképpel ellátott levelek jönnek figyelembe. Legnagyobb diszkréció. Névtelen papirkosárba. 6152

Gyáros férjhezadna leányát nagyobb készpénz hozománnyal. Bővebbet: Faragó, Budapest, Nepszínházutca tizenhat. 5576

Házasságokat előkelő, vagyons, uri körökben diszkrétan közvetít Faragó Iródnja, Budapest, Nepszínházutca tizenhat. Céglejlesztésen levelezés. — Díjtalan felvilágosítás.

Házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Levelet »Sadchen« jelleggel kiadóhivatal továbbít. 6076

BUBIFEJ CSAK
akkor szép ha Kummerkramer-féle speciális hajlakkot használ! 30 dinár beküldése mellett bárhová küld
KUMMERKRAMER SOMBOR

FOGLALKOZÁS
Tanoncokat felvesz fizetéssel a helybeli Bőrgyár. Jelentkezés minden nap az irodában, Zrinjski trg 35. 6133

Betonzóoló állást keres Bacscs János. Maisai szőlők 308. 6156

Hazai nyelveket beszélő, volt gabona bevásárló keres felvigyázói, raktárnoki vagy más bizalmi állást. Megkeresések: Biró, Star-Moravica 294. intézendők. 6190

Téglamester kerestetik jömeneteli szalma- és szár-tüzelésre is alkalmas körkemencéhez, ki az eladást is önállóan végzi esetleg az üzemet általában vagy bérbe is veheti. Belépést vagy összel. Levelet »Téglamester« jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 6177

Nagy raktár saját készítményü uti és kézibőrdőkben, utazótáskák bőrből és vászomból. Legújabb divatu női retikülök, finom férfi pénz- és cigaretta tárcák a legolcsóbb árak mellett kaphatók Schlager Henrik bőruüzletében Alexandrova u. Autó és kollektós bőrdők javítását elfogadom a legolcsóbb árak mellett. 6198

Munkásfiúk és lányok azonnal felvétetnek Johanna szikvizgyár. Páruházmós ut 225. 6201

Deutsches intelligentes Fräulein sucht Stelle zu Kinder. Adresse in der Verwaltung. 6202

Uj ház
2 négyosztós lakással nagy raktárakkal Bajai uton elköltözés miatt
eladó
Érdeklődni Heuduschka és Hermann cégnél. 6183

Kisebb zsidó háztartásban ügyes főzítudó középkorú nő kerestetik, aki a háztartás többi ágában is jártas. Ajánlatok »Szigoru koser-konyha« a kiadó továbbít. 6136

Gabonaszakmabeli érettségizett nőtlen jugoszláv állampolgár, magyar, szerb-horvát, német nyelv-ismerettel, megfelelő állást keres. — Ajánlatok J. Stefanić, Ruma kéréstnek. 6072

ÉKSZEREK
inga- és zsebórák, írőkészletek, ridikülök, cigarettatárcák, ezüstből és alpakkákból — Nagy választék, olcsó árak.
SOK
ékszerésznél, Rudičeva ul.

Kötőszedő kerestetik, aki kötészet minden ágában jártas azonnali belépésre. Farkas János gyapufeldolgozó ipar. Senta. 6041

Subotican a főtéren egy önálló masamód vagy fűzőkészítő üzletársnak kerestetik egy főfogalmu női dívtársalonba. Cím a kiadóban. 6090

Nyilas és Csajkás
órás, ékszerész és vésnők Subotica, 3854
Strossmajerova ul. 7. Huspiao Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

Házmesternek házaspárt keresek azonnali belépéssel. Sombor, Kralja Petra ul. 30. 6045

Tanuló középiskolát végzett, felvétetik Havas vésnőknél. 6116

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetű és címszó közzétételével. Leghosszabb apróhirdetés 10 sor. Csak felhívogott jellegű levelet továbbítunk. Kérdésekben válaszolunk megfizetésre.

Soffőr, ki európai kocsin vizsgázott, állást keres. Cím a kiadóban. 6095

34 éves nős főmólnár, több évi gyakorlattal, vándor és kereskedelmi örlésben szakképzett, állást keres. Cím a kiadóban. 6117

Azonnali belépésre kerestünk, jó bizonyítványokkal rendelkező ispánt. — Malomszakmában jártas előnyben. Államnyelv tudása megkívántatik. Gornioabačko Udruzeno Paromlinsko D. D., Subotica.

Fűzőkülönlegességek
tollett fűzők elsőrendű drillből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve
DIMITRIJEVIC JULISKA FÜZÖTERME SUBOTICA
Skolus Vlatov ul. 10

AUTOMOBILOK
1 drb „De Dion Bouton“ 4 üléses, két póttüléssel, 4 hengeres 6/18 lóerős; és egy drb 6 üléses „Aries“ 12/35 lóerős kiváló jó és szép autók, minden elfogadható áron **ELADÓK. SARIĆ SUBOTICA**
Paje Kujundžičeva ulica 61.

Ha önnel személyesen beszélhetnénk

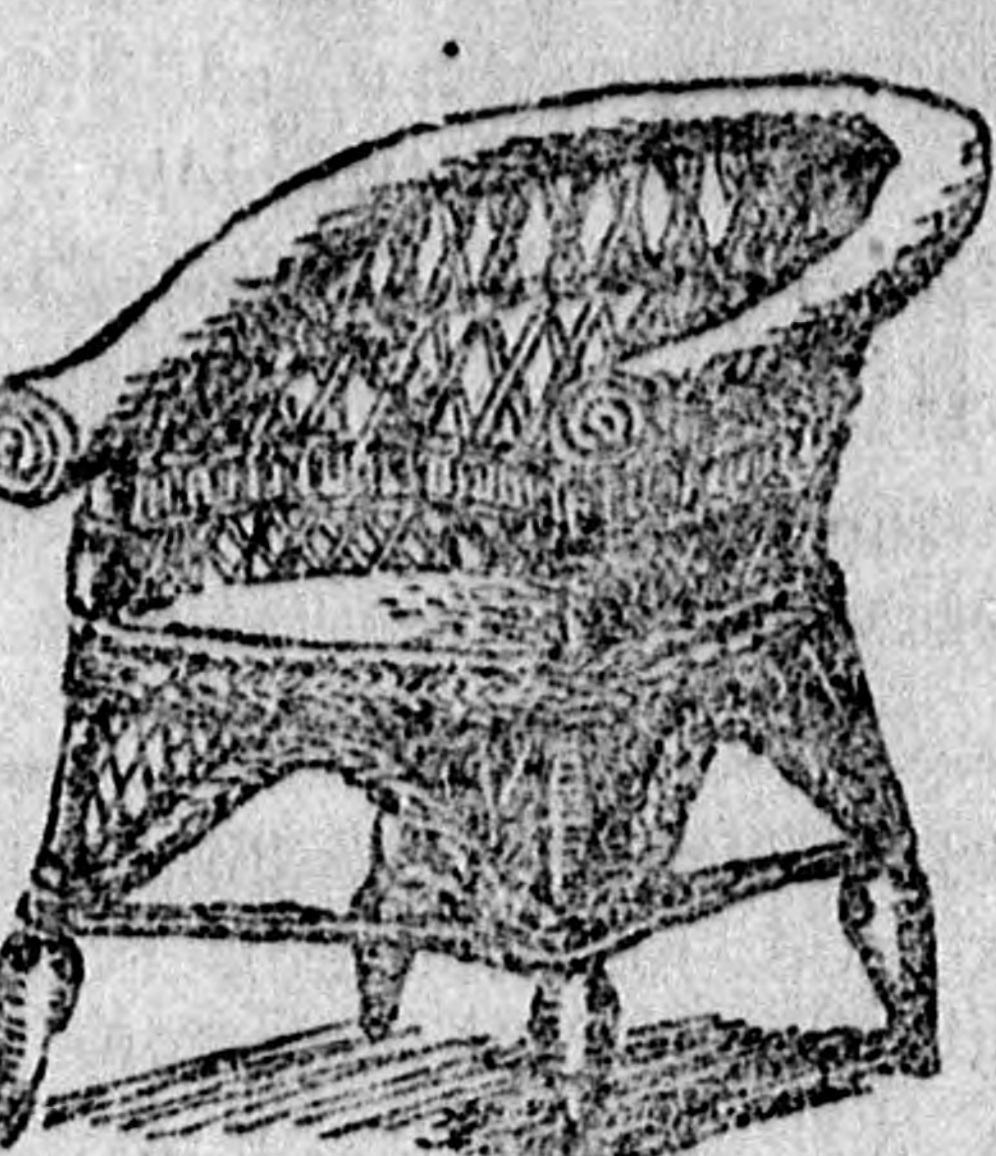
megmagyarázhatnók Önnek, hogy helytelenül cselekszik, ha a szappan megválasztásánál nem eléggé óvatos és a szappan milyen ártalmatlan lehet. Ha egy szakemberek által kipróbált szépségápoló- és egészségi szappant óhajt, kisérelje meg egyszer az ötféle Feller-féle palackalaku Elsa-szappanok egyikét. Elsa-liliumtejszappan, Elsa-gliceminszappan, Elsa-horaxszappan, Elsa-kátrányszappan, Elsa-borotválószappan. A szappanok törvényileg védve vannak és bármelyik kellemes illatu, frissítően hat, kitűnően habzik, a használatban nagyon gazdaságos és a bőrt egészségesen és szépen tartja! Ezek a szappanok a legjobbak és legfinomabbak, amit szappanban egyáltalán nyujtani lehet.
Próbára 5 darab Elsa-szappan palackokban csomagolással és portóval együtt 52 dinár, de csak a pénz előzetes beküldése ellenében, mert utánvételt a postaköltség 10 dinárral több.
A megrendeléseket így kell címezni:
Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica-Donja
Központ 185. (Hrvatska)

MOZISOK FIGYELMÉBE!
Értesítjük a tisztelt mozi tulajdonos urakat, hogy a **METRO-GOLDWYN** 925/6. évi produkciót a Vajdaság részére átvettük s ezek csak nálunk köthetők.
METRO-FILMEK
a világ legjobb s legnagyobb kasszafilmjei, amelyek között vannak a szezon óriás slágerei pl. a **Fehér apáca, Habsburg tragédia** stb. stb. Minden mozis saját érdekében cselekszik, ha a szabad terminusait katalógusunk megjelenéséig fentartja. **SLAVIJA FILM Subotica, Vilsonva 11.**

REICH VILMOS
FAKERESKEDŐ VEL.-KIKINDA
TELEFON 79.
Ajánl prima, száraz, román **BÜKKHASÁB TŰZIFÁT**
AZONNALI SZÁLLÍTÁSRA

REICH VILMOS
FAKERESKEDŐ VEL.-KIKINDA
TELEFON 79.
Ajánl prima, száraz, román **BÜKKHASÁB TŰZIFÁT**
AZONNALI SZÁLLÍTÁSRA

Keresünk jó esztergályost, aki már nagyobb automobil gyárban dolgozott. Az állás állandó, fizetés jó, lakásról gondoskodunk. — Aleksandar Brkić, automobiliska garage, Beograd, Kragujevački Djeram, telefon 567. 6105

Saját készítésű kertibutorok,
virág- és női munkaalványok, irodai butorok, kézi fonott kosarak, székek, asztalok gyékény, szalma vagy vesszőből, a legmagasabb igényeknek megfelelően **versenyképes áron**
Major és Társa
Subotica, Cara Dušana ul. 8
Vass Ádám vendéglőjével szemben.
Javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközöl

Aranvázáshoz érto szervezeten könyvkötősegédet felvesz. Hajtman István, könyvkötészete, Bačka-Topola. 6065

Retusórt augusztus 15-iki belépéssel felveszek. — Fanto fényképész. Ada.

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentes küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvet. — Cím **„Patent 608“**
Ctuj (Kolozsvár) 9022
Első számú postafiókberlet.

Intelligentes, anständiges Fräulein der deutschen und serbokroatischen Sprache mächtig, wird für den 1. oder 15. August gesucht. Ausführliche Offerte mit Jahreszeugnissen und Lichtbild sind an die Adresse: Subotica, Postfach 41, zu richten. 6066

„ORPHEUS“
zenemű- és hangszerkereskedés
Jelašičeva ul. 6.
Mindenemű zeneművek. Opera és operettek zongorakivonatal, lekök. Zenekari művek nagy választékban. Elsőrangú és kiváló hangszerek. Valódi Pirazzi hurok

Elsőrangú szálloda keres éves bizonyítványokkal rendelkező szakácsnőt és gazdasszonyt azonnali belépésre. Ajánlatok fizetési igényekkel Royal szálloda Osijek címére küldendők. 6060

BANGÓ
TANINTÉZET
Budapest IX. Ráday-utca 14.
Teljes anyagi garancia mellett készítő magánvizsgálóra, érettségire vidékieket is.

Keresek azonnali belépésre hölgyfodrásznőt, fodrász szalonomba, aki már e téren jártassággal bír. Ajánlatokat az alantti címre kérem: Riesz Anton nőifodrász. Vukovár. 6172

Ügyes kiszolgáló a rövid-áru szakmában kerestetik. Cím a kiadóban. 6113

FIUINTERNATUS
Budapest V., Sas-utca 15.
Bennlakó és bejáró tanulók részére. Magántanfolyamok. Nyári telep Előfokon

VÉTEL-ELADÁS
Paikr-őle 3 változatú, keveset használt harmónium eladó. Hoós Bertánál, Martonos. 6110

Muharmag, nyári tarlóba való vetésre, olcsón kapható. Tóth fakereskedő, Bačka-Topola. 6338

Cementáru gyáribereendezés, egy Hydraulikus prés 450 atmf. nyomás teljesítmény teljes felszereléssel és több a legújabb minta szerinti sablonokkal, csőformák stb. eladó. Cím a kiadóban. 6168

BABAKLINIKA
babaféjek és alkatrészek: 50 százzalálkával olcsóbbak. Javítások vidékre gyorsan és pontosan. Lager fodrásznál Subotica, Pašičeva ul. 6. Beküldött hajból copfok 3 ággal 30 din.-ért készülnek. 4874

Vendéglő és szálloda, járási székhelyen, elsőrendű üzlet, minden kényelemmel és modernül berendezve, praktikus beosztással. Nagy tánc- és színházterem, kocsi beálló, gyönyörű kerthelyiség. A teljes érték a legminimálisabb számítás szerint is 800.000 dinár, 600.000 dinárért eladó és tetszés szerint vehető át. Fizetésben némi könnyítés. — Cím a kiadóban. 6169

Malom eladás. Előnyös helyen levő, motormalom előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó. Cím a kiadóban. 6147

NYERGEK
kisebb és nagyobb mennyiségben teljes felszereléssel **Lazar Lazarević**
Novisad, Žitni trg 20.
cégnél kaphatók

Jókarban levő használt Wertheim-cassa 2. vagy 3. számú megvételre kerestetik. Bővebbet: Weiss i Slesinger cégnél, Pašičeva ulica. 6173

9 drb Révay Lexikon jutányos áron eladó. Endmana Mihály, Novi-Bečej. 6185

Előnyomdaberendezést modernül és szakmórien összerakva legolcsóbban szállít **LEOPOLD SAMUEL**
előnyomdaberendezési vállalat **SENTA (Bačka)**

Régi jófogalmu fűszerüzlet házzal együtt, italmérés, trafikál más vállalat miatt eladó. Bővebbet: Liszák Mihály, Cantavtr. 6203

Forgalmas városban egyedülálló jömeneteli éjjeli-üzlet (éjjeli kávéház, házzal) és berendezéssel együtt eladó. Cím a kiadóban. 6186

Egy szoba butor eladó. — VI. Zrinjski trg 19., kapubejárat balra. 6188

Diačka ul. 6. sz. alatti ház szabadkézből eladó. Rögton beköltözhető. Ugyanott butordarabok kaphatók. 6184

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Péntek—vasárnap
Közöhangra a szezon leg-
jobb filmje

Rin-Tin-Tin

alaskai történet
**Egy emberlelkű ku-
tyáról 6 felvonásban**

Csütörtök—vasárnap

Luxus film!
A pikáns szépségű
MAE MURRAY

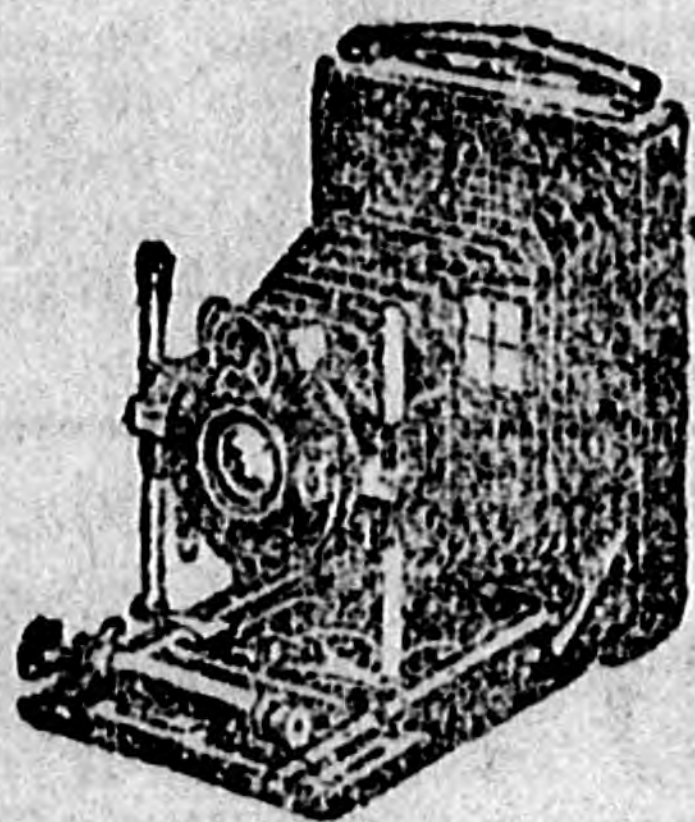
legújabb, minden eddig
feltűnő attrakciója

Divatesászárnő

melyben káprázatosan
szép toalettekben jelenik
meg a híres filmdiva.

Vegyeskereskedés. Jófor-
galmu. Italmérési- és
trafikengedéllyel. házzal,
járás székely forgalmas
pontján, betegség miatt
olcsón, kedvező fizetési
feltételekkel eladó. —
Bömbes közvetítő irodá-
ja. Bačka-Topolán. 6197

Fotocikkek

Fényképezési gépek, Agfa-
Haufl és minden gyártmányu
lemez és film. Mimosa gáz-
fény, brómeziát és cello-
idin levelezőlap és papír
stb. Fotocikkek gyári áron.
**Fényképezőknek külön
árkedvezmény!**

Vidéki rendelések soron-
kívül gyors elintéztést nyer-
nek és bérmentve szállít
DEUTSCHE I.
optikus és fotovakúzlote
SUBOTICA

Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

Hatos magánjáró hétég-
körös lokomobil olcsón el-
adó, esetleg cséplésre ki-
adó. Vadócz Károly. Bač-
ka-Topola. 6029

Amatőrök részére nagy
raktár friss foto-cikkekből,
veszek és eladok új és
használt fotógépeket, ké-
szíték nagyításokat min-
den nagyságban retussal
és retus nélkül elvállalok
negatív retusálást. Heesko
Mór. V.-Kikinda. 6013

Nea-Crem
legmegbízhatóbb
arc- és kézápoló
**KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA**

Mélyen leszállított árak
tuhalmazott raktár miatt.
Lüszterkabát D 350.—,
tennisnadrág 175.—, gyer-
mekruha 100.—, gumikö-
peny 350.—, női raglán
600.—, leányköpeny 350.—,
börkabát 975.—. Tavalyi
összes téliárak félárban,
míg a készlet tart, kicsiny-
ben és nagyban. Földes
Samu. Narod-kávéház
mellett. Vidékre utányét-
tel. Meg nem felelés ese-
tén a pénzt visszaadom. 5984

30-as szívógázmagánjáró
cséplőgarnitúra, magányos
8-as lokomobil, 6-os csép-
lő, cséplésre készen eladó
Vadócz Károlynál. B.-To-
pola. 3896

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és alacsony
betűs sorozat. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak feltűnő jellegű leveleket továbbítunk.
Kérdéseküldéshez válaszbélyeg mellékelendő.

ÖN sportol
kírándul
elutazik
vegyen

**fényképező
gépet**

ÉN figyelmét felhi-
vom, eszébe jut-
latom, ajánlom
adok

TENNER OPTIKUSNÁL

Subotica, Korzó 11. Fotocikkek a legnagyobb választékban

Kötőgépet. 8—12-es, meg-
vételre keresek. Kovács
Dezso késes. Bajmok. 6158

Eladó 16 HP gvári ma-
gánjáró nyersolajmotor
komplett ekékkel együtt,
8—10 stabil benzinmotor
kedvező fizetési feltételek-
kel. Rózsa Ferenc. St.-
Kanjiza. 6148

Kluzgarnitúra. kávéházi
asztalok, vitrin, olcsón el-
adók Paia Kujundzica ul.
4. emeleten. 5887

Modern borbélyüzlet tel-
jes berendezéssel olcsón
eladó. Érdeklődni Vidács
Béla pékmesternél Marto-
noson, a gyógyszerházzal
szemben. 6126

Beograd központján. Bir-
čaninova ulica »Vračar«
sanatorium mellett ház el-
adó nagy kerttel 1050
kbn. Csak komoly ajánl-
kozók jelentkezzenek a
háztulajdonosnál. Birča-
ninoval ul. 9. 6048

Állandó kiállításban veheti minden alkalomra a
legszebb és legolcsóbb ajándékokat
Kényelmes fizetési feltételek!
Subotica, Aleksandrova 5. (Bárány szálló mellett)

Fehér vászon
tartós „TRST” 12 dinár, erős
„Sava” 13 dinár, kiváló erős „Sio-
vensko” 16 dinár, finom „Beograd”
17 dinár, kiváló finom „Gorica”
ingyásvon 19 dinár, rendkívül
finom natúrison 22 cm széles
22 dinár. — Szétküldi

B. Stermecki nagykereskedés Celje
br. 27. (Slovenija)
Több mint 1000 ábrát tartalmazó
nagy képes árjegyzék bárkinek
ingyen. Szövet, kárpit és egyéb
kezdőruha minták 8 napi megte-
kintésre. Nem megelégedő és nem
szétvágtatott árut kicserélek vagy
a pénzt visszaadom. 500 dináron
felül rendeléseket bérmentve.
Képviselőket felveszek. Kereskedőknek nagybani árak. 1461

KISS ZÁLOGINTÉZETE
mindenféle értéktárgyakra
kölcsön ad. Zálogbői
visszamaradt cirka 500
méter sötétszürke finom
gyapjuszövet, szállításra;
v. férfi, női raglán és tél-
kabátnak való. Ekszerele-
ruhák, kabátok, fehérne-
miek és minden más tár-
gyak állandóan olcsón el-
adatnak. Subotica, I. kör,
Bogovljeva (Kinizsi) ul.
12. 5697

Báimokon iómeneteli sü-
tőde házzal együtt eladó.
Ivanics Antal. Bajmok. 5594

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

5 hold szőlő eladó Horgo-
son ez évi terméssel, kb.
100 hektó hordóval, egyéb
felszereléssel, elhalálozás
miatt jutányos áron. Tu-
dakozódhatni Weber Ist-
ván megbízottnál. Horgo-
Kamarason. 6170

KÜLÖNFÉLE

Utlevélek látározását
naponta külön futárral a
leggorsabbban vállalja Szá-
deczki és Fuller. Városi
Kávéház. 5757

Jól bevezetett fehérnemű
varroda, kézimukával és
előnyomdával eiköltözés
miatt átadó. Agina ul. 4.
6000

Szülők figyelmébe! Sok-
oldalulag képzett nő inté-
zetében gyengélkedő gyer-
mekek, 6 évtől fölfelé,
méréskelte díj mellett, ki-
tűnő ellátásban, szeretet-
teljes bánásmódban, finom
nevelésben részesülnek.
Cím: Institut »Josefshelm«
Graz, Steyregasse 156.
5960

Mortin poloskairtó, leg-
biztosabb hatásu, nem
piszkít, butornak nem árt,
Blum (Illés) gyógyszer-
tár, főpostával szemben.
5594

Budapesti házak kezelé-
sét, vállalom reparációkat,
magamébből végzom, Blum
mérnök. Dr. Blum ügy-
véd irodájában, Lázár-
utca 18. 6125

Nagy lakószobát orvosnak,
ügyvédnek alkalmasat el-
cserelem kislakással. —
Részletes ajánlatokat »La-
kácsere« a kiadóba. 6116

Keresek a beltérhez közel
2 butorozott szobát kiszol-
gáltással szeptember else-
jére. Cimoket a kiadóba
kérek. 6160

Két egymásbanyiló, telje-
sen elkülönített emeleti
szoba villannyal, gázzal
és vízvezetékekkel, továbbá
egy földszinti utcai szoba,
előszobával azonnal ki-
adó. Cím a kiadóhivatal-
ban. 6166

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Butorozott szoba a belté-
ren kiadó. Brozova ulica 8
6170

Kiadó bolthelyiség, mögöt-
te szobával nov. 1-re. —
Aleksandrova ul. 11. 6171

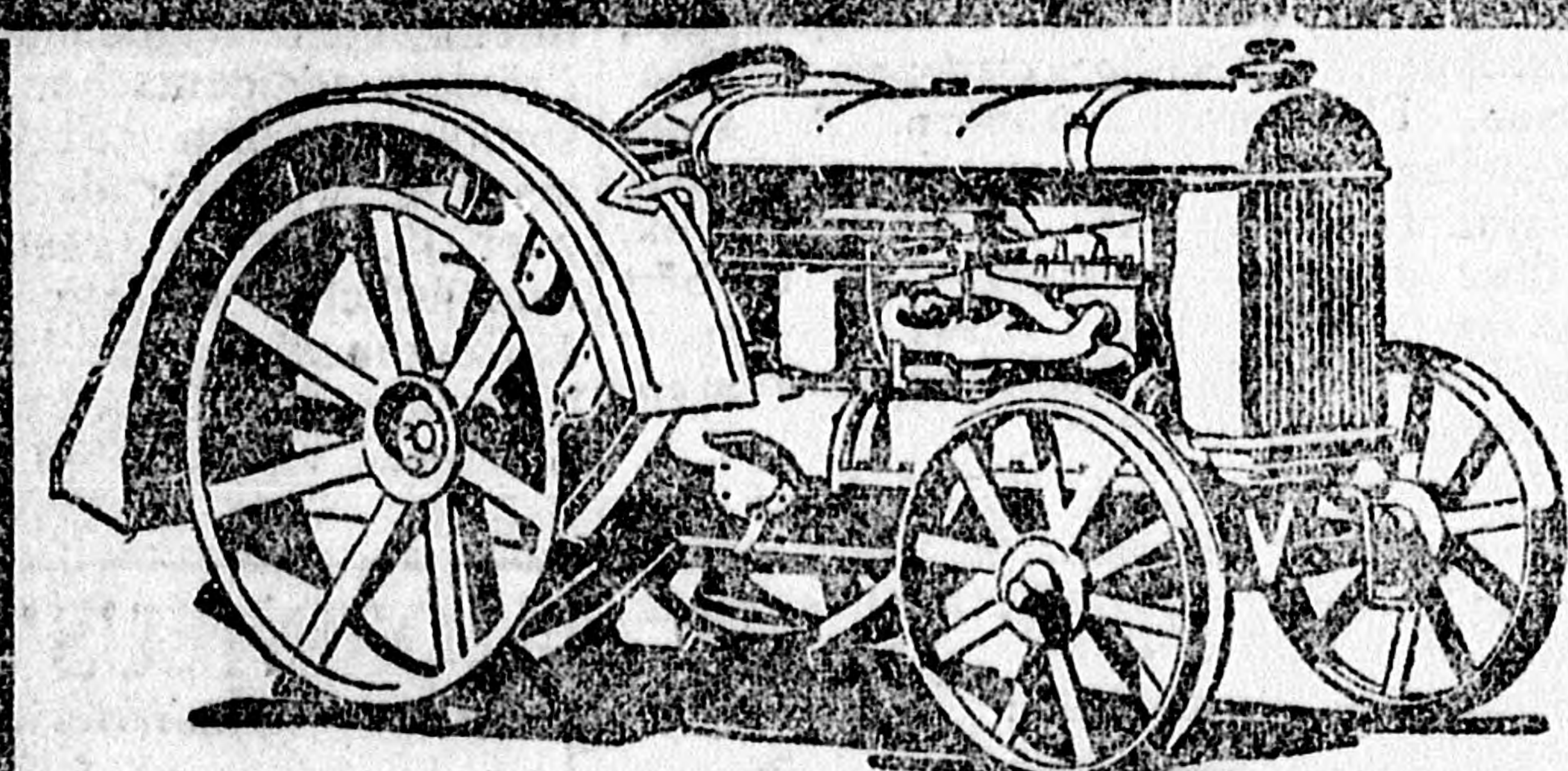
Butorozott szoba konvhá-
val kiadó. Ivics vendég-
lő. Vilsonova ul. 60.
6176

**Fontos iparos és
kereskedők részére!**
Kész adókönyvecskék, min-
denkire kötelező Din. 6.—
Kinyitási a belizetelt mun-
kásadókrol Din. 1.— Mun-
kaadó táblázat Din. 40.—
Enjižara St. Kugli
Zagreb, Ilica 30. 3

Gyermektelen házaspár 2
szobás lakást keres. Fize-
tés megengedés szerint.
Cím a kiadóban. 6192

Cukrász segéd
önálló munkás
ki mindenben jártas
felvétetik
Cím a kiadóban 3

Gummibélyegzőt bármely
nyelven készít Mol-
nár József Subotica, Fran-
kopanska ulica 25. Meg-
rendeléseket a Bácsme-
gyei Napló kiadóhivatala-
ra elfogad.

Vidákovic Tamás Palicsi-uti géptulajdonos megjelent e hó
22-én délután 5 órakor Klein Géza & Fiai cégnél és el-
mondván, hogy magánjárója és nyolcas cséplője 24 órája fe-
szik az uton, megkérdezte, hogy garantálja-e a cég, hogy a
traktor a nyolcas cséplőt vontatni tudja. A cég mechanikusa,
a városzerte közismert Péro, azonnal kiment egy traktorral,
kihuzta a cséplőt és este 9 órakor már a következő szálláson
cséplelt. Vidákovic Tamás, a legújabb Fordson tulajdonos a
palicsi strandfürdő mögött cséplél, azóta is, úgy hogy a stran-
don fürdőzők a cigányzene mellett a Fordson Traktor melodikus
bugását is élvezik. Kérje legújabb Ford és Fordson árjegyzé-
künköt és vegyen saját érdekében addig, amíg a készlet tart.

Itt kivágni!

T.
KLEIN GÉZA ÉS FIAI CÉGNEK
Autorizált Fordügynökség
SUBOTICA

Sziveskedjenek legújabb Ford-
árjegyzéküket beküldeni.

Név: _____

Cím: _____

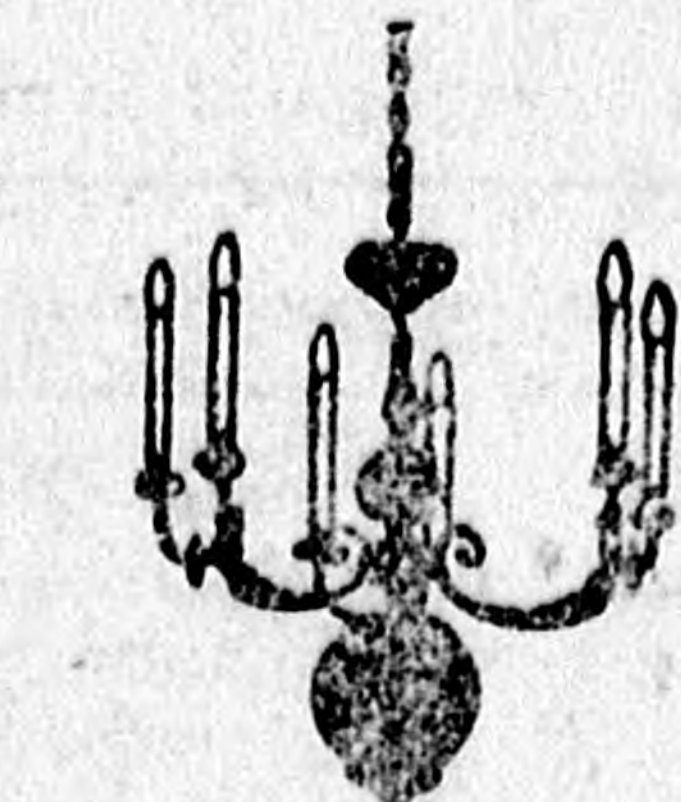
Borítékban feladni!

F. BACHINGER SUBOTICA Bene Sudarević ul. (Bercsényi u.) 34.

TEMPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ

Faragott facsil-
lárok gyártása
Arany, antik és
bronz kivitelben.

Képkert különlegességek gyártása.
Modern képkertezés
Kézimunkák szakszerű keretezése
Feszületek, szent szobrok és
aranyozott áruk gyártása

Amikor Hentzy volt Pétervárad parancsnoka

Nem boosított a várba Ujvidék polgárságának fáklásmenetét — Beöthy Ödön királyi biztos emiatt elfogatta Hentzyt

Az 1849-es szabadságharc számtalan szomorú eseménye fűződik Pétervárad — Ujvidékhez, mely egy történelmi tragédia tragédia hőseinek: Törey Peturnak, Gertrud királyné gyilkosának emléket is őriz.

A török invázió is végzetesebb volt az 1848. év, amikor Ujvidéken polgárháború dúlított és Magyarország e már akkor virágzó városát — magyar hadvezér lövette halomra.

A bécsi udvar már annyiszor rászédte a délvidéki nemzetiségeket, hogy bizalmatlanságuk indokolt volt.

Ujvidéken 1848. március 15-én a szerb tanácsot tartották a pozsonyi díjátán és Kosztics Sándorral az élen küldött-ség jelent meg, amely előterjesztette az ujvidéki gyűlésen a szerbségnek 16 pontban foglalt kívánságait. A pozsonyi országgyűlés nem teljesítette a kívánságokat, a mi azután lángborította a délvidéket.

Április 20-án előhozták a szerb levéltárból a magyar nyelvű jegyzőkönyveket és irományokat és elégették azokat Majd Szerbia, Horvátország és Szlavónia életével beláthatatlan hosszú hintóson Karlócára mentek a metropolitához, ahol előterjesztették kívánságaikat, amelyekhez a metropolita hozzájárult.

Április 27-én már az egész Bácska Bajáig forrong. Péterváradon 40 ágyu csöve szegeződött Ujvidéknek.

Április 26-án Herger Pál és Hadzsits János országgyűlési követek letették mandátumukat.

Emissziáriusok járták be a falvakat. Egy Berkics nevű nyugalmazott kapitány az ujvidéki főtéren felszólította a szerbséget, hogy ne ismerjék el a magyar minisztériumot és István főherceg királyi helytartóságát. A magyar kormány az ujvidéki fókuszról kiindult és szerteterjedt tűz lokalizálására április 27-én Csarnejevics Péter temesmegyei főispánt nevezte ki a délvidékre terjedő hatalommal királyi biztossá, aki nyomban statáriumot hirdetett és a polgárháború elkerülésére »Szeretett szerb nemzetről« megszólítással kezdődő felhívást intézett a szerbséghez. A felhívásnak azonban az akkori közhangulat mellett nem sok fonatja lehetett.

Június 7-én Zahn Ferenc altábornagy Kreutzer ezredes kíséretében közölte a városi közgyűlés tagjaival, hogy a pétervárad erősség császári csapatai mindaddig semlegesek maradnak, amíg a Karlóca és Jarek közt tanyázó szerb »táborok« meg nem támadják a pétervárad várát, vagy a löportárakat. A közgyűlés »az ausztriai császárhoz való tántoríthatatlan hűsége és ragaszkodása tanujelül« a császári fekete-sárga zászlót a régi városháza épületére kitűzette és a két szerb táborba delegátusokat küldött. A két csapat azonban nemcsak nem oszlott szét, hanem egy csajkáske-reletti 3000 főnyi csapat Ujvidéknek tartott.

Június 12-én Hrabovszky tábornok megtámadta Karlócát, amelyet Stratimirovics védett. Hrabovszky kénytelen volt visszavonulni. Kiss Pál várparancsnok ezalatt Ujvidéket bombáztatta. Néhány óra alatt Ujvidéket rommá lőtte.

Zahn altábornagy közbenjárására a statárium megszűnt, a pétervárad sáncokról eltávolították az ágyukat és az Estej Ferdinánd nevű magyar gyalogezred ujvidéki zászlóalját Temerinbe helyezték át.

Csarnejevics június 18-án újabb proklamációt intézett a szerbekhez és ennek hatása: tegyverszűnet lett, amely tíz napra szólt, míg a karlócai küldöttség a királytól Innsbruckból vissza nem érkezett.

Június 26-án az országgyűlési képviselő

selőválasztás napján vér folyt Ujvidék utcáin. Félreverték a harangokat, mert csapatok járták be a várost és iszonyu ordítózás, lövöldözés töltötte meg a levegőt.

Báró Hrabovszky június 30-án a város legfőbb rendelése el, míg Baranjevics újból kihirdette a statáriumot.

Július 24-én Csarnejevics lemondott és helyébe Szentkirályi Mór jászknak kapitány került királyi biztossnak, aki azonnal vasszigorral lépett fel. A fekete-sárga zászló helyébe a magyar labogó került.

Ezalatt Pétervárad vezetésében is változás állott be. Az új főparancsnok augusztus 9-én vonult a várba. A vár közvetlen parancsnoka Hentzy tábornok lett. A várórség a magyar Don Miguel és Estej Ferdinánd, továbbá az olasz Zanini ezredék zászlóaljaiból és kevés huszárságból állott. Közben Szentkirályi Mór királyi biztos helyére Beöthy Ödön került, aki október 19-én érkezett meg Ujvidékre. A város hatalmas tüntetéssel fogadta, a polgárság fáklásmenet rendezett tiszteletére.

A tüntető tömeg fákláival felvonult a

pétervárad várba, azonban Hentzy várparancsnok a tüntetők elől becsukatta a vár kapuit és a tüntetőket kicsapongó csőselékeknek nevezte el.

Blagojevics tábornok kinyitotta a kapukat és a fáklásmenet a várba léphetett.

Beöthy Ödön királyi biztos, amikor Hentzy eljárásáról értesült, Hentzyt a várparancsnokságtól feltűggesztette és letartóztatta.

1849. március 27-én Percel és Batthányi Ujvidékre érkeztek. Percel érkezésének hírére az Esztei és Gyulai ezredbeliek császári egyenruhájukról letették a császári jelvényeket.

Áprilisban a császári és magyar csapatok a Délbácskában ismételtlen összejöttöttek.

Szeptember 5-én pétervárad magyar tisztiek követekként Temesvárra mentek Haynau tábornaghoz és a vár átadását ajánlották fel.

Szeptember 7-én Pétervárad kapitulált a császári seregeknek.

Röviddel utóbb véget ért a szabadságharc is.

JOGÁSZHUMOR

Irta: BAEDEKER

Régi dal énekl, hogy »a juristák jó humoristák«, s meg kell vallani, hogy e kis versike nemcsak rimel, de igazat is hirdet, s előnyösen különbözik attól a sok rigmüstől, amely szintén jól rimel, de nagyokat hazudik. A német Knittel-poezisz azt is följegyezte a jogászokról, hogy: *Juristen, schlechte Christen*, ami ugyancsak kifogástalan rim, s amit állit, nem hározott valótlanúság, Sokan bizony a jogászoknak egy osztályát, a gyakorló ügyvédek nem tartják jó keresztényeknek s ezt — főleg ha kliensek — éreztetik is velük. A fel- és alperesek az ellenfél jogvédőjét minden rosszra képes kegyetlen embernek tartják, sőt a saját jogi képviselőjüket is hajlandók csak annyira becsülni, amennyire a »szükséges rossz«-at szokták. Kávéházi és vigécviccet is kevés polgári foglalkozásra csináltak annyit mint órájuk, s a hasonlítások, amelyek köztük s a »szegény legények« egy bizonyos fajtája közt tétetni szoktak, éppen nem hízegők rájuk. Így tehát még a legudvariasabb az ügyvédek jellemző »Knittelvers«-ek közt az, amely szerint rossz keresztények, főképp ha e kritika azzal a dicsérrelt enyhül, hogy jó humoristák.

Oh, a humor kitűnő adománya a jó Istennek, s az égnék ily áldása képes fehérre mosni egy szerezcent is, hát még Themis bajnokainak ama hibáit, amelyekért ugys keservesen bünteti őket a közvélemény vicce! A humor oly menedék, ahol oltalmat találnak azok a gyarlóságok, amelyek nem ellenszenvesek, a szimpátiát pedig semmi se csalja ki belőlük oly könnyen mint a humor, amelynek kulcsa van minden szívhez. A humor egy általános nemzetközi világnézet, amelynek derűjével szemben a jókedv fokozódik s a fájdalom megenyhül. Jean Paul — maga is egyike a legkiválóbb humoristáknak — tette azt a vallomást, hogy soha életében nem volt oly boldog mint Swift és Sterne olvasása közben. Oly hangulat ez, amelyben nem tudunk haragudni, s ha jogászhumor nyilatkozik meg előttünk, megbocsájtjuk a juristáknak azt is, hogy istentelenek. Bocsássa meg nekik az Isten is! Egy jeles esztétikus szerint a humor nem a szellemnek, hanem a szívnek adománya. Azok a jogászok tehát, akiknek humoruk van nem lehetnek rosszsziyűek. Ez természetesen a humornak igazán a lélek belsőjéből származó fájáról áll, amely egyaránt tiszteletreméltó, akár Dickensnek az íróasztalánál akár két ügyvédnek a társalgása közben születik. Az álhumor, mely a valódinak álarca alatt az u. n. jogászviccekben s tucatszámra gyártott bürokratikus szó-

játékokban pattan ki, nem vonható e szempont alá, valamint az a kórikum se, amely egyes helyzetekben, a bíróságok és a praktikus »Juristerei« életében szokott fölbukkanni.

Szerencsére találkoznak a jogászeletben hamisítatlan, huszonnégy-karátos humorral is, amely magukat a juristákat is kibékítheti azzal a tudománnyal, amelyet Fauszt sívárnak tartott s a tanítványa nem tudott megszokni. Vannak pillanatok, midőn a magas szemöldökű jogtudósok is a komoly pápaszem mögött vidáman mosolyognak, amikor a humor bevonul a disputáció komor aulájába, kedélyes gunyt üt a törvényekből, csörgősípkát tesz a nagynevű professzorok fejére, vígan táncoltatja meg az ólomlábu vén pedellusokat, kegyelmet erőszakol ki a cenzortól, sőt enyhébb ítélkezésre bírja a mindentmegértő és sokatmegbocsájtó bírót. Szóval: van jogászhumor, s Heine egyszer álmában magát Themis önagyságát is látta mosolyogni. Ez pedig csak eléggé komor és megörvön ur, akinek csak azon jár az esze, hogy legyen igazság a földön, s aki folyton buslakodik rajta, hogy e célját el nem éri. Bizony az ilyen rosszkedvű némbortól elég nagy engedmény a humorral szemben, s nagyfokú leereszkedés, ha mosolyra fakad — egy költő álmában.

Itt fokszik előttem a német könyvpiac egy újdonsága: kicsi könyv, pergamentbe fűzve. A címe: »Heiteres aus dem Juristenleben«. Egy »ügyvédjelölt« gyűjtött benne össze egy csomó elcsépelet adomát a bíróságok köréből, a rendőrszobából, az egyetem folyosóiról és tantermeiből, ügyvédek és közjegyzők irodáiból, — annyit, amennyi kilencvenhat lapon elfér. Lehet, hogy a szerző kitűnő joggyakornok, — a fűzetben idézett műszavak és latin nyelven »hivatkozott« jogelvek mindenestire arra engednek következtetni, hogy a derék fiatalember jól vizsgázott a római jogból, sőt a figyelmes olvasó azt is észreveszi, hogy a »code civile« és az osztrák polgári törvénykönyv se ismeretlenek előtte. De a könyvön a figyelmetlen olvasó is meglátja hogy azt nem jó, hanem — ügyvédjelölt írta. Pedig a kutyabőrös fűzet olyan igényekkel lép föl, hogy várakozásokat is támaszt, s olyan ígéreket tesz, amelyeket nem tud beváltani. Min gyárt a címben »derült«-et helyez kilátásba s a legtöbbször csak »egy-ügyü«-t nyújt. Igaz, hogy az elnéző s talán nem tulságosan elkényeztetett olvasó ezen is nevet, de a kritikuskak kellemetlenül fog feltűnni, hogy a szerző nem tud a humor és kórikum közt különbséget tenni. Amidőn ezt előttem már

az előszóban elárulta, nagy kedvem támadt a könyvet azonnal félretenni. De meggondoltam magam és rászántam egy órát az elolvasására. Ha vannak könyvek, amelyekben csak az előszó ér valamit s a tartalmuk többi része értéktelen, mért ne lehetnének olyanok is, amelyekben az előszó rossz s a többi részek jók?

Csalódtam. A tartalom méltó az előszóhoz. Ama fonketlen és kiaknázhatatlan bőségszaruból, amellyel a jogászelet humora szórja elmés kincseit, a könyvecskéjébe csak sovány morzsákat szedett föl az ügyvédjelölt ur, aki magát a »műve« szerkesztőjének nevezi ugyan szerényen s nem a szerzőjének, de ez igénytelenebb címre se méltó, mert a könyv se részekre se fejezetekre föl- osztva nincs, s a trófiák, adcsinák és különféle elmésségek minden értelmi egymásutánságnak a fejbeköllintásával sorakoznak sorba anélkül, hogy ama bizonyos vörös fonál fűzné össze őket, amely a rokonszerettség szálaiból van szőve. Méris, szivesen konstátálom, hogy az »Alma Mater«-nél megjelent kis könyv csinosan van kiállítva, s hogy itt-ott mint lidércnek a muló-szőkö fénye föl-föleslámlik némi kis humorka, annak a jelül, hogy a szerkesztő ur nem vetette meg a neki kínálkozó értékes anyagot sem, ha nehézség nélkül tudott hozzáférni. Jó figura például a könyvben a »nevető« örökös, aki gazdag nagybátyjának a temetése alkalmával folyton egy kis könyvben imádkozni — lát-szik, pedig a polgári törvénykönyvet olvassa s azokat a paragrafusokat tanulmányozza, amelyek az örökjogról szólnak. Nem rossz a feyencnek okoskodása se, amely szerint az életfogytig elítelt bűnös az esetben, ha öt év múlva meghal, nagy előnyben van afölött, akit tízévre ítéltek, mert ez utóbbinak még további öt esztendeig kell ülni.

Igazi jogászvicc ez a kis dialóg:
— Ön oly rossz színben van, kedves Müller ur. Talán beteg?
— Oh nem, hanem díjtalan joggyakornok vagyok.

Valaki börtönöri állásért folyamodik a törvényszék elnökéhez s kérelmének a támogatására azt hozza föl, hogy nagyon keményszívű s így e hivatalra különösen alkalmas. A fogalmazó gyakornok okoskodása is eredeti, aki a miniszter halála alkalmával így kiált föl: »Bravó! A ranglétrán egy fokkal előrébb kerültem!«

Legjobb talán az egész könyvben az az intő beszéd, amelyet egy apa a fiához intéz s így szól:

— Legyetek jellemesek és becsületesek, hogyha egyszer lopás vagy rablás miatt a törvény előtt fogtok állni, feddhetetlen előéleteteket enyhítő körülménynek számítsák be!

Megható egy kis német fejedelem nagylelkűsége is, midőn az élethosszigan elítelt rabnak a büntetéséből három évet legkegyelmesebben elenged abban a reményben, hogy az kiszabadulása után meg fog javulni s a polgári társadalomnak ismét hasznos tagjává válik. A könyv Rabelais végrendeletét is egész terjedelmében közli, amit könnyen megtehetett, mert az egyáltalában nem hosszú, úgy, hogy itt is elfér: »Sokkal tartozom, nincs semmim, a többit a szegényeknek hagyom.« Kisült ezen alkalommal, hogy istenben megboldogult Bernáth Gáspár bátyánkat ez ötlettel megelőzte a szerzőnk szerint »ismert francia költő«: Rabelais. Nagyon is ismert vicc azé az egyetemi tanáré, aki megbuktatott egy Jerusalem nevű zsidó jelöltet, s annak az előteremben drukkoló hitsorsosainak odakiáltotta: »Weine Juda, Jerusalem ist gefallen!« (Csattanóra le nem fordítható szójáték). En persze nem tudom, hogy ez a tagadhatatlanul sikerült tréfa hogyan került a jogász-humor közé, hiszen köztudomásu, hogy az egy világhíres orvosprofesszornak, Hyrtlnek az invenciója. Az ügyvédjelölt urat e tréfa anektálásánál valószínűleg híres kartársának: Molière-nek

(Kisrét Molnára is írta volt) a jelszava vesette: »Oman szedem a dolgalmat, ahol találom őket.« A szerkesztő ur ugyan az orvosi fakultásnál bukkant rá, de nyomában pályát változtatott vele s a jogászviccek közé sorozta. Mintha rászorultna a jogászvilág arra, hogy más területeken vadászson viccekre! Hiszen az is köztudomású, hogy mindazokat a vicceket, amelyeket nem vigécek hoznak forgalomba, juristák csinálják!

A füzet sovány tartalmából talán elég is ez a soványka mutatvány. De mert az átlapozott könyvecskében sokat találtam, ami nem volt benne, emlékeztetőből és záradékkal én is közlök egy-két tréfát a jogászéletből, s főlhatalmazom azt az urat, aki ahelyett, hogy az ügyvédi vizsgára készült volna, ezt a gyöngye kis anthológiát szerkesztette, hogy gyűjteményének második kiadásába ezeket is fölveheti, valamint azt a sok száz jó adomát és egyéb jogászviccet, amelyeket a *Függende Blätter*-ben s hasonló publikációkban könnyen megtalálhat, ha egy kicsit gyűjt és szerkeszt, amit az első kiadáson nem nagyon lehet észrevenni.

Említettem, hogy a törvénnyel összekötöttségben levő urakkal szemben a közönség egy kissé bizalmatlan — hiszen a pörök kimenetele rendszeren kétséges! —, s főleg az ügyvédek és végrehajtók azok, akiket sokan kifigurázni szeretnek. Alljon itt egyikről s a másikkól is egy-egy malícia.

Ügyvéd: Nos, volt ön X. urnál?

Pörös fél: Voltam.

Ügyvéd: És mit szolt ő?

Pörös fél: Azt, hogy nem szándékozik fizetni.

Ügyvéd: Egyebet semmit?

Pörös fél: De igen. Még azt is mondta, hogy menjék a pokolba!

Ügyvéd: Ön ön?

Pörös fél: Egyenesen az ön irodájába jöttem.

Az idősb Dumas-nak sok baja volt a végrehajtókkal. Rendezetlen pénzügyei miatt állandóan »üzleti« összekötöttségben állt velük. De jó ember lévén, nem haragudott rájuk, s mikor egyszer egy végrehajtó nyomorban halt meg, s a sokszor egzekvált írot megkérték, adjon husz frankot annak a temetésére, Dumas kihuzta tárcáját s így szolt:

— Ön husz frankot kér tőlem egy végrehajtónak a temetésére. Ime. Itt van negyven, temettessen el mindjárt kettőt!

Ismeretes a Jóka! híres definíciója, a mely szerint »a fiskális az az ember, aki pénzért hazudik« és az az eset is, amikor egy urról információt kértek valakitől, s ez azt felelte:

— A kérdéses ur: prókátor, s ezzel mindent megmondtam.

Nagyon valószínű, hogy a feleletével nem jót akart az illetőről mondani.

Ezek tulajdonképpen jogászok ellen készült viccek, de mindenesetre inkább volnának helyükön a gyűjteményben, mint az, amelyet a szomszéd fakultástól rekviráltak, annál is inkább, mert valószínű, hogy a jogászellenes vicceket is jogászok csinálták. Azt is bizonyos jogászember írta egyszer, hogy ha valaki ügyvéd nélkül veszt el a pörét, kevesebet vesz, mintha az ügyvédje megnyeri azt neki. (Mert ilyen elmésség csak juristától telik.) Ellenben a következő mondas egy jeles bírótól származik:

— Az alpereseket sajnálom, mert ők nem maguk keresték a bajukat, de a felpereseket nem, mert ők maguk az okai, ha bajban vannak.

Mindez és még sok más »humorka« benne lehetett volna egy kis szorgalom és utánjárás mellett e gyűjteményben, s az még akkor se érne valami sokat. Mert a vicc olyan, mint a fűszer: — csak piciny adagokban izlik. Sok belőle kellemeletlen és én szeretem a viccet, ha apropóra jön és szórványosan jelenik meg, de en gros föltálalva nem kérek belőle.

S ezzel az udvariatisággal bucsuzom a kis könyvtől, hogy sose lássam többé.

Baranyai panaszkönyv

Baranya magárahagyott népének panaszai, sérelmei nem fogytak meg az Ur 1925-ik esztendejében sem. Ez a terület, minden hiába, szívesen ragaszkodik a *kilengések tradícióihoz*. Nehéz feladat a Vajdaság talán ma már egyedüli bozótjában utat vágni az alkotmányosság szekerének. A feszült esztendő vajudó folyamata befejeződött már, nehézség nélkül, rázkódítás nélkül, anyagi és erkölcsi válságok nélkül. Az új idők szelleme birtokába vette az emberi gondolkozást, az írott jog dirigálja a cselekedeteket vallásra és nemzetiségre való különbség nélkül. Baranyában ez az elv csak írott malaszt, távolba derengő ábránd még ma is. Ezért vagyunk kénytelenek a szomorú köteletség vállalásával ismét telérni néhány lapot a baranyai panaszkönyv furcsa adatairól.

Néhány hónappal ezelőtt »Istenek alkonya« címen megemlékeztünk a nazarénusok, adventisták, csillagimádók és egyéb, főleg vajdasági szekták ellen hozott szigorú rendeletről. A rendelet gyökerében akarta kiirtani a vallási tévelygőket. Tüzzel-vassal, börtönnel, imaházak lezárásával és a megfélemlítés egyéb — más esetekben — igen hatásosnak mutakozó eszközeivel. A rendelet, amely a legnemesebb intenciókból fakadhatott, elmulasztotta a végrehajtási utasítások körülírását, nem veite figyelembe az istentszomjazó áhitat fanatizmusát és megfélemlített a lelkek narokitkumának pótlásáról. Az első összeütközés a baranyai kálvinista lakosság nazarénus tanokat valló gyülekezetében robbant ki és súlyos tanulsággal gyarapította azt a régi igazságot, hogy erőszakkal meggyőződést elfojtani nem lehet. Az affér Knezsevi Vinogradon történt, ahol összegyülekezett néhány község »hívó«-je. Az istentiszteletük minden zavaró momentum nélkül zajlott le. Néhány nazarénus az öreg Szűcs bácsi vezérlete alatt váltig hangoztatta, hogy vége lesz a világnak nemsokára. Az öreg Szűcs, aki »püspök« lett, ezzel az állítással alaposan rácsáfolt Szent Pálra, aki szerint tudvalevőleg jó dolog ezt a hivatást betölteni, mert az imaház kijáratánál csendörök fogadták a gyülekezetet és úgy elpáholták őket, hogy sokan ma is az ágyat nyomják. A dolog történetéhez hozzátartozik, hogy a nazarénusok nyugodtan türték a puskatusát, Krisztus nevét emlegették és szilárdan kitartottak amellett, hogy a világ meg fog semmisülni.

A rendelet csődöt mondott. A deresre fektetett meggyőződés knezsevi-vinograd mártírúma növelni fogja a nazarénusok táborát.

A baranyai intézményesített kiutasításokról megint és újra is írni kell. Azokról a kiutasításokról, amikben valóságos futballoznak ezzel a Duna és Dráva háromszögébe rekedt néppel. Ujabbán Beli Manasztírról három, Jagodnyák és Laskórol hat, Beljéről kettő és Karancsról egy családot dobtak át a határon. Ez az átdobás így papíron igen egyszerűen hangzik ugyan, de a valóságban annál rémesebb és szegényteljesebb módszer érvényesül. A vagonban összehajtott delikvenseket a beli-manasztíri határállomásra indítják el a magyarbólyi magyar határállomásra, ahol különböző akadályok miatt egyetlen esetben sem veszik át őket. Forró napban, szakadó záporban tolatják őket a tíz kilométeres pályatesten apró gyerekekkel, idős családtagokkal ide-oda. A kiutasítások sokszor önkényes vállalkozások, politikai hajszák eredményei. Ennek legfrappánsabb bizonyítéka az, hogy amikor a tehetősebb kiutasítottak Beogradba mentek segítségért, a belügyminiszter minden ilyen esetben megemlékeztette a kiutasító végzést. A kiutasítás veszélye állandóan ott settenkedik minden magyar feje fölött. Ennek a területnek Szomborhoz való átcsatolása óta némileg enyhültek az állapotok,

de ez a körülmény sem segíthet ott, ahol a falusi közigazgatás rá akar cáfolni a magyar zsellérek földhözkött-ségének középkori jogelvére.

A földosztásról, a föld visszavételéről, az anyaföld áldásairól és viszontagságáról Baranyában különös történetek születtek. A rettegett láncokról, mérnöki bizottságokról, reviziókról és ellenreviziókról, izbeglica és csetnikhecekről. Földbérletről, földadóról, aratás megakadályozásáról, természetfoglalásról és mindezeknek sokszáz válfajáról. Az elmúlt napokban végre bizottság szállt ki Baranyába dr. Kralj Zvonimir és Bogdanovics Nikola vezetésével, akik az agrárminisztérium megbízásából revizió alá vették öt esztendő munkáját és nem mi mondjuk — a bizottság állapította meg, — hogy ami Baranyában és a határos dráventi Szlavóniában történt, az a *földosztás szegénytelen botránya*. A munkát a bizottság az adolfóváci gróf Pejacevich László, jelenleg gróf Klary-Aldringen Ödön-féle birtokon kezdte meg. A kiküldöttek megállapították, hogy a 800 holdas mintagazdaság, amely valamikor többszáz kisbérlőnek adott mindennapi kenyeret, ma irtózatoss elhanyagoltságban 2, szóval kettő telepes kezében van. A régi bérleket megfosztották bérletüktől, utána kiutasították őket, mert a horvát területen érvényben levő törvények szerint illetőséget csak akkor lehet szerezni, ha ezt külön kérvényezik. A magyarokat, jól lehet, már százéves multtal éltek itt, illetőség hiányában kiutasították innen.

A földosztás úgy történt, hogy a telepesek sorra megjelentek minden egyes birtok parcellázásánál és így történt meg, hogy egyesek tíz, sőt tizenöt-ször megkapták más és más helyen kompetenciájukat. Ezeket mindenütt bérbe adták, mindenütt megjelentek aratáskor és lefoglalták a termést. Ilyen az ujbzdáni magyarok esete, akiknek mindenüket elvette az agrárreform s a végén ma a telepesektől bérlők kegyelemből saját legelőjüket — tízezer dinárért. Az öt éve parlagon heverő föld a reviziós bizottság szerint a *kitoloncolt magyarokat igazolta*. Az erkölcsi igazolás ma már késő bánat, amikor a szerencsétlen százas szétszóródtak a bizonytalan világtáj felé. Szóljunk-e a kőli és karancsi és petlováci és jagodnyaki és lucsi izbeglicákról, akiknek helyzete még ma sincs rendezve, akik a gazdák házaiban ingyen laknak. Komoly formában fölmerült már az a terv, hogy külön izbeglica-referenst kellene kreálni. Annyi gondot okoznak a hatóságoknak. Baranyának ez a nyílt sebe minden nappal jobban vérzik.

És beszéljünk a beljei uradalomról, mely 86.000 holdjával, körülbelül ugyanannyi tízezer dinár évi deficittel ott trónol Baranya testén. Az uradalom érintetlen, belőle egyetlen hold sem jut a földigénylőknek. A knezsevői központi igazgatóság személyes surlódásaiban merül ki a birtok vezetése, amely bőven gondoskodik a meglepetésekről. Az uradalomban tavaly kulminált a személyi válság, amikor sorra otthagyták a képzett gazdászok. Az igazgatóság ekkor szakemberek után kutatott. Ebben a nyomozásban fölfedezte Szuhodolszky János tisztartót, aki valóban képzett és szorgalmas munkaerőnek bizonyult. Rendbehozta az elhanyagolt állapotokat, kiképezte az autodidakta gazdászokat. Építő munkája közben, a leglátásabb tevékenység közepette az uradalom elbocsájtotta. Kitéte a szürét annak a gazdának, aki a rábizott területen két év alatt békebeli állapotokat teremtetett.

Az uradalom helyi vezetőségének egy másik különös ügye, egy közel ötven évet az uradalom szolgálatában eltöltött szegény tanító özvegyével esett meg. Özvegy Skerlecz Lajosné 1919. év május 13-án levelet kapott az igazgató-

ságtól, amelyben értesítik, hogy férje után évi 1600 korona nyugdíjat és 360 korona lakbért állapítottak meg számára. (Az összeg nem sajtóhiba.) A tanító özvegye hat éve várja a nyugdíjat. A napokban arról értesítették, hogy nem is fogja megkapni.

A huszonhét elbocsájtott baranyai magyar postamesernő régóta huzódó ügyének aktualitást ad az a határozat, amely immár véglegesnek tekinthető. A postamesernőknek még 1921-ben ultimátumszerű rendeletet kézbesítettek, amely szerint ha leteszik a hivatali esküt, akkor megmaradnak állásukban. A hivatalnokok, köztük 30 éves szolgálattal idovel bírók, az első felszólításra eleget tettek a jogos kívánságnak. Az eskü letétele után 48 óra múlva valamennyit elbocsájtották nyugdíj és végkielégítés nélkül. A pécsi postaigazgatóságnál levő óvadékok ugyancsak elvesztett. A négyéves deputációzás a négy év előtt hozott határozat szankcionálásával végződött. Huszonhét család éhezik és Baranyában azóta nem biztonságos levelet földadni.

Az államellenes cselekedetek iskolapéldáját szolgáltatta július 28-án, Vidovdán napján Csinos József nyolcvan éves nyugalmazott karancsi iskolamester. Az összetöpreődött aggastyának nagy büne van. Ágyban fekszik már néhány éve. Betegágyában érte őt a jegyző üzenete, hogy Vidovdánkor jelenjen meg a templomban. A beteg tanító kimentette távolmaradását. A jegyző pedig elsőjén megtagadta nyugdíj nyugtájának láttamozását. Az adóhivatal ennélfogva megtagadta az összeg kifizetését.

Baranyában lehajtott fejú emberek, csüggedt asszonyok verődnek össze. Mindenki az irtózatoss jégpusztításról beszél. A verőfényes júliusi nap levél nélkül maradt kopár gyümölcsfák törzsét aranyozza be. Amerre a szem el lát, kopaszra vert ágak, csupasz szőlővenyigék. A hegyben elhalt a nóta, az embereket ájultra bunkózta az elfásult közhöz.

Vajlon mit vétett ez a nép?

Mesterházy Ambrus.

A SZOMORUSÁGOM...

A szomoruságom, tudom: ott *Mr*

S a csöndje, tudom: *öl*.

Fehér könnyem, tudom, hogy szivedet Morzsoiva marja föl.

Tudom: a karácsonyi harangok

Alma ott megtörik.

És lelkeket a puha sugarak.

Tudom, hogy döfködik.

Tudom: az Ige csillaga nálad

Bus átokká reped

És meghamvazza a tájadalomra

Elkéült szivedet.

Tudom: megfojtod a bűn üdércét

Egy fényes éj haván.

S ha győzték: tudom, hogy sirva hasz

Azon az éjszakán.

(Subotica.)

Berényi János.

ÜGYVÉDI és BÍRÓI VIZSGÁRA

szórákozva elkészülhet

Dr. JESSENSZKY

jogi szemináriumában

Novisad, Vilsonov trg 7 5636

Uj divat születik Párisban

Harc a „sima silhouette“ ellen

Eddig a párisi divat legjellegzetesebb alapfeltétele a »sima silhouette« volt, a ruhának a testhez tapadó, egyenes vonala. Most, mióta a dekoratív kiállítás szeszónja fénykorát éli, egészen új tendenciák kezdenek érvényesülni és lassan-lassan térít hódítani a női divat terén és ezekből a tünetekből bátran megállapítható, hogy Párisban ma új divat születik. És ez a divat hadat üzen a »sima silhouette«, az egyenes és egyszerű vonal divatjának. Bizonyos az, hogy az átmenet nem fog olyan simán lezajlani, mint amilyen az eddigi divatvonal, helyesebben vonaldivat volt, de viszont bizonyos az is, hogy öszre vagy legkésőbb télre a lassu átmenetből ki fog alakulni az új vonal, az új silhouette, egyszerűen az új divat.

Mint minden változásnál az asszonyi öltözködés terén, úgy most is a régi, sőt legrégebbi formákhoz térnek vissza a divat kreálói, Páris szabófejedelmek. Ezek a formák jelenleg egyrészt a nyolcvanas évek, másrészt az ezt megelőző directoire-kor formái között ingadoznak. Szándékosan említettük elsősorban a nyolcvanas évek divatformáinak érvényesülését, holott kronologikusan a directoire kora követelné az elsőnek való említést, mert éppen arról a formaváltozási átmenetről akarunk szólni, melynek vonalait a nyolcvanas évektől vette kölcsön a párisi divat. A nyolcvanas évek a hullámos silhouette, a tournure kora volt. Akár hihető, akár nem, az »akció reakció szül« elve alapján, a mai szilfid-formáktól a divat a tournure felé mutat elhajlást. A legutóbb, Páris egyik legelőkelőbb arisztokratánőjének estélyén óriási feltűnést keltett egy szép asszony, ki mintha csak a mai divatáramlatot akarta volna jelképezni, olyan estélyiruha kreációjában jelent meg, mely derékig a mai, derékon alul pedig a jövő, helyesebben a múlt, a nyolcvanas évek divatját mutatta. Fekete taft ruháját hátul, az igen mély kivágás alatt, teljesen a tournure-re melékeztető »puff« diszítette, alul pedig széles fodor, mely szintén régebbi divatok emlékeit idézte fel. Hasonló az a ruhakreációja is, melylyel Poiret mester lepte meg a divathölgyeket és amelynek tournureje még inkább megfelel a negyven-ötven év előtti divatnak. Ugyanígy »vonalrontási« tünetek mutatkoznak a köpenyek terén is, amelyek derékig és elől még tartják a vonalukat, míg derékon alul, hátul, madárfarokszerűen elálló, redőkbeszédett »volant« figyelhető meg. A directoire divatjára, mely vonalait szintén erősen érvényesíti a régi és új divatokból lassan kialakuló legújabb divatban, emlékeztet az a köpeny, melyet egy Párisban időző angol arisztokratahölgy viselt a Derbyn. Fekete posztóból készült, alul széles fodorral diszített köpeny volt és hozzá a kalap, mely minden változtatás nélkül átvette a directoire-korabeli divathölgyek egyszerű, cilindrszerű »süveg«-ének formáit. Ugyanígy kalapot viselt ugyanez az angol lady egy más alkalommal, teljesen a directoire korának főköntőire emlékeztetve a hölgyközönséget. Ugy látszik, a Napoleon korát megelőző idők asszonyainak divatja ma főképp a kalapdivatban érvényesül, bár a kis kalapformák mellett erősen előtérbe nyomulnak a nagy, sőt legnagyobb kalapok is, erősen versenyezve népszerűségben a kis, sikszerű kalapokkal, melyeket azonban általában nagyon kedvelnek a nők és így divatjuk talán mégis győzni fog.

Amint az öltözködés terén, úgy a hajviseletben is élénk forrongás észlelhető. Itt is küzd egymással az új, a legújabb és a régi irány és valószínű, hogy mint a ruhák stílusában, úgy a fesülködésben is az új és régi stílus keverékéből fog megszületni a legújabb hajviselet. Nehogy azt higgyék hölgyeink, hogy a párisi divat irányítói, a divatkirálynők és jelen esetben a fodrászfejedelmek, a hosszú hajviselet divatjához térnének vissza. Erről szó sincsen. Monsieur Antoine, ki magát a bubifrizura feltalálójá-

nak mondja, sokkal ötletesebb »művésze« a női hajnak, semhogy új meg új változatokkal fel ne tudná frissíteni a bubifej divatját. Itt van például néhány újabb tervezete, mely egytől-egyig igen nagy sikert aratott Párisban. Az egyik rajzon az a saját hajból készült kis kettős lokni látható, melyet a divathölgy estélyi alkalmakkor a nyakszirtje felett bubifrizurájához tűz két léthatatlan, apró hajtüvel. A másik terv egy amerikai dollármilliomosné legújabb hajviseletét mutatja, mely szintén Antoine mester kreációja. Ez a biedermeier-idők loknijaihoz hasonló, felsütött fürtökkel ékesíti a jobbfül felett a bubifrizurát, a balfül mögött pedig ugyancsak egy fodoritott »lokni« fut a nyakszirtre. Ezek a régieskedő, hogy

ne mondják »archaizáló« tendenciák a bubifej divatjában, a másik azonban nem tesz engedményeket és már-már nem is bubis, hanem egyenes és tüneteket mutat. Ilyen például a »akció«, melynél a haj hátul a nyakszirtre teljesen ki van vágva, míg oldalt egészen simán a halántékhoz simul, legfőkébb a fülnél vetve lágy hullámot. Egyébként azonban ennek is czeriélé változata van és elmondhatjuk, hogy a bubifrizura bárholgyan viselve divatos, csak bubifrizura legyen. Tehát minél rövidebb. A párisi nők tán még soha olyan érdeklődéssel nem várták az őszi divatot, mint az idén és az idei őszi divatja — az előielek szerint — forradalmat fog előidézni a vonalak, a silhouette, egyszerűen a divat terén.

Menyország

Irta: ... Is...

Este, holdtöltekor kimentem sétálni a város alá. Ahogy elnyúltam a fűben, erdőszéli fűben, hirtelen erdő mélyén csapta meg az orromat. A szél se volt, hogy föltekintsek, borzasztó ütést kaptam a fejemre és elvertem az eszméletemet. Nem tudom, hogy mennyi idő telt el közben. Amikor ismét tudatra ébredtem, csodásan könnyűnek éreztem magam, sulytalanabbnak, mint a vízben és a fák koronája felett megkértem kiterjesztett karokkal, akárcsak a vízben. Lennt, a csillogó fűben állt az ember, meztelenül nyult el a testem és mellette két rabló osztozkodott. Vörös, alattomos bajsza volt az egyik, a másikon rósan csapkodott tömzsi fejevel. A gyilkosság hozta ki így a rablóból és lerészegedett a véremtől.

— Csak háromszázat látok — mondotta a társa hanyagulva, látta, hogy becsapja a mámoros, a menekülő torakában rekedt kiáltások gurguláltak és hogy remegő lelke előtt legénykedjék belerugott a véres tetembe. De én nem éreztem se fájdalmat, se szégyent, annyi közöm se volt többé az erdőszél holttesthez, akár a tollászokodó varjakhoz, amelyek ott gunyasztottak a parti fűzeken. Farkasszemem néztem üveges, meredt szememmel, amelyekben az erdő képe maradt és fagyott meg utolsó-nak, aztán könnyed szárnyalással, akár a golyák, nekilendültem a város fölé.

Alattam ezer színben orgonált az élet. A kéményeken át beláttam a házak szívébe, mindenki találok, aki az életben társam volt és sorra felkerestem őket. A kávéház előtt a barátaim ültek, söröztek és beszélgettek.

— Nem egy komoly ember — mondotta a legjobb barátom, aki folyton azon panaszkodott, hogy elhanyagolom őt, — van valami iróskészség benne, ügyes, ügyes, de nagyon naiv és együgyű.

— Nem is olyan naiv — szolt közbe Benedek, elváthatatlan cimborám — sok komizás lakik benne és kéméletlen tud lenni. Megbízhatatlan és bosszúálló. Az ember soha stacs mellette biztonságban.

Még több érdekes véleményt hallottam, amelyekből félreérthetetlenül kiderült, hogy rólam van szó. Egyáltalán nem nehéz szívvel repültem tovább.

— Mit csinál az én édes szerelmem? — gondoltam meghatottan és hű kedvesem ablaka alá szálltam. Az íróasztala előtt ült és a naplójába jegyeztetett.

»Unom már ezt a fiut, az örökös szomorúságával, a csöndes hangjával és a csókjaival, amelyek vérig tépik a számam. Holnap lesz először randevum a Höferral. Csuda jóképű gyerek. És igen jómódu.«

Rögtön láttam, hogy a földön nincs több keresnivalóm. Energikus szárny-csapásokkal lendültem az égbolt felé. A csillagok, mint megannyi fáklya mutatottak előttem az utat. Talán másfél-órát másként a földön, amikor egy jól öltözött, tarka tollazatu fiatal ember szólított meg:

— Uraságod a Fehér tartományba igyekszik?

Szégyeltem a válaszomat és igent bólintottam.

— Nagyszerű! — örvendezett szolgálatkészen a szárnyas fiatal ember — én Önt olcsón elvezetem.

— Mi az, h...? — döbbentem meg.

— Kérem, Ön meg lesz elégedve — mondta rábeszélő hangon — a Menyei kalauz közismert, legbiztosabb idegenvezető.

— De nekem nincs egy parám se — védekeztem.

— Para? — szolt — mi p...? Hát nem kapta meg a leszerelési díját?

— Én nem is voltam még soha katonán — mondta meglepetten.

— Jó, jó — szolt — de Önnek, mint újdonsült fiatalnak, tizenkétezer rénsi pétértallér jár.

— Hát én angyal vagyok?

— Nem, de ha egy ügyes angyal lenné, az a dolgot, hamar az égi birodalomra, a Menyországba, a demokrácia bölcsőjé és nekünk érdeklünk, hogy minél több jó lélek lakja az égi birodalmat.

Ekkor észrevettem, hogy még sokan ballagnak mögöttem és előttem is a tiszta fehér uton. Öreg emberek mentek itt és fiatalok, de mindenki gyalog; a hordár nem vitte senki csomagját, a ló nem húzott kocsit és a hátán sem ültek, a huszár is gyalog trappolt, akár a közlegények és a kutya nem baktatott a gazdája mellett. Mindenki mezitláb vándorolt a gyönyörű uton, amely ragyogott és melegség áradt belőle, hogy kellemesen fűtötte talpalkat.

Langyos zefir fujdogált, amikor egy nagy, rácsos kapu elé értünk. Alacsony, aranyos kerítése volt, könnyen átlehetett rajta mászni. A kapu alatti glóriás portásban nyomban ráismertem Szent Péterre. Mindenkiel zsörtölődött.

— Ne tolakodjanak! — szolt rá a tömegre — ez nem lakshivatal! Hol a határátlépési igazolványa? — ragadt fölön egy besurranó fiatal embert.

Rémülten jutott eszembe, hogy nekem sincs, de a Menyei Kijáró angyala megnyugtatóan.

Szent Péter zord arccal nézett végig.

— Halál neme?

— Gyilkosság.

— Hány éves?

— Huszonegy leszek augusztusban.

— Foglalkozása?

— Hírlapíró.

— Ajvé — húzta el a száját az égi rendőrfőnök — minden újságíró angyal akar lenni. A tisztító tűz nem is lenne jó magának?

— Kérem én... — kezdtem, de az öreg ur már rendelkezett is:

— Másodosztályu leszerelési költséget kap...

Ekkor elébe ugrott kísérem és méltatlankodva lármázott:

— Közönséges polgári lelkek, akik ágyban, párnák közt halnak meg, első-

osztályu leszerelést kapnak és ez a szegény legyilkolt fiatal ember csak másodosztályut? Jelentést fogok tenni a kerületi sóhivatalnál!

Szent Péter dühbe gurult:

— Szemtelen zsaroló, már megint egy gyanútlan lelket kerítettél a hálódba? — és hozzám fordult csipőre tett kezekkel — ez a legveszedelmesebb uzsorás az egész tejuton. Ki fogja csahni az utolsó krajcárját is.

Elállt a lélegzetem;

— De kérem, hát a Menyországban ilyesmi...

Péter sokat jelentően legyintett, aztán leolvasott a kezemből tizenkétezer rénsi tallért.

A sajtóosztályhoz fog kerülni — mondta hivatalos hangon és ebben a pillanatban sápadt glória gyult ki a fejem körül, amelyben, mint transzparensekben, izzó betűkkel égett ez a felírás:

A MENYEI HARSONA MUNKATÁRSA

— Hé, a felszerelését meg itt felcigit! — kiabált rám Szent Péter, mikor tovább indultam és a vállamra csatolt két nagy fehér szárnyat.

Gyorsan beléptem a kapun és a Menyei Kalauz már csak a rácson át rázta utánam az öklét.

— Mi lesz a jutalékkal? — üvöltötte.

De én válasza se méltattam az aljas frátert és szilárd léptekkel mentem előre a gyönyörű ösvényen, ahol az ég csudái várakoztak rám.

Nem emlékszem már pontosan a menyeyi benyomásokra, az általános érzésem az volt, hogy egy nagy, szép kertben járok. Lennt a földön a magánparkok ilyen gondozottak, ahol minden sarkon egy tábla kiabál rá az emberre:

— A gyepe lépni tilos!

— A fára mászni tilos!

— Gyümölcsöt lopni tilos!

Am itt semmiféle tiltó rendelkezést nem láttam. Hirtelen csengő gyerekcagagás ütötte meg a fületem. És ekkor a rémülettől majd meg fagyott ereimben a vér. A lombos fák alatt egy óriási szörnyeteg hevert, hét fejjel és akkora farkokkal, mint egy uszályhajó. Meglengettem a szárnyaimat, hogy elmeneküljek, de a szörnyeteg könyörögve kiáltott utánam:

— Mért fél tőlem? Nem bántok én senkit.

Megálltam és habozva visszafordultam:

— Esküdjön meg! — mondta bizalmatlanul.

— Isten bizony! — emelte égnek ünnepelesen a farkát és ekkor meglepődve ösmertem fel benne a Hétfejű Sárkányt. Gyerekkorom fantáziájában ép olyan reális lény volt ő, akár a kis-kakas és jólesett rá gondolni: hitet jelentett akár a templomtorony, erőt, mint az édesapám keze. Régi jó ösmérsésként üdvözöltem és letelepedtem melléje. Emberek, akik Andersen meséit olvastatok, tudjátok e ki volt a sárkány? A hétfejű, tüzetokádó száműzött fejedelem?

Nem, ezt senki se tudja. A Hétfejű Sárkány keservesen panaszkodott:

— Borzasztó igazságtalanul bántak el velem a földön. Soha senki se kérdezte tőlem, mért élek és én se kérdeztem, hogy mit akarnak a földemen a kardos atyafiak. Mert ki meri magának állítani a földet, erdőt és a meredek sziklák öblét? Ilyen balgán én is kijelenthettem volna: „Kizárólagos jogom van a csillagokhoz.« Mégis mindenki üdvözölt. A gyereket velem rémitette halálra az anyja, ha este nem akart ágyba térni; télen, mikor gomolygott a köd szakadt a hó, mintha az ég szakadt volna le, vad hajszában üttek ki a palotából és nem kaptam egy csöpp szeretetet sehol. Egzisztenciákat teremtetek az én bőrömön, az egyik szent lett, aki megölt, — itt sokszor találkozunk egymással és elbeszélgetünk a régi jó időről, — a másik gazdag, világverő király, de senki nem mondta még ne-

kem: »Kedves, jó sárkány barátom.« Mért, hogy mindig ijedelem és riadó járt a nyomomban, ha a faluk alatt elédelt kérni megjelentem? Mért, hogy a fecskét szerették az emberek, a gólya szent madár és a bamba ökröt templomba vitték?

— A csunya embert mért nem döfik le? Az ostobát, aki szennyet hadar, unalmat kepel és hosszú füle van, akár a mezei nyulnak?

Mélyen felsóhajtott és nagy, rendkívüli könnyeket sirt, mint egy kókuszdió.

— Tudja, a multkor együtt ebédelttem a nibelungi Siegfrieddel, ő beösmerte: ha akkor nem akad össze velem az erdőben, holta napjáig ösmeretlen vidéki kovács marad belőle.

— Most mivel teccik foglalkozni? — kérdeztem tisztelettel.

A sárkányiak mind a hét feje elpirozt.

— A gyerekekre vigyázok, — mondta zavartan — és a közelben játszódozó kis angyalokra mutatott, akik úgy lebegtek a virágok között, mint a pillangók — én vagyok a *Menyei Angyal-otthon* főfelügyelője.

*

A Menyei Harsona redakciójában kedvesen fogadtak.

— Isten hozta, kedves kollégám! — üdvözölt a főszerkesztő és barátságosan meglegyezgette az arcomat szárnyaival — van-e valami szenzációja?

— A haizeri tömeggyilkos...

— Főszerkesztőm kicsinylően lóbázta meg főhéher szakállát.

— Itt sokkal érdekesebb események történnék, mint a földön. Holnapra például a Gábel arkangyal lepleztük le a kiviteli panamával kapcsolatban. Gábel repülni fog!

— De mit szól majd hozzá az Ur-isten?

— Látszik, hogy maga még nem ösmeri az itteni viszonyokat. Az Ur-isten nem törődik a menyei közigazgatással. Az Ur el van foglalva a Földdel és a többi tartományokkal. Az Isten jó, szent, de körülötte mindenki vigan panamázik és igyekszik jó elhelyezkedést nyerni.

— Hát nem egyforma elbánásban részesülnek a menny lakói? — kérdeztem. Az őz lapfejedelem a szakállába mosolygott.

— Maga a bibliát olvasta és a Mózes riportjait, amelyek teljesen hasból készültek. Abszolút hamis fogalmak vannak rólunk. Az Új Testamentumban már le van írva az égi társadalom berendezése, de persze gyerekesen és naívan. A helyzet ma a következő: Isten a legiőbb ur; a Teremtő, az Erő, a Kifürkészhetetlen. Utána a fő- és alarkangyalok következnek és az ótestamentumi szentek. Főleg a szentekből van sok, az aprószentekről nem is szólva. A földről minden esztendőben küldenek egy párat. Aztán a mártírok és próféták tömegei. Apostojok, irtalmas szívűek és jámborok. Csupa rendkívüli, csodálatos lélek. Mert a Menyországba csak érdemekkel lehet bejutni. Itt Ön nem talál egyetlen hétköznapi embert sem. A nemes lelkek természetesen most élvezik a megérdemelt pihenést és szüneteltik szenvedéseik gyümölcsét. Csak egy a bökkenő. A másik életből mindenki magával hozta a tevékenység és a nyugtalanság szellemét. A prédikátorok mindenáron megakarják téríteni az eltévelyedett népet. Igen ám; *de in ninesenek tévelygők*. Mindenki boldog, megelégedett és *tanatikusan hisz istenben*. Csupa tisztas, makulátlan szentekből áll a Menyország, akiknek hitéhez még csak a gyanyu árnyéka sem férhet. Valamennyien üdvözültek, felekezeti különbség nélkül. Ábrahám kebelében. Mi következett ebből az áltört biztonsból? A mártírok unat-

koztak. Aztán az alsóházi szentek egy-ze: csak mozgolódnak kezdtek:

— Mért kerültünk mi az ötödik menyországba? — zugolódozt Jeremiás, — revíziót kérünk!

— Ez a Jeremiás a legizgágább lélek, akit csak valaha láttam. Mindig van valami baja. Ő hozza a lapnak a legérdekesebb leleplezéseket. Hetekig beszélnek a vezércikkjeiről. Üres óráiban verseket is szokott írni. De ezeket nem olvassa senki, túl modernnek és állandóan a világ szörnyű pusztulásával fejegetődzik. Ilyesmivel a földön be lehetett gyullasztani az embereket, ám mi mosolygunk rajta. A *Menyország: az örök élet*.

— És nem lehet a bajokon segíteni?

— Dehogynem. Csak az Ur nem óhajt beavatkozni a mi belügyeinkbe. A menyei tartományok ugyanis autonómiával rendelkeznek. Keresztelő Szent János, mert a multkor egy paradénál a második sorba került, kijelentette, ha ezt előre tudja, dehogynem engedi levágni a fejét Heródes pribékjeitől. Két nagy pártja van a menynek: A *szegények Menyországa* és a *Boldogok Menyországa* című frakciók.

— A *Szegények Menyországa* táborában küzd Salamon, Dávid, Sámson, Jónás a cethal és több tekintélyes férfiú, akik kirekedtek a hetedik menyországból. Így veszekednek egész nap és nem kell tartaniuk semmiféle büntetéstől. A jó Isten mindenkinek megbocsát.

— Mi különbség van az egyes meny-nyek között?

— *Absolute semmi*. A valóságban nincs is első, második vagy pláne a híres hetedik menyország. Ezek olyan képzelte meghatározások, mint például, hogy »az alma nem esik messze a fájától.« Közönséges babona, amit a földön csupán rangkorságból terjesztenek a mohamedán egyházatyák.

— Mért nem küldik a rendetlenkedőket a pokolba?

A nagy tapasztalatu újságíró csöndesen hahotázott.

— Nagyon jó! Hát maga csakugyan azt hiszi, hogy *van pokol*? Hogy aki *teremtett* lény hibázik, azt olajba főzik? Keréketörök? Feltételez az Istenben ilyen emberi motívumokat, mint a bosszú? Ő, aki a semmiből életre hozta a világegyetemet, lassu tűzön pirittatja Klein Emánuel, mert elmulasztotta a templombajarást, vagy mert becsapta a felebarátját?

Ekkor kopogtak az ajtón és egy ifjú angyal lépett be, szárnya alatt kéziratokkal.

— No mi újság, Petőfi ur? — vereggette vállon a főszerkesztő.

— Riportra szeretnék menni az expedíciós klinikára. Holnap indul egy új transzport a földre.

— Ő volt, személyesen, Petőfi Sándor.

— Csak ne legyen megatva tölem, — tiltakozott a nagy költő, amikor megilletődött arcomat észrevette. — Nem bírom ki, ha rajonganak értem.

— Ön nem költeményeket ír? — kérdeztem.

— Ugyan! — indulatoskodott — ki ír ma verseket? Itt minden kövér ur költő és főpoéta! Zsoltárokat farigcsálnak és dicsőímszokat. Én riportokat írok.

Együtt távoztunk a redakcióból.

*

Az *Expedíciós klinikán* láttam először az *Urat*. Őt nem lehet leírni. Nem hasonlít senki emberre és mégis olyan ösmerős. A nagy vendégszobában ült, egyszerű trónuson, teljesen fehérben. *Fogadónapja volt*. Ujone lélek érkezett, hátán tarisznya lógott és a kezében hozta a szárnyait. Félszegen és zavartan viselkedett.

Maga a jó Isten? — kérdezte az Ur-tól, aki jószágosan bölintott.

— Akkurát ilyennek képzeltem! — örvendezett a messziről jött földműves

és alázatosan megakartá csókolni a lábait. De az ur nem engedte.

Aztán egy katona jött, mellén sok kintintéssel. Feszés haptákba vágta magát és így kezdte mondókáját:

— *Generális urnak alássan jelenem, megérkeztem!*

És ekkor az Ur képe hirtelen megváltozott. Déceg tábornok ült a helyén, kezében karddal, sok arany stráffal a vállán és hegyes bajusza az égnek meredt.

Utána egy szakállas öreg zsidó következett. Nyájasan nevetgált és szét-tárta a kafiánját, amely alatt kis kosarat takargatott.

— Egy kevéske slachmóneszt hoztam — nyújtotta át a süteményekkel teli kosárkát rajongó áhítattal és az Ur kivett egy pogácsát, beleharapott és azt mondta: »*jaj, de finom!*« És még-egyszer vett belőle.

És ekkor az Urnak már hosszú, fekete szakállá nőtt, göndör pájész kunorodott a háliantékán és a fekete se-lyem talárban úgy nézett ki, mint egy rabbi, aki áldást oszt.

Majd egy ágrulszakadt csavargó lépett be. Lompos volt, sovány és kiéhe-zett.

— *Szervusz öreg Ur!* — kiáltotta nagy, szívből jövő örömmel a csirke-fogó. Mindenki megbotránkozott ezen a bizalmasodáson, csak az Ur arca maradt derűs. Felkelt a trónusról, elébe sietett a csibésznek és megölelte. És ebben a pillanatban már szakadozott, kopott ruha feszült az Ur testén, borostás, rendetlen szakáll feketélt az állán, a szemei úgy ragyogtak, mint az alkoholistáké és a szegény csavargó, akinek még soha sem volt barátja, folyton örvendezett.

— *Kedves Apuci* mondta vigyorgva — nem játszanánk egy partit? — és piszkos, zsiros kártyapaklit vett elő a zsebéből.

És az Ur leült a földre kártyázni a csavargóval.

*

A születésre váró lelkek sorozása az *Expedíciós Kliniká* udvarán ment végbe. Rendes verbuválás folyt, mint akármelyik európai államban.

— *Rengedeg a lógós!* — panaszkodott a vezérkari ezredes — csupa untauglicen, felmentett lélek, akik nem akarnak újra születni. Ezek a szentek, akik a földi mártíromsággal dicsekednek, félrehúzzák az orrukat, ha megkapiák a behívót és azt mondják: »A föld ma nagyon sötét, nyomorúságos és veresebb, mint valaha. Majd máskor« és orvosi bizonyítványt hoznak, hogy árt nekik a másvilági klíma.

Az udvaron egy feltűnően csinos női lélekkel ösmerkedtem össze.

— *Mária vagyok* — pukkedfízett kecsesen az angyal és én egy pillanat alatt beleszerettem.

Meleg beszélgetésbe merültünk.

— Jöjjön velem, — mondta kacérul és én elhatároztam, hogy vele tartok.

A sorozó-bizottság elnöke egy kalapba tette a bolygók neveit tartalmazó cédulákat és én huztam.

— Föld! — bontottam ki ujjongva és sietve aláírtam a blankettát, amely szerint az újjászületésemmel járó mindennemű felelősséget magamra vállalom.

Ekkor elibém állt egy hórihorgas lélek. Izgatottan csapkodott hamuszürke szárnyaival.

— Nem engedem önnel menni Máriát! — kiáltotta — megölöm, ha elveszi tőlem!

Nevetnem kellett ezen a hengegésen. A *félelem érzése itt ösmeretlen*. A földön az ember mindig megfontolja a cselekedeteit és a gyilkos, mikor ölni indul, számol azzal, hogy az életével játszik. De itt az *örök élet* paradicsomában az élet biztonsbága megszüntette

a félelmet és *teleslegessé tette a bátorságot*.

Szárnyon ragadtam a drága nő és megindultam az operációs terem felé. Az elkeseredett lélek utánam ordított:

— Kerüljünk csak össze a Földön!

Pechie volt szegénynek. A holdat sorolták ki számára és ott született újra, mint holdborjú. Sose láttuk többé viszont egymást.

Máriával együtt kerültem a műtőasztalra. A segédszolgálatos arkangyal már fejemre tette az altató sisakot és én könyörögve fordultam hozzá:

— Árulja el, hol fog Mária születni?

Az arkangyal habozott, a kötelező titoktartásra hivatkozott, de látva szenvedő arcomat, gyorsan a fülembe sugta:

— *Goldberger Fülöp Álmos-Piripócs, Rezeda-ucca tizenhárom, földszint.*

— Az én szülővárosom! — szívtam le mélyen az altatót és öntudatom utolsó foszlányával kiáltottam oda a szomszéd asztalon fekvő Máriának:

— A viszontlátásra!

*

Rettentő lázzal ébredtem. Kábult fájdalom zsongott a fejemben és ágyam körül ott rettegett az egész család. Felültem támoogyva.

— *A Goldbergeréknek kislányuk született* — mondtam dadogva és szüleim csudálkozva összenéztek. Átszalasztották a cselédet, aki csakhamar jött is vissza a hírrel: »a Goldbergeréknek kislányuk született«.

*

Másnap elmesélte az anyám:

— Az erdőszélen találtak meg hétfőn este vérbefagyva. Azóta fekszek eszméletlenül. Ma szombat van.

Harmadnap felöltöztem és ellátogattam Goldbergerékhez.

— Hogy van, hogy van? — kérdezték, de én Máriára voltam kíváncsi. A kicsi ott feküdt a bölcöben és bömbölt. Remegő boldogsággal huztam félre a kocsi függönyét, de nyomban vissza is engedtem. Csunya, ázott macskához hasonló csecsemőarc tárult elém. A szájából nyál csurgott, a szeméből köny. Isszonyosat ordítottam.

— *Ez lenne Mária?* — jajgattam — *a drága angyal?* és legszívesebben megfojtottam volna.

*

Ez tegnap délután történt. Még ma éjjel öngyilkos leszek.

Vágyak utjain

Hamis utak. A szárnyuk úgy csilingel S a rongyos, éhes, barnaságba vág. Az állomás: egy test fehér csodája És egy zsotozsmás, érett rózság.

Véred sikongva tépi szét az éfélt S hervadsz a szépség rontó dtka közt. Elébe hullsz. És elhiszed, hogy álmod Minden jószágot tűzben itt lürösz.

Később tudod meg: Ó könnyű nem találni A lelket ott, ahol a test sivár S ott hinni minden tiszta, égi kincset, Ahol gyönyörre hív a szemsugár.

(Subotica.)

Berényi János.

HÖLGYEKI

Megérkezett a legújabb párisi fűző divattalpom, melyből mérték után készítem a legegységesebb hasfűzőket, melltartót, gyomorszojítót. Orvosi rendelésre készítek haskötőket. Tisztítást és javítást elfogadok

LEONTINE VIRÁG

Subotica, Aleksandrova ulica 11.

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina Gegenüber

gyártmányt használ

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELETT ÜZLETBEN

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

5859

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Bíró Mihály rajza

7. folytatás

„Ez a földrő, mint valami
jelen zert”

Az eddig közölt részek tartalma:

Horváth Elemér báróba beleszeretett Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a rulettben elvesztette egész vagyonát és hirtelen elutazott jugoszláviai kastélyába. Ugyanakkor Rendületes Flóra, egy novisai bank hivatalnoknője Bécsbe utazik, de Subotica előtt a hóiharban elakad a vonata és véletlenül a báró kastélyában talál menedéket. Megtudja, hogy a báró öngyilkosságra készül. Nem tudja lebeszélni torvéről. Végül is megkéri Horváthot, hogy ha már ugyanis mindegy neki, vegye őt előbb el feleségül, amibe a báró bele is egyezik. Mirjam teleatikus uton akarja megtudni, mi van Horváth-tal.

— Menjünk egy kis bárba?
Befordultak a sarkon.
— Mehetünk!
Az Elite-bár egyik csendes zugában ültek. A lány habozott. Szótlanul kanalazta teáját, nyugtalanul tekintve körül.
Az egyik sarokban, pálmák alól, diszk-rét zongorajáték hallatszott. A kevészámú vendég halkán zümmögte a melódiaát, valaki cipője sarkával a taktust kopogtatta. A magas, félig eltakart tükrökből tompán verődött vissza a terem fénye.

— Ne képzeljen rosszabbakat, mint a valóság, — mondta a lengyel, miközben a lány sápadt arccal és dus vörösbarna haját nézegette.

Most vette észre csak, hogy Mirjam szép és kívánatos.

Mirjam mosolygott.

— Tehát...

És elkezdett beszélni bajáról. Elmondta, hogy a nizzai eset óta magával sincs tisztában, hogy milyen rosszul érzi magát és mennyire aggasztja távolbalátó képessége... mindezt elbeszélte, anélkül hogy Horváthot említette volna.

— S én adjak tanácsot?

— Többet! Adja meg olyan valakinek a címét aki ezekkel a dolgokkal foglalkozik, valami orvosát talán, vagy akárkiét, aki engem ismét transzba hozna. Természetesen megbízható embernek kell lennie... és egészen elkomorodott.

— Vigyázzon, Mirjam kisasszony, saját érdekében kérem...

— Hiába, hiába...

Különös hevesen mondta ezt.

— Nem úgy értem, — vetette közbe a lengyel félrehuzott szájjal. — Csak azt akarom mondani, hogy az ilyesmit nagyon meg kell gondolni az ilyen kísérlet veszélyes, vagy legalábbis könnyen lehet veszélyes. Én így hallottam és igazán kár volna, nagy kár...

Mirjam retiküljéért nyúlt.

— Akkor hát...

— Olyan makacs és olyan komolyan akarja?

A lengyel megint más hangon beszélt.

— Jó, — folytatta — legyen úgy, ahogy kívánja. Véletlenül ismerek valakit, aki ezzel foglalkozik, de meg kell en-

gednie, hogy én is jelen lehessenek... némi jogcímem van is ehhez, hiszen véletlenül az első alkalomnál is szemtanúja voltam, hogy...

A lány egy apró noteszt vett elő.

— Hogy hívják azt az embert?

— Ropu Morunak. Schleifmühl-gasse 7. alatt lakik. Figyelmeztetem, ne ijedjen meg tőle, a külseje nem valami bizalomgerjesztő.

— Bizalomgerjesztő, vagy neme, — mosolygott Mirjam, — az nekem mindegy. És maga nemcsak hogy velem jöhet, de még kérem is, hogy jöjjön. Mikor lehet?

Lepkowsky összeráncolta a homlokát.

— Mondjuk a legközelebbi kedden. Legjobb lesz ha öt órakor itt találkozunk. Hat órára jelentem be jövetelünket.

Mirjam beleegyezőleg bólintott.

Egy szempillantás alatt megváltozott a hangulata. Vidám szemmel nézett kísérlőjére és halk füttyszóval kísértte a zongorista játékát.

Horváth házassága.

Flóra egyik fahasábot a másik után dobta a tűzre.

— Fázol? — kérdezte Horváth.

Csengeter szolgának és megparancsolta, hogy szítsa fel a tüzet.

— Mehet aludni, Bertalan — szolt az után — és el ne felejtsem felhétkor befogatni. Feleségem holnap Suboticára megy.

Szolga kiment, ugyanazzal a tanácstalan arc kifejezéssel, amely az utóbbi napokban állandóan uralkodott vonásain.

— Igazán fázol?

Hosszu lépésekkel közeledett a báró Flórához.

— Semmiesetre sem stilusos, — folytatta Horváth — melegen kell boldogságot, fiatal boldogságot! Elérted, amit akartál... és aztán nem volt szép? Az anykönyvvezető beszéde, a hivatal-szolga mint tanu, az emberek elképedése: nem volt mindez ragyogó és pompás?

Nem kapott választ.

Flóra mozdulatlanul állt a kándalló mellett, alakjának csak körvonalait lehetett felismerni, mert az íróasztalon álló gyertyák fénye nem hatolt odáig.

Végül mégis megszólalt:

— Ujra megköszönjem neked? Mindig ismétlőm, hogy köszönöm, köszönöm, köszönöm?

Horváth széles gesztussal dobta el cigarettáját:

— Nem akarsz hozzám közelebb jönni? Talán nem fázol majd, ha az én forrósgomból átáramlik valami hozzád. Elvégre, ha úgy vesszük, végtére még csak a feleségem vagy! Jogom van...

Az utolsó szavaknál a báró Flórához ugrott és magához rántotta.

Birkózni kezdtek.

A nő lihegve szabadkozott:

— Mi jut eszedbe, hisz ez...

— Mi ez?

Flóra a terem másik végébe menekült:

— Örültség, amit csinálsz. tisztára örültség...

Horváth epésen nevetett és lassan leült egy karosszékre.

— Ezt sem lehet, gondolod, ugy-e? Még csak ezt sem! Persze, azt hiszed, hogy ha már az ember ott tart, ha csak pár órája van hátra ugyanis, akkor mirevaló az ilyesmi. Oktalan pazarlás! A végén még nehéz volna a bucsu és megtalálnám gondolni a dolgot.

Flóra előbbre merészkedett és két ujjával végigsimította haját.

— Ha arról volna szó, ha arról szó lehetne...

A báró a sötétbe hámlt.

— Hagyjuk ki azt a játékból! Már éppen eleget beszéltünk róla. Kár minden további szóért. Más itt a kérdés. Tudhatnád, hogy mi!

— Sejtelnem sincs róla!

— Mi ketten üzletet kötöttünk, szabályszerű üzletet, ha jól emlékszem.

Miután Flóra hallgatott, folytatta:

— Magától értetődik különben! Én neked adom nevedet és te azt adod cserébe, amit adnod kell, ami kötelesség, mint feleségnek, azért, hogy a nevedet viseld. És ezt még nekem kell megmagyaráznom neked, aki különben olyan folyékony elme vagy!

Flóra sziszegett:

— Tudom, a szerződés betartását követeled.

A nő szeme tágranyílt. Ujjai idegesen vibráltak.

— Ugy látszik...

Horváth hirtelen felkelt és kitárta a karját:

— Mit játszunk színházat? Ez az az óra, amelyben komédiázni tud az ember? Nem, nézd, ahogy itt látsz engemet, úgy éheznek rád, lázasan, minden percikámmal! Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem korbácsoltad fel a vérem az első naptól fogva. Egészen más vagy, mint a többi nő, olyan aljasan hideg, olyan izgatón elérhetetlen, olyan messze vagy! De éppen azért, mert ilyen a természeted, a vérmérsékleted, az álláspontod, ilyen praktikus, megfontolt... éppen azért, mert ez nekem idegen lesz mindig...

Nagy lélekzetet vett Flóra és nyugtalanul járkált az íróasztal és az ajtó között.

— Megértem, — szolt kis idő múlva — sejtettem volna, hogy ennek jönni kell. És mégis...

— Félsz?

— Nem félek... nemcsak félek, hanem más, még a félelemnél is ezerszer rosszabb!

— Hogy értem ezt?

— Te magad mondtad, hogy fáradt vagy... És olyan vagy, mintha részeg volnál! És egy részeggel! Brrr!!

Megrázkodott és lépésről-lépésre hátrált...

A báró meggondoltan követte. A háta meghajlott, karja begörbült, keze ökölbe szorult.

— Ezek csak szavak... — hebegte. Szemei tágra nyíltak.

Aztán rárohant, egy mozdulattal felkapta, mint valami játékszert. Vadul csókolni kezdte a nő összeszorított száját, kétségbeeséstől eltorzult arcát.

A bárónő fimezni akar

A tovasuhanó tájak, érthetetlenül izgatott utasok, ismeretlen hivatalnok-sapkák, idegen kezek, amelyek kis tás-

kájában kotorásztak a határokon: mind-czek csak tovaszálló képek voltak Flórának, amíg egyszerre csak Bécsbe ért.

Tegnap még Szuboticán reggelizett a kis Corsó-cukrászdában. Oly bájos kép: a csönd, az apró asztalok, a süteményes így kiabál: »Mannheim ur! Fizetni!«

Hogy elszalad az idő! Dél előtt revolvert vásárolt. Hogy mért, azt maga se tudta. Megállt egy kirakat előtt és szórakozottan olvasta: »V. Bała i Sin«. A kirakatban egy szép gyöngyháznyelű revolvert látott és megkívánta.

Most a vidék békéje után megrohanta a vidám, lármás nagyváros.

A legközelebbi nap már bizonyosságot hozott. Jól és álom nélkül aludt a Lanstrasser-Gürtel egyik kis hoteliének keskeny ágyában... ilyen jól és nyugodtan már rég nem aludt.

— Jó reggelt méltóságos bárónő — köszöntötte a portás, amint elment fülkéje mellett.

Flóra királynői fejbőlintással fogadta az üdvözlést.

És most?

Az első nap elmúlt, anélkül, hogy észrevette volna hogyan. Ugy érezte, mintha bársonyon járna. Össze-vissza mászkált a városban és nem fáradt el. A zajió élet, a sok-sok ember, az uccák liktetése, az elegáns kirakatok, a kávéházakból, vendéglőkből kiáramló eleven-ség, mind fontos és jelentőségteljes volt neki. Itt könnyen történhet valami; maga sem tudta micsoda váratlan és véletlen eseményre várt.

Sokkal gyorsabban történt, mint ahogyan gondolta.

Az ebédnél, amelyet a hotel éttermében költött el, egy fiatal ember szegődött mellé:

— Megengedi-e? — kérdezte és máris asztalánál ült.

Flóra magatartása elutasító volt.

Az idegen azonban nem törődött ezzel. Grimaszokat vágott és kérdezetlenül is elmondta Flórának, hogy ő is a hotelban lakik.

— Botrány, — panaszkodott — hogy magamfajta ember nem juthat tisztességes lakáshoz! Én, Umwaller Raul, aki már egy örökkévalóság óta első hősszerelmese vagyok a zaimi színháznak, ilyen vityilóban vagyok kénytelen lakni, a szájára ütött.

— Ezzel természetesen semmit sem akarok mondani! Mert ön, méltóságos asszonyom, bizonyára csak úgy találomra szállt meg az első hotelban?

Elfintorította az arcát:

— Sajnos, az első eléggé utolsó.

Nevetett.

Flóra egyetlen szóval sem seagált.

Ugy látszik, a férfi a portásnál érdeklődött személyi adatai iránt, — gondolta bosszusan.

— Szerencsére nem tart már soká, — folytatta a hősszerelmes — holnap már lesz valami futter a jászóiban. Az Erika-filmvállalat igazgatóságának költségét és fáradságát nem kimélve sikerült engem angazsálni.

Odahajolt Flórához.

— Köztünk legyen mondván négy óra hosszat álltam sorban, amíg végül mint statisztát felvettek. De istenem, mit csináljak, élni csak kell!

— Milyen a filmnél? — kérdezte Flóra.

Szóba állt vele. A zaimi Zacconi, mi-helyt abbahagyta a pózolást és őszintén beszélt, szinte rokonszenvenné vált.

— Utolsó, kutyának való! Egészen más, ha egy nőnek van hosszú tehetsége. Olyan arc például, mint a magé és hozzá egy jó arisztokrata név is... a többi már megy magától, hacsak az illető nem esett a fejelágyára.

A színész mind beszédesebb és beszédesebb lett. Amíg így tovább beszélt, Flóra agyában mindenféle gondolat megfordult. Talán isten uja ez! Valahol csak el kell kezdeni, a lépés első fokára kell már egyszer lépni. Mert a bankkal nem akarta elcsinálni a dolgot.

Arra még ráér, az még mindig elég jókor lesz!

(Folyt. köv.)

Eladó a Cirmos

Móra Ferenc gyermekmeséje

Cudar, goromba téli idő volt. Bömbölt a szél, mint a veszett vad, szaggatva fejünk fölött a nádtetőt s úgy rázta a jégvirágos ablakunkat, hogy ijedelem volt hallani.

— Nadanó, Tejtének fázítja van, — panaszkodott kicsi hugom és dideregve bujt oda nagyanyóhoz, aki a padkán ülve melengette a hideg kemencét. Másik oldalról én húzódtam hozzá, kócos fejemet odahajtván öreg szívére. Az élében pedig ott dorombolt a Cirmos. Hármunk közül neki volt a legjobb, mert őt mind a hárman melegítettük.

— Nadanó, sejtet látot. Nadanó félet, — szepegett megint Terike.

Leugrottam a padkáról, megkerestem az asztalon a mécesest: nem volt benne egy csöpp olaj se.

— Nem baj, lelkeim, — vigasztalt bennünket nagyanyó, — világít már a holdacska. Az a szegény emberek lámpása.

A holdacska csakugyan bekukucskált az ablakon és elnézelődött rajtunk, a hogy ott gubbaszkodtunk a kemence körül beteg madarak módjára. A szél egyre haragosbban üvöltözött s mi egyre jobban elcsendesedtünk. Terike már a kis markába szorította az egyik fülét a Cirmosnak. Mindig úgy szokott tenni, ha alvófélben volt. Én magam is álmosan bóbiskoltam, mikor egyszerre megszólalt a nagyanyó. Reszketett a hangja s a szava háromszor is elakad:

— Gyerekeim . . . lelkecskéim . . . szivecskéim . . . holnap eladom a Cirmost.

Egyszerre kiment szememből az álom s elállt a szívem verése. Ijedten szorítottam magamhoz a cicát.

— A Cirmost, nagyanyó? Ugy-e csak tréfálsz, édes, jó nagyanyó?

Mióta nagyapó meghalt, azóta minden héten eladtunk valmit. A Tarka kocit, a bubos kakast, a kendermagos tyukot, a kakukkos órát, a diófa almáriumot. S mentül üresebb lett a házunk, annál jobban szerettük a Cirmos cicánkat, az egyetlen jó pajtásunkat a kerek világon.

— Se kenyerünk, lelkeim, se tüzre valónk, — törülgette nagyanyó a szemét. — Egy-két garaskát majd csak adnak érte a jó emberek. Aztán, látod ha szerzünk is valahonnét kenyeret, mindig a Cirmos eszi el előleked a bélesét.

Csendes zokogással lehajtottam a fejemet és nem szóltam többet semmit. Beláttam, hogy nagyanyónak igaza van: nem tarthatunk a háznál olyan ingyenélőt, mint a Cirmos, aki még egeret se tud fogni. Terike azonban, a kis észtelen, félálmban is haragosan mormogott:

— Rossz nadanót nem szejeti Tejite. Ó, nem tudom én még ma se kimondani, micsoda szomorúság ereszkedett azon az estén a mi szegény házunkra. Még a holdvilág se tudta tovább nézni a nyomorúságunkat: eltakarta orcáját nagy fekete felhővel. A sötétben aztán egyéb se világított, csak a Cirmos villogó szeme. Mintha csak azt akarta volna mondani:

— Ohó, nagyanyó, én is ott leszek akkor, mikor te engem el akarsz adni!

Bizony pedig, istenadta jószág, nem nagyon kérdezett téged másnap reggel nagyanyó, mikor belebujtatott a nagy füles kosárba. Majd megkasadt pedig szegénynek a szive, mikor kihuzott közülünk a szalmavacokról. Terike akkor is ezt szepegte:

— Cijmos, hova méd, öjeg Cijmos?

— Hát bizony ezt nem tudta az öreg Cirmos. Nem tudta szegény nagyanyó se. Ahogy ott ácsorgott a piacon, a nagy sokadalomban egyik helyről a másikra taszigálták, de bizony senki meg nem kérdezte tőle: hogy a macska, néni? Akit megkínált is vele, mind kinevette. Piacon árulni macskát: ugyan kihallott már ilyet?

S nagyanyó, a szegény jó nagyanyó maga se tudta, mért: de szinte örült

már neki, hogy nem akad gazdája a Cirmosnak. Mentől jobban haladt az idő, annál jobban nekividámodott s egész belesápadt, mikor nagysokára megszólította szép nyájasan egy öreg ur:

— Eladó-e ez a szép cica, anyóka?

— Hát . . . már . . . izé . . . hogyha éppen hát, — motyogta szegény nagyanyó zavarodottan.

Az öreg ur elmosolyodott s a markába nyomott nagyanyónak egy nagy ezüst pénzt.

— Itt lakunk a harmadik házban, hozza el odáig a cicát, anyókám.

Mosít már nagyanyó is mosolygott, de olyanformán, mint akinek sirhamékiája van. Boldog Isten, hogy jóllakik majd a két árva abból a nagy pénzből! Nagyanyó már szinte érezte, hogy süt a meleg kemence, hogy párázik az asztalon a forró kalácscipó. Piros felső haja a Janikáé, fehér alsó haja a Terikeé, foszló fehér bele a Cirmos cicáé.

Az ám, ebben a percben megszólalt az öreg ur:

— No, lelkeim, itthon vagyunk, adja ide a cicát.

Nagyanyó arcáról elszállt a mosoly.

— Alásan kérem az urat, — hebegett szegény, — de aztán ha meg nem sértem, lesz-e maguknál jó helye ennek a Cirmosnak?

— Amilyen macskát illet, — nevetett az öreg ur.

— Mert tejfölnél nevelkedett ám ez a boldogabb világban.

— Azt minálunk is megtalálja.

— Aztán nincs ám ez egérkoszthoz szokva.

— Az az ő baja.

— De tollas ágyban szokta ám az éjszakáit tölteni. Aztán nem tűri ám, hogy haragosan kiáltanak rá.

De erre meg már az öreg urat hagyta el a békéltetés. Bosszusan mordult rá nagyanyóra:

— Ejnye, de sok baja van magának jó asszony, nem érdemes az a haszontalan macska ennyi szóbeszédre.

Egyéb se kellett nagyanyónak. Szinte megfiatalodott, olyan sebesen tette le a földre a kosarát s kereste elő a kötője zsebéből az ezüst pénzt.

— Vigye vissza az ur pénzét. Aki a Cirmostrá azt mondja, hogy haszontalan macska, annak a Cirmos nem eladó. Nem ám, nem eladó a Cirmos. Ilyen macska nincs több a világon. Ez a Janika cicája, ez a Terike cicája, ez a mi utolsó jószágunk. Érti-e az ur?

Kigyulladt nagyanyó orcája s utoljára már olyan hangosra fogta a szót, hogy nemcsak az öreg ur ámult-bámult, de még a Cirmos is megrettent tőle. Kiütötte gömbölyű fejét a kosárból, széttekintett a világban, aztán hirtelen kiugrott s úgy elszaladt a buzásszekerek alatt, hogy tán a világból is kiszaladt. Nagyanyó fehér lett, mint a viasz s bizony végvágódik az utca porában, ha az öreg ur meg nem kapja.

— Sohse bánja, anyókám, — vigasztalagta szeliden, — azt ugyan meg nem fogja többet senkise. Legalább a pénzt tegye el most már, jó lesz egyremásra a kis unokáknak.

Értette is, nem is nagyanyó a vigasztaló beszédet. Ő csak annyit tudott, hogy oda van Cirmos. A legszebb macska, a legjátékosabb macska, a Janika, meg a Terike macskája.

Mikor összeszedte magát egy kicsit, s vett meleg cipőt, piros hajút, mint a rózsza, fehérbélűt, mint a kalács. De ezzel odaballagott, ahol a kenyeresek árulnak is csak sirva tipegett haza szegény s elszorult a szive, mikor a kis ajtón belépett.

Terike belegubózkodott egy rongyos szürbe, úgy leste nagyanyót s vígan szaladt eléje:

— Jó nadanó vad. Nem adta el Cijmost. Szejtet, jó nadanó.

Nagyanyó ámlut-bámult, hát még mi-

kor én odaálltam eléje — vállamon a Cirmos cicával. Ugy dorombolt, úgy font a haszontalan hogy a ködmönkémén keresztül is mind föltépte az ingecske-met.

— Nagyanyó, nagyanyó, a Cirmos egeret fogott!

Ugy bizony, mert nem ment ám a Cirmos világgá, ahogy a kosárból kiugrott. Dehogy ment, dehogy: egyenest

haszaszaladt s ahogy a küszöbön beugrott, mindjárt egeret fogott. Életében az elsőt.

S ahogy nagyanyót meglátta, fölpuposította a hátát s ráhunyorgott alamu-szi szemével:

— Ne busulj, nagyanyó, nem leszek többet ingyenélő. Megkoressem már én nemcsak a kenyerem hanem a peccenyém is!

A ramazáni éjszakák

Irta: Branislav Nusics

Pasics Ibrahim Ali aga a nagy szultán palotájával szemben építette fel a házat. Keleti és déli virágokkal hímzett kis kertecské vette körül a csendes kastélyt. Ilvije szépsége és szerelme vahonolt. Ilvije szépsége és szerelme varázsolta Ali aga házat földi paradicsommá, csevegő dallamos hangja betöltötte az egész háremet. Ilvije háremhölgyhöz járt Ali aga és elcsevegett vele az időről, a virágokról, a szerelemlről és a gyauro asszonyok bűneiről.

Innen a rácsos ablak mögül még szebb és boldogabb kép mosolygott rájuk. Egy keleti gyöngyvirág mosolya és boldog, ártatlan arca sugárta be a kertecskét. Ez volt Pasics Ibrahim Ali aga leánya, a — szép Gyulaszime.

Ibrahim Ali aga, talpig derék muzulmán, valóban megérdemelte a boldogságot. Becsületes, okos és vallásos ember hírcében állott az egész városban ő volt a legnépszerűbb ember.

Nem egyszer fordult hozzá tanácsért a kegyelmes pasa, a nagyvezir, a bíró és a főpap. És a város szegényei dicserék bőkezűségét. »Áldott jó lélek!« így beszéltek róla a városban.

És mikor a mindenható Allah nagyreményű fiát, Nazirt magához rendelte Ali-aga nagyon lehangolt kedélyvel járt s kelt a ház körül. Egyedüli öröme a szép Gyulaszime volt.

»Édes bülbül galambom!« Így dédelgette Ali a kis Gyulaszimet és szeme, szive uszott a szeretettől. Végtelen gyöngédséggel és kedveskedéssel árasztotta el egyetlen gyermekét.

*

Igy nevelkedett Gyulaszime. Nőtt, mint a kerti virág szeretet és gondos ápolás közepette. Játszott a napsugárral, verseny dalolt a fülemülével és kacagott a csobogó hullámokkal. Olykor-olykor pedig átszökött a szomszéd Elife özvegy hannumához, hogy elcsevegje örömét és meghallgassa Elifét, ki sokat tudott mesélni: ki halt meg, ki nősült, melyik háremben táncolnak a cigánylányok, ki szokott pénzek este tilosban járni. Rengeteg titkot tudott az özvegy asszony.

És a szerelemlről oly hízlegően, oly nagyon-nagyon kedvesen beszélt Elife banunne.

Gyulaszime arca égett ilyenkor és fehér arcáján piros rózsák nyitlakt.

»Mi a szerelem?« kérdezte egyszer Gyulaszime.

Oh! Elife ezt is oly szépen megmagyarázta. Gyulaszime kéjjel szívta bődítő mesét. Gyulaszime szive hango-szabban vert, behunyta nagy szemét, melyet sötétben árnyaltak hosszú íves pilláj és álmodozott az új, rejtelmes bírodalomról, ahol csókot vesznek és csókkal fizetnek.

Elife egyszer megemlített deli fivérét, aki hadnagy a szultán dicső hadseregében. Hős és lovag és úgy tud beszélni, hogy a gyaurok is megcsodálják. Aranybojtos kardot és fezt visel. Oh, milyen szép az, mikor csengve csörög utána a kard!

Gyulaszime égő kíváncsisággal hallgatta Elifét.

»Be szeretném látni őt« — sóhajtott fel.

»Megláthatod!« felelt Elife kedvesen és hízlegve.

»Igazán? Hogyan? Mikor?«

»Holnap elviszem a hárem előtt sétál-

ni. Te nézd őt a rácson át. Ő nem fog sejtteni semmit.«

Gyulaszime másnap már ismerte Hanuverdít, a csinos és szép természetű katonát.

»Hogy tetszett?« kíváncsiskodott másnap Elife.

Gyulaszime nem felelt, csöndesen elfordította a fejét. Ettől kezdve minden napos vendége volt a szép Gyulaszime Elife özvegynek.

Pár hónap múlva Elife átrándult Pasics Ibrahim Ali-aga házához. Ilvije hennuma háremébe és nyíltan eladta, hogy Gyulaszime szerelmes fivérébe, Hanuverdi hadnagyba.

Ilvije meglepetten fogadta a hírt és mélyen sóhajtott. Az elválás gondolata fájón érintette szívét, de elhatározta, hogy Ibrahim Ali-aga-val közli a hírt, mielőtt választ adna.

Este, midőn Ali-aga a hárembe lépett, Ilvije némi habozás után megvallotta a fiatalok szerelmét.

Ibrahim Ali-aga arca elkomorodott. Aztán hirtelen felvilantak szemei, kezét görcsösen összeszorította.

»Nem!« felelt erőlesen. »Az én leányomat nem Hanuverdinek neveltem! Háyl és családja ellen nincsen kifogásom, de Hanuverdi rossz mohamedán. Bort iszik, mint egy gyauro, háremben cigányleányokkal táncol és a keresztény nőknek udvarol. Gyulaszime nem tudja, ki az a Hanuverdi. De megtudja és akkor utálattal fordul el tőle. Tanácsolom, hogy Hanuverdi őrizkedjék az én hárememtől.«

És Pasics Ibrahim Ali-aga, a hírhű muzulmán ettől kezdve szigorúbb felügyeletet gyakorolt leánya felett.

De lehet e utjába állni a szerelemnek? Van-e gát, sövény, fal, amelyen át nem törí magát a viaskodó szív? És a szive vitte romlásba Gyulaszimet is, a ki fiatal volt, tapasztalatlan és az életből csak a szépet és az örömet ösmerte.

Ezüstös holdvilág öntötte el a hárem kertjét és a bokrok, lombok halkán fűrdtek a sápadt fényáradatban. Megskalpolt fejhez hasonlított a holdkorong és Ali-aga magába roskadtan ült Ilje mellett.

Egy idő óta szomorúság, kínos nyomasztó ködként ült az egykor boldogpáron. Különös, rossz hírek keringtek az ő egyetlen galambjokról. Ibrahim nem hitte a rossz nyelvek beszédét.

Ilvije hallgatott, most nem volt szava, csicsergő hangja nem vidította fel Ibrahim lelkét. Egyszer aztán önkéntelen sóhajtott és hirtelen megeredtek a könnyei. Ibrahim észrevette.

»Ilvije, oh Ilvije, te semmit sem szólsz Gyulaszimeről. Mi van vele?«

»Nagyon szomorú és sir, mindig sir.« Zokogott Ilvije.

»Szólj igazat, Ilvije« fakadt ki az aga.

»Oh, Ibrahim, igaz, nagyon igaz, amit a csarsijában beszélnek.«

Ibrahim felugrott és égre emelte kezét.

»Allah, Te mindenható Allah segíts és könyörülj rajtam! Lehetséges az, hogy az én leányom, a szép Gyulaszime — becsústen? Tönkre tették a házam becsületét! Allah, oh, te így nem akartad!«

Ibrahim aga lábai megremegtek és verejték lepte el homlokát. És Ibrahim aga lelkében iszonyu elhatározás született. Aga nehéz léptekkel indult a drága há-

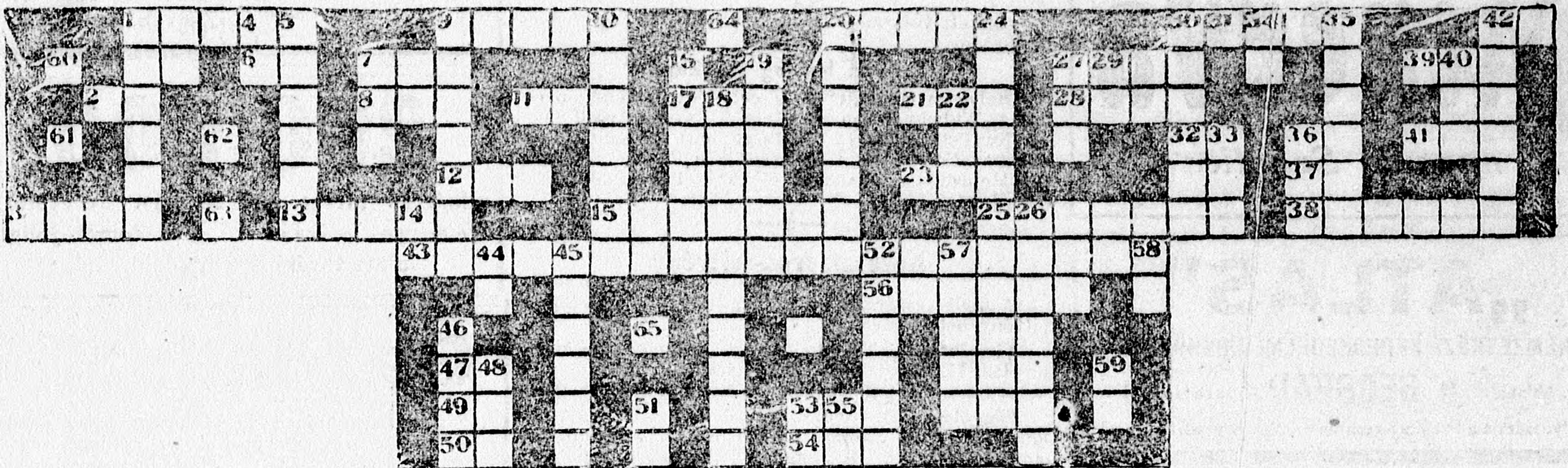
...nem felé. Elvije dermedten nézett ura után. Ibrahim a hárembe lépve, Gyulaszimét szólította, de szavaira nem kapott feleletet. Bejárta a puha szőnyegek rejteteit, de Gyulaszime nyomára sem akadt. »Gyulaszime, kicsi lányom, hol vagy?« — szólította kedveskedve és megmarcraította a handzsáriját. De a szép bülbü özsza szobája üres volt. Gyulaszime elzökött a szülői házból. Ibrahim aga égnék emelte szemét, majd leborult és tompán rebegte: »Legyen neked hála, örök hála mindenható Allah! Oh, nagy Allah, nem kartad, hogy becsülettől megrabolt hárememben még egy bűn essék. Legyen neg a te akaratod!

Aznap este bezárkózott a szobájába és egész éjjel sirt. * Ibrahim Ali-aga ettől a naptól kezdve megnövesztette a szakállát, mint jó muzulmán, ki lemond a világ örömeiről és élvezetéről és nem hivatkozik többé testi szépséggel. Hosszu fehér szakáll borította már hatalmas mellét, midőn pár esztendő múlva, bajram ünnepén Zehle nevű leánya, aki a szomszéd városban volt férjénél, meglátogatta őt. Ibrahim nagyon gyöngye volt már, ágyban feküdt, de komor arca felderült idősebbik leánya láttán. »Édes leányom«, szólt csöndesen, »magad jöttél?«

»Nem, jó atyám« felelt Zelha. »A férjeddél?« »Nem, ő otthon maradt!« »Hát jöjjön be az, aki veled jött.« fakadt ki türelmetlenül az aga és idegesen simította végig nagy fehér szakállát. Az ajtó csendesen kinyílt és belépett Gyulaszime. Némán borult atyja ágyához, átölelte lábait, majd csókkal halmozta el reszkető kezét, Ibrahim egy ideig némán, nézett Gyulaszimére. Ekkor megpillantott egy kis szöke göndörfüti, nagyszemű fiút. Az arca hirtelen felderült. »Ismerem! Ez a kis Semir! Gyulaszime, szerencsétlen Gyulaszime. Átkozott

Hanuverdi.« Kialtott fel és hirtelen felugrott Ibrahim. Teste egyszerre ruganyos lett és biztos lépéssel rohant a szomszéd szobába. Pár perc múlva egy dördülés reszkettette meg a falakat. Mire Zelha és Gyulaszime berohantak, atyjuk már haldoklott. Gyulaszime térdre esett és zokogott. »Atyám, irgalmazz és bocsásd meg bűnömet!« Pasiés Ibrahim Ali-aga felemelte kezét és Gyulaszime fejére tette: »Lemostam a te gyalázatodat, megmentettem a hárem becsületét az életemmel. Allah örökdiék felettetek«. És Ibrahim Ali-aga kiadta lelkét. Fordította: Bakur Kosztios Dragomir.

Keresztsoros rejtvény

Vizsziates:

1. csillagászati kifejezés
2. fém
3. az emberi test legfőbb része
6. Kosztolányi szerint csuda poézis
7. folyó
8. háziállat
9. a levegőre szokták mondani
11. a férfi ilyen arcképet őriz
12. borítók ősapja
13. a francia forradalomban szerepelt
15. kevés ilyen nő van ma
17. régi közjogi méltóság
21. hatalmas ur volt
23. helyhatározó szó
25. szép virág
27. mindenkinek van
30. geometriai idom
32. névutó
37. aki igazán ez — nem ír
38. madár

39. francia keresztnév fonetikusán
41. női név
42. a kertben sok van
43. Petőfi egy híres versének kezdő sora
47. helyhatározó szó
49. személyes névmás
50. névelő
53. ahol ez van, ott a hatalom
54. vizpartján nő
56. két egyformára mondják
60. a matematika így jelzi az ismeretlent
61. meg így
62. magyar szó nem kezdődik ezzel a betűvel
63. névelő
64. az abc utolsó betűje
65. mértani szám betűjele
66. összetett betű, amellyel csak egy magyar szó kezdődik

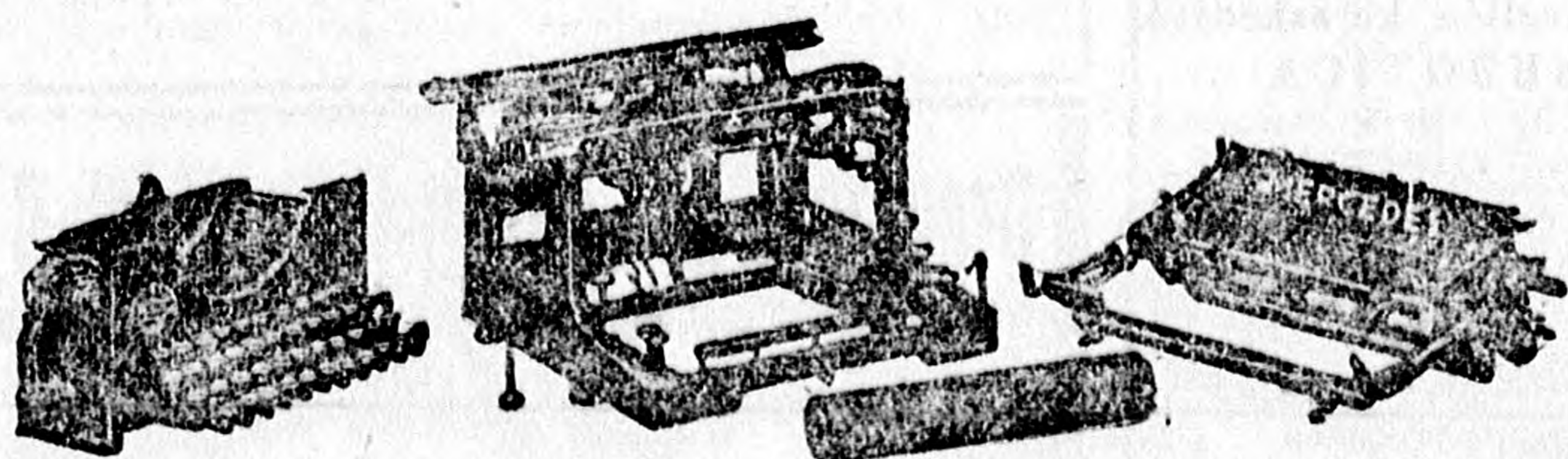
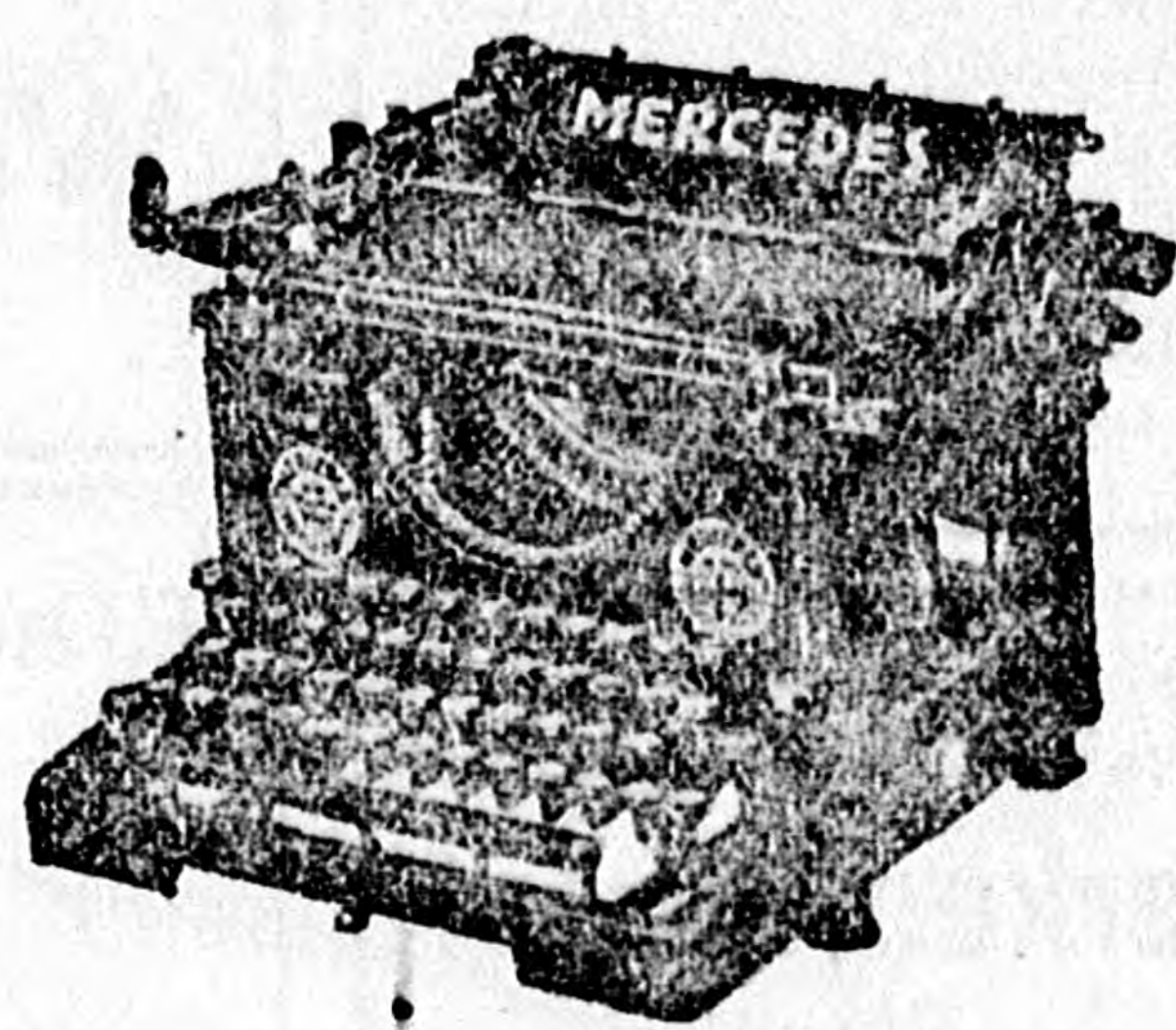
Függőleges:

1. a csillagászat foglalkozik vele
4. fontos közgazdasági tényező.
5. vadász madár
7. női név becéze
9. zenei kifejezés
10. férfi név
14. német prepozíció
16. ritka férfinév
18. foglalkozás
19. portugál gvarmat
20. vízi madár
22. testrés
24. a polttikában gyakran fordul elő
26. az őstörténelemben nem jó híre van
29. így beszél a debreceni ember
31. szállító cég. Suboticán is van fiókja
33. kártyakifejezés
34. névelő

35. arra mondják, ami nem finom
36. a galamb lakik benne
40. a 37-esnek jelzője
42. ez a zenedarab vége
44. emberi testrés
45. valamikor a tánciskolát akarták így elnevezni
46. a nőre mondják
48. számnév
51. ne eressze ilyennek a fejét
52. a Kállay — híres
55. helyhatározó
57. ezen süttötték a húst
58. ilyen tengernagy is van

CSAK MERCEDES

kicserélhető betűzetű írógépen írjon, mely így szétszedhető:

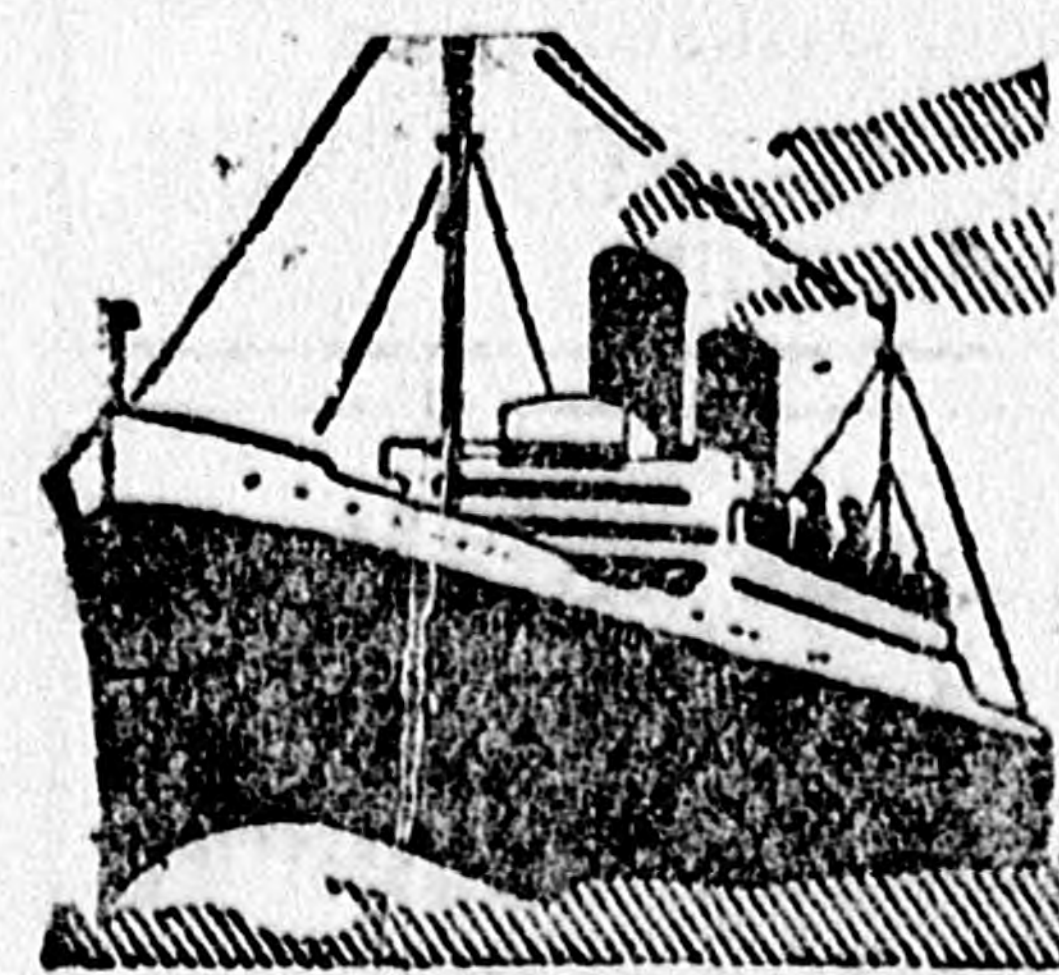

SHS. vezérképvislet WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Jugoszláv vezérképvislet
„TRANSOCEANIK“
Jugoszláv Utazási és Szállítványozási R. T.
és a világ minden nevezetesebb kikötőjébe

ZAGREB, Poljinska ul. 6.

Kitűnő konyha

VOJVODINAI KÉPVISELET:
„METEOR“ ügynökség és információs iroda Vel.-Bečkerek Wilson tér 8. Sürgönyv.: Transoceanik V. Bečkerek

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár VARRÓGÉPEK ezekhez alkatrészek, szek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedése Subotica, Jelašićeva ul. 5. Részletfizetésre is.

Kiállítók!

Palánkai és suboticiai kiállításra reklám-cédulákat, árjegyzékeket és minden nyomtatványt izlésesen, olcsón és pontosan készít:

Minerva

nyomda Subotica

„ATLAS”

NEMZETKÖZI KERESKEDELMI ÜGYNÖKSÉG

Kr. Milana ul. 44 **BEOGRAD** Postafiók: 176

Folyószámla a Praška Kreditna Banka beogradi fiókjánál

Utlevelek láttamozása

24 órán belül bármely követségnél 50 dinár munkadíj utánvételezése mellett.

Ügyvéd urak!

A Hivatalos Lap-ban („Službene Novine”) Din. 100.— munkadíj mellett 8 napon belül küldjük hivatalos hirdetés támpéldányát utánvétel mellett, előzetes lefizetés nélkül.

Hirdetések felvétele

az összes kül- és belföldi lapokba eredeti kiadói hivatali áron. Ingyenes és versenymentes ár-szabás.

Díjtalan felvilágosítás minden jogi, kereskedelmi, utazási és kivándorlási, valamint állampolgársági és nyugdíj ügyben. Szerb, magyar, német levelezés. Előfizetések felvétele az összes bel- és külföldi napi-, heti-, képez- és divallapokra. 5908

VELIKI-BEČKEREKRŐL

AZONNAL SZÁLLITHATÓ

I-a kétéves

romániai bükkhasáb tűzifa

I-a válogatott

romániai bükkhasítvány

a legelőnyösebb feltételek mellett, minden mennyiségben. Megrendeléseket felvessz

STERN ANTAL VELIKI-BEČSKEREK

Vojvodina (Rózsa) szálló

5735

Eladom haláleset miatt

vendégfogadómat és házamat

Osijek legélénkebb uccájában

Bővebbet: Medič Osijek, Desattygasse 47.

Bonyhádról importált

1 és 2 éves tenyész bikák, tinók és faj-tiszta bhari mangalica kanok érkeztek.

Megtéríthetők bármikor a Palicsi uton Birkás-telepen levő bérelt istállóban.

Rejtvény.

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Nagyon boldog mátkapár”

Helyesen megfejtették 87-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Wilhelm Károlyné Senta, 2. Csávosi Árpád Sombor Kr. Petra ulica 4., 3. Hauser Imre Subotica Paja Dobanovački ul. 11. 4. Kamplér Gizi Padina, 5. Kozma Pál, Mojvolja z. p. Indjija, 6. Varga Pál Subotica Karadordev trg.

Keresztsoros-rejtvény

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 2. Tuberkolózis, 4. Disznófő, 9. Autosorsolás, 11. Substancia, 12. Madárfészek, 13. Ad, 17. Is, 18. Skót, 22. Ósi, 23. Bor, 25. Sós, 26. Lék, 28. Nős, **Függőleges:** 1. Utód, 3. Uri, 5. Zs., 6. N. F. A. 7. Odu, 8. Fut, 10. Elsőhó, 12. Magister, 14. Adóstárs, 15. Radics, 16. Fensik, 19. Zengő, 20. Elmés, 21. Kinai, 23. Bus, 27. Res, 26. Len, 27. Kas.

Helyesen megfejtették: 1. Balla Béla Zagreb Bie-nička 9., 2. Szűts Lajos Subotica, 3. Faragó Andor Mali-Idjos, 4. Weisz Béla Čakovec.

Zongora hangolást

és javítást mérsékelt áron vállal vidéken is. Új és használt zongora és harmonium állandóan raktáron 3436

Krombholz Albert
Subotica, Vilsonova ulica 28.

SZEMÜVEGEK

MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

óras,
ékszerész és optikusnál

VEL-BEČKEREK

Aleksandrova ulica

Fall és zseborák, modern,
izléses ékszer.

JAVÍTÁSOK pontosan.

BŐRGARNITURÁKAT

kárpitosmunkákat egy vidéken mint helyben pontosan és olcsón szállít

NAGY GYULA

Subotica, Sokolska (Gombkötő) u. 7

3435

HADNAGY ISTVÁN

asztalosmester

Petrogradska (István) ul. 6.

Elvállal mindenemű épület-
és bútormunkát. Állandó rak-
tár kész festett bútorokban.

Javitásokat elfogad mérsékelt
árak mellett. 4862

RÉVAI ADOLF

SUBOTICA

Csirkepiac, Kisköz
Telefon 551.

Ajánl elsörendü
darabos meszet,
beočini portland-
cementet
és a legjobb minőségű
retorta faszenet

ELADÓ

HÁZHELYEK

kedvező fizetési felté-
telek mellett. A palicsi
utra és a menhely mö-
gött 39 200—200 □-öles
házhely bővebbet

Ruttkay Lászlónál
az SZMTC pálya mellett

Közörrült nyaku befőttes
üvegek és kölcsönedények

Berkes József

üveg-
és porcellán kereskedése

SUBOTICA

Zrinjski trg 9. István utca sarok
nagy gyümölcsiac.

Üveg és porcellán áruk
nagy választékban

Versenyképes árak

Épület üvegozás és
képkeretezés 2625

JEGYGYÖRÜKET^o
és menyasszonyi ajándékokat
a legolcsóbban vásárolhat

Ádám ékszerésznél

Subotica, Rudičeva ulica 6.
Sugár-ház. 3760

Eladó

kisebb parcellákban is
Szegedtől 3 kilométer-
nyire 250 hold szántó,
gazdasági épületek, la-
kóházzal. Közelebbi ér-
tesítést ad dr. A. Maga-
rašević ügyvéd, Subotica

6179

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BEČSKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON 329 760

LOROMOBILOK

WOLF-LANZ
600 HP-ig teljesen újak
vagy generáljavitva gyári
garanciával

bérbe is

**KERETFÜRESZEK, FÜ-
RÉSZGÉPEK** Pini & Kay
Wien vezérképviselő,
SZIVÓGÁZMOTOROK
kompresszornélküli

DIESELMOTOROK,
NYERSOLAJMOTOROK
Motorenfabrik Darmstadt
vezérképviselő,

**MALOMGÉPEK, ÖRLŐ-
JÁRATOK** 32—48 coll.

Kedvező fizetési feltételek.
Szállítás kompl. felszerelve

Braća Fischer D. D.
Zagreb, Pantovčak 16

200.000

dinárral társat keresek jól bevezetett
kelengye gyáramhoz. „Háziipar” jelige
alatt továbbit a kiadóhivatal.

Gazdatiszt

59 éves, teljes erőben. ki a mezőgazdaság minden
ágában nagy gyakorlattal bír, továbbá végzett
oenotechnikus, a szőlő és borkezelésben spe-
cialista, oly állást keres, hol a mező-
gazdasággal egybekötött nagyobb
szőlő- és borgazdaság van.
Állást most vagy később,
esetleg tavasszal el-
foglaná. — Szíves
megkeresé-
seket

„Szorgalom és becsület” jelige alatt a kiadó továbbit.
6187

TISZTVISELŐT

vagy

tisztviselőnőt

akceptálunk

Magyar és német gyors és
gépirást feltétlenül megkivá-
nunk. Szerb nyelvben járatos
előnyben.

Weitzenfeld és Társa
Subotica

Eladó üzletház

A vršaci gabonapiacra levő „Két pisztoly” emeletes
beszállóvendéglő, 10 lakó- és vendégszobával, nagy
gabonarakttal, 1925. augusztus 14-én d.e. 9 órakor a
vršaci teleklönyvi hivatalban (ajtószám 6) vagyonszét-
osztás folytán árverésen eladatik. Bónatpénz 10 száza-
lék. A vételár 30, 60 és 90 nap múlva fizetendő. Köz-
lebbi felvilágosítással szolgál Isidor Sternheim Vršac.

6182

Orenstein és Koppel-Ferrostaal R.-T.

Legnagyobb raktár SHS-ben:

sinek, apróanyag, váltók, korongok, kerékpárok,
teknőköcsik, szekrényköcsik, téglaköcsik, erdő-
köcsik, mozdonyok

Uj!

Használt!

ZAGREB

Samotansk 2
Telefon 26-64

BEOGRAD

Studenička 9
Telefon 4-65

4656

A közkedvelt

Minerva Naptárak 1926-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Kis Naptár

sok képpel, érdekes tartalommal előjegyezhető. Naptárarúsítók szükségleteiket jelentsék be. A rendeléseket az előjegyzés sorrendjében szállítjuk. Kérjen ajánlatot.

Minerva nyomda Subotica

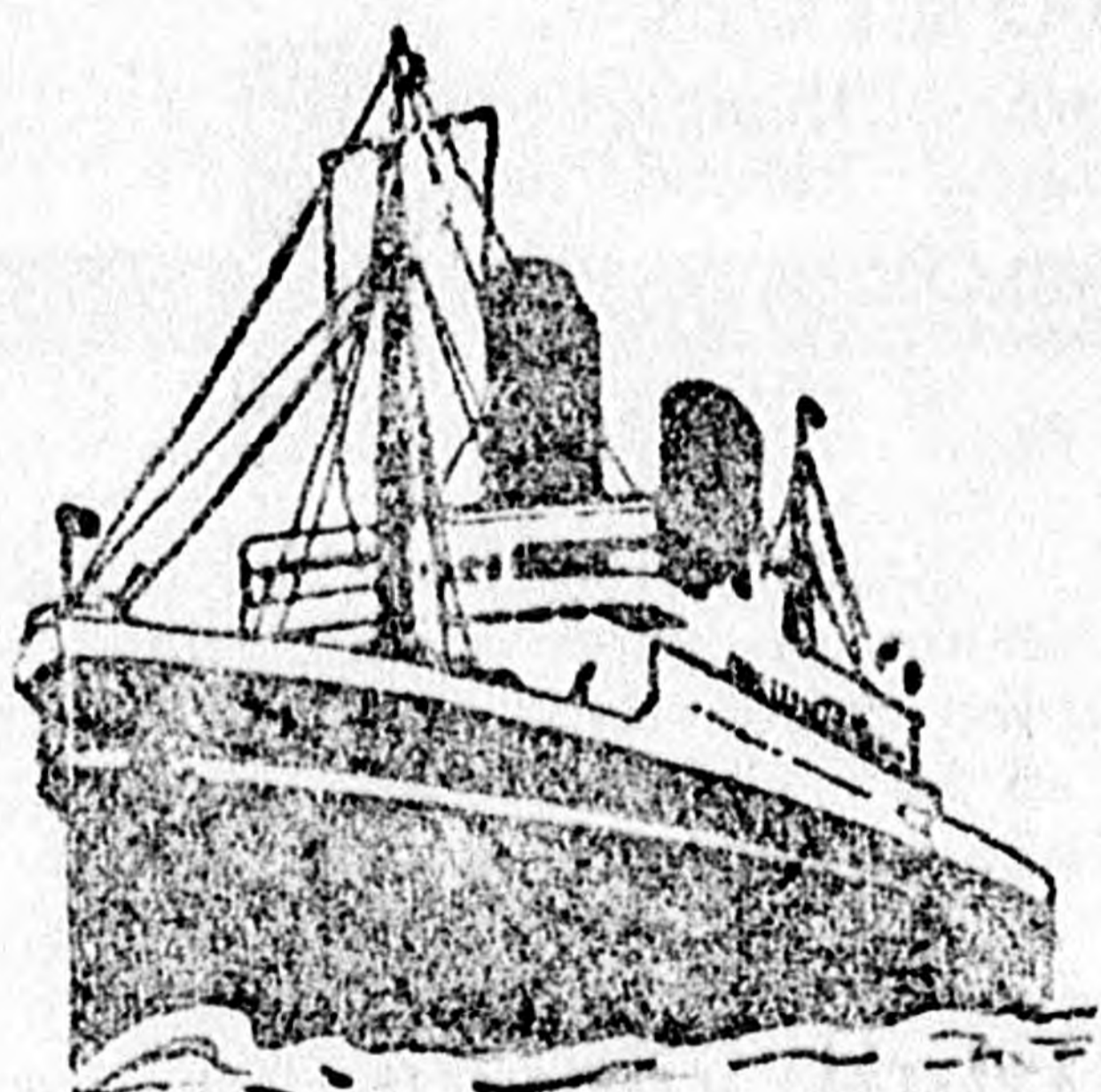
Állandó BUTOR kiállítás

NAGY VÁLASZTÉK EGYSZERŰ ÉS MŰBUTO. ROKBÓL SZOLID KIVITELBEN

Megrendelések legmodernebb, saját, vagy megadott tervek alapján rendkívüli olcsó áron

Erdélyi lakberendezési vállalatánál

Suboticán, IV. Sudarevićeva ul. 4.

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Souphampton—
ból Newyorkba és Kanadába Cher-
bourg—Liverpool—Souphampton-ból
Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-
Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal
Kényelmi Gyorsasági Biztonsági

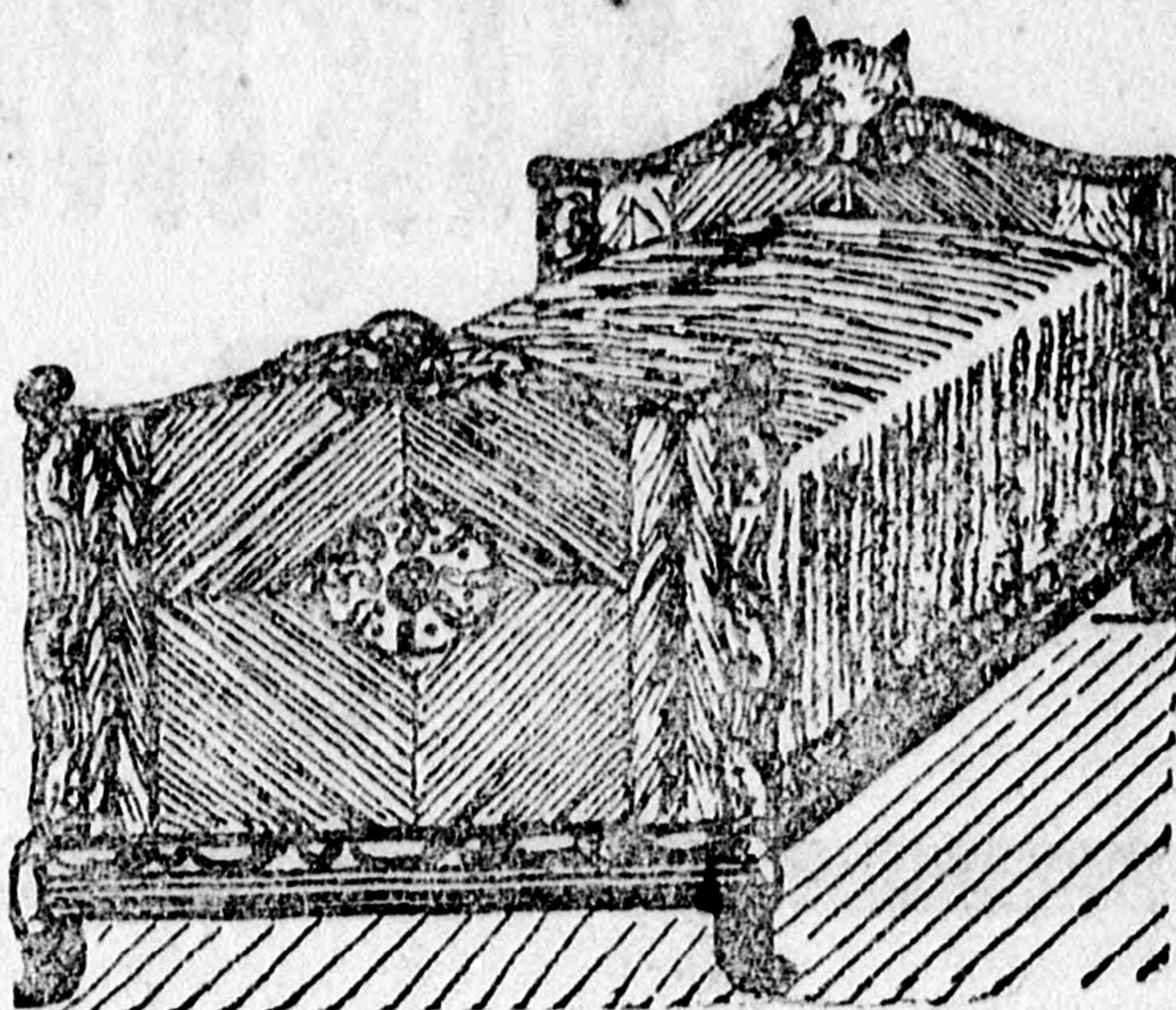
Jugoszláviai vezérképviselőt:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviselők: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91. Ljubljana:
Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek: Kralja Aleksandra 4.
Sürgöncim: „Roymai pac“. Bosznia, Hercegovina és
Dalmácia részére: Szeska Prometna Banka Sarajevo és
Gružban. Sürgöncim: „Prometna Banka“.
Split: Ljokicijanova obala 8. Metković: Ivo Veraja.

Rejtettkép.

Hány egeret foghat a macska?

A múlt vasárnapi rejtettképen a halászt megtalálták 131-en.

Az első díjat, a nagyított fényképet Szénássy Kató Novisad, Trg Oslobodjenja ul. 4. nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóra.

A második díjat, egy monogrammot 20 különböző fazonban, egy dörzsölővel Leopold Sámuel sentai tizletéből Horváth Sándorné Zagreb post. pret. 333 nyerte, aki sziveskedjék velünk közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A harmadik díjat, az egy doboz valódi Astra körömlakkot Nagy Bertalan suboticiai gyógyszerárúházból Tóth Danielné Mali-Idjós Vrbsi-ut nyerte, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóra.

Okl. építmester

megbízható biztos kalkuláló, ugy az építésvezetésben, mint a tervezés és elszámolásban, valamint a vasbetonépítésben otthon van, komoly társat keres vidéki városban. Preduzimačka prava van. Cim a kiadóban. 6178

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROK

között legjobb a PUCH, IPPAG

KERÉKPÁR

mely legolcsóbban nálam kapható. — Mindennemű

KERÉKPÁR

alkatrészek, gumik stb. elismerten a legolcsóbb beszerzési helye Suboticán. Okvetlenül győződjék meg áraitól. Nagy javítóműhely

S. AD. ENGL

ENGRO DETAIL
Petrogradska ul. 3.
Jelašićeva ulica 2. 1103

Naponta

friss pörköltkávét

csak

Sugár Manónál kapható 3157

EKSZEREK

ARANYLANCOK, ÓRÁK
REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
Ékszerforgalások megvárhatók. 5674

Pálinkafőző üstök

befalazott és kocsira felszerelt cillinder vagy kigyócsó formában, rézüstök, festő, festék stb. tisztók bármely nagyságban vagy rajz szerint, rezedények, rudak

M. KOLTER-nél
Subotica, VI., Ciril Metod trg 9
jó munka! Szolid árak!
javítások elfogadtnak!

Fakereskedés

házzal együtt más vállalkozás miatt ELADÓ
Sombor Beogradska ul. 67

Nagy Várjas A. Rókus

asztalosmester
VI., Vukovićeva ulica 38
(Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész butorait.

Kisebb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelt áraitól tessék meggyőződni! 2896

„ATOM” SUBOTICA ALEKSANDRA UL.

Samottanyag,
öntőhomok és
budaiföld
kapható 9204

RESTAURANT KOD TRI BRATA

volt „Tri Šesira”
Subotica, Knez Mihajla ul.
Kellemes kerthelyiség!
Izletes ételek és legjobb italok Állandóan.
Friss csebabocsa és raznica már délután kaphatók
Naponta cigányzene! 5014
Havi abbonama 650 D.

Gőzmalomok, gabonakereskedők és szállítók

figyelmébe!

Mérlegképes könyvelő [volt törvényszéki hites könyvszakértő], ki a gabona- és lisztszakmában teljesen jártas és a Máv-nál szakértőként szerepelt, nyug. Máv. főtisztviselő, a szállítmányozási és butorszállítási szakmában vezetőállásokat töltött be Budapesten, perfekt magyar-német levelező, esetleg azonnal és vidéken is

megfelelő állandó állást keres

Szives érdeklődések

„O. L. 47.” jeligére a kiadóra kéretnek. 6199

KELICO

Természetes gyümölcs szörpök:

Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmúlhatatlan minőségben

a legkellemesebb és legolcsóbb
HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK

KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár
Módes (Jaša Tomić) Banat 4791

A nagyérdemű közönség figyelmébe!
Naponta friss ujdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SAGI ÉS MARIJANOVICSNÁL

Huspiac szerezhet be Városi zenede épület 6123

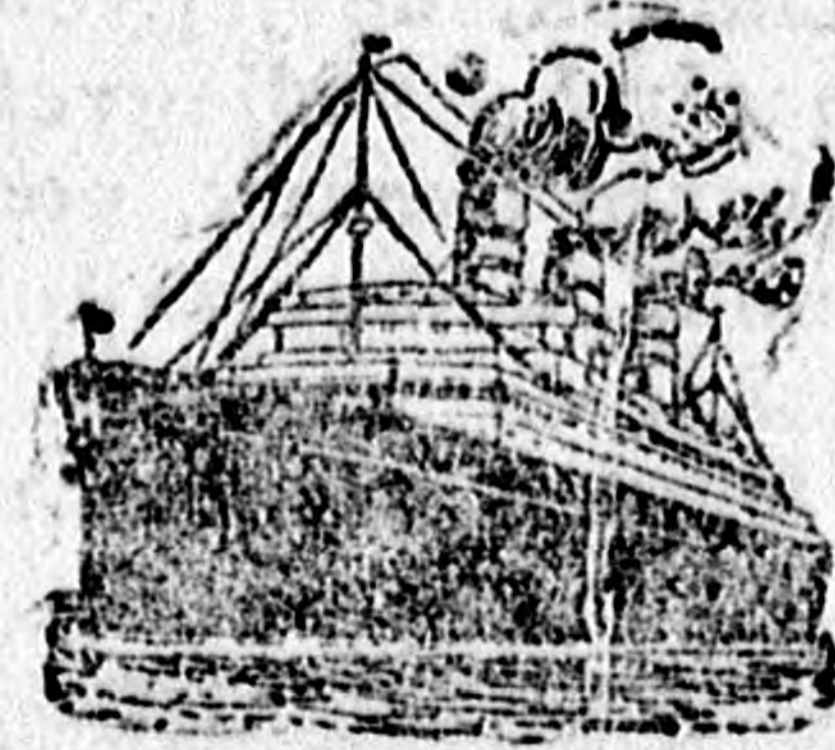
ÖNÁLLÓ MECHANIKUST

aki varrógép, kerékpár és irógépmunkát végez, jó fizetéssel

azonnali belépéssel felveszek

Ajánlatok „BEGA” hirdetőbe küldendők
Veliki-Bečkerek a főpostával szemben.

„VESNA” HAJÓZÁSI RESZVENYTÁRSASÁG S U Š A K

Rendszeres személy és áruforgalom

DÉL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:

ALDAN, SZVETISZLAV VAIJÓ UZLETO VELIKA-KIKINDA.

PAPLANOK

Rouge, klott, rózsaszín és minden más fajta mérsékelt áron állandóan raktáron.

KÜLÖN PEHELYPAPLAN OSZTÁLY
ZAGREBAČKA INDUSTRIJA POPLUNA
M. JUNGWIRTH I DRUG ZAGREB
VLAŠKA ULICA 92. — TELEFON 28—30.

Aki parkettáztatni akar

forduljon Hermann Rudolf asztalosmesterhez Petrovac (Bačka), aki minden e szakmába vágó munkát a legolcsóbban és szakmériben készít el.
Kérjen ajánlatot! 5051

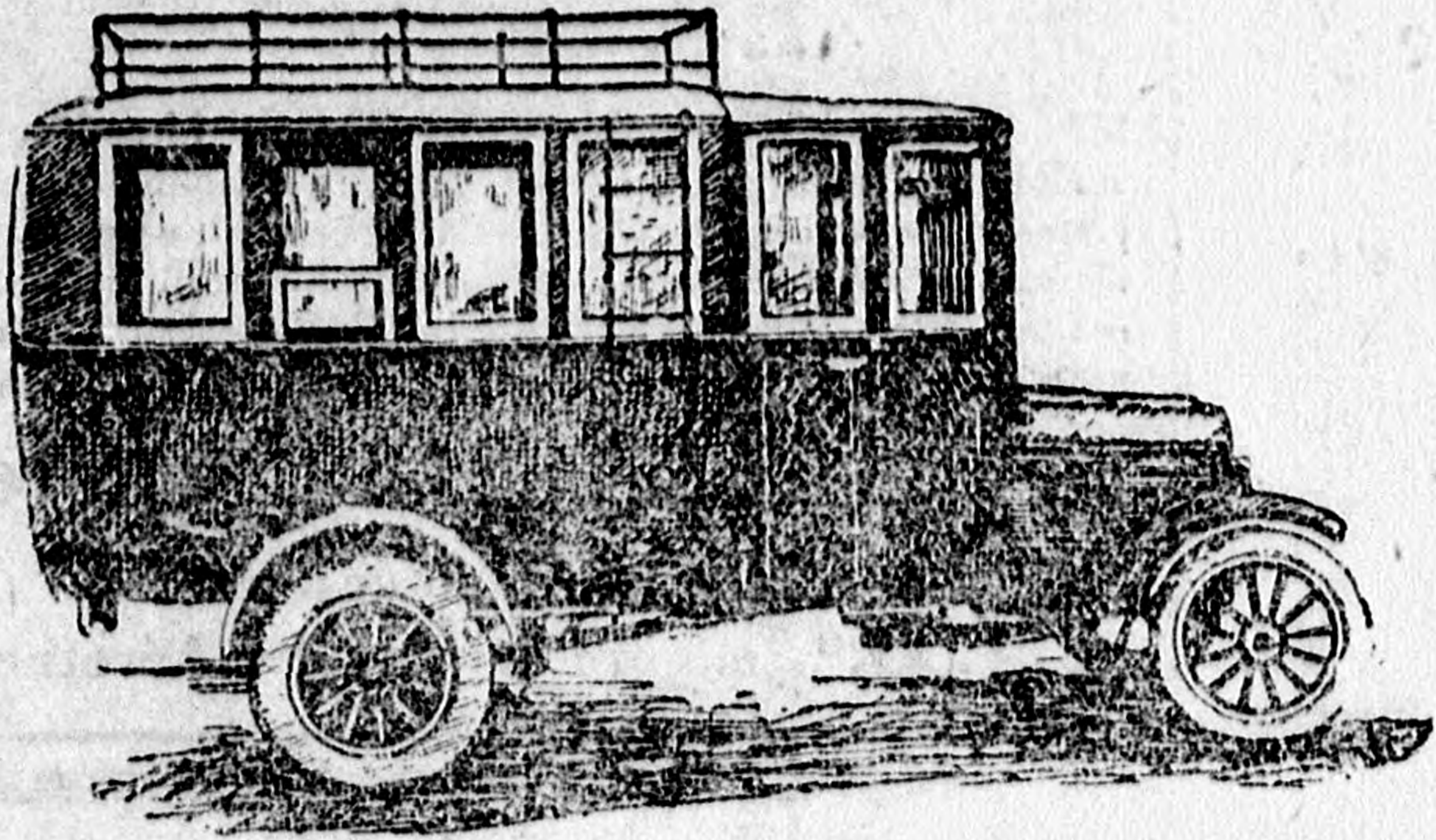
Lakatosok! Bádigosok!
Lemezmezmunkálók!

Eladó egy teljesen jókarban levő „Kircheis“-gyártmányu, keveset használt patent

könyökcsőhajlítógép

más vállalkozás miatt. — A gép száma: Fig. II. 318. K. h. 92—132 mm madricákkal

Szommer Gáspár bádigos, Bačkatopola

„Vulkan-Garage“ Sombor

Radomir Putnik Venac 7.

A mai kor követelményeinek megfelelőleg berendezve, modern gépekkel felszerelve, javít és felszerel autókat, traktorokat, elvégzi az összes szakszavágó munkákat. Nagy raktárt tart Ford és Fordson alkatrészekből, auto és traktor olajakból, Michelin gumikból. Nagy modern berendezésű vulkanizáló, fényező, nyerges stb. műhelye van. Autogaragirozás és benzinállomás. Készít rendelésre tetszés szerint, teherkarosszerűakat, szódavizgyárak részére karosszerűakat, autóbuszokat stb. gyorsan, a legjobb kivitelben és a legpontosabban.

Sziveskedjenek árajánlatokat kérni!

FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MŰINTÉZETE SUBOTICA

Karadžičeva ulica 26 sz. (Saját ház). Interurban telefon 341. — Pašičeva ulica 9 sz. — Interurban telefon 62. — Dombornyomó és vésnöki műintézet. Üzleti könyv- és dobozgyár, Litografia, Cinkografia, Vonalzóintézet, Könyvnyomda, Könyvkötészet

T. C. — Van szerencsém tudomására hozni, hogy vállalatomat géppel préselt dobozok gyártásával kibővítettem. — Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképessége a modern kor oly magas szintjén áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — külföldről való behozatalát. — Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő litographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzemen az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő izléses kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. — Cégemet a n. é. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom:

Dombornyomda és vésnöki műintézet

Cimkék, névjegyek, levélpapírok, védjegyek, lerasztó cimkék, pecsétnyomók, domborsajtók hivatalok és bankok részére. Minden vésnöki munka.

Lithographia

Egy- és többszínű cimkék, védjegyek, levélpapírok, részvények, betétkönyvecskék, cheques, plakátok, céglapok és minden modern reklám.

Üzleti könyvgyár és vonalzóintézet

Mindennemű üzletikönyvek bankok, biztosítótársaságok, nagyvállalatok stb. részére a legjobb bekötésben. Mindennemű raszterek készítése a legjobb papirból

Könyvnyomda

a legszebb és legmodernebb nyomtatványok

Géppel préselt dobozgyár

Szögletes és gömbölyű dobozokat gyógyszerárak, drogériák, parfümériák stb. részére minden nagyságban a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig

Könyvkötészet

Mindennemű könyvkötészet munkák készítése

Cinkografia

mindenféle kliséket

Gyógyszerészdobozokban a szükséglet napról-napra nagyobbodott, de ezek a dobozok eddig csak kézzel és csak jól begyakorolt munkaerőkkel voltak előállíthatók. Érthető tehát a dobozgyáraknak az a törekvése, hogy igyekeztek a kézi géppel pótolni, de ezek a kísérletek nem jártak kellő eredménnyel, a géppel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítottak a kézzel előállított dobozokra, de tartósság tekintetében meg se közelítették azokat. A gépmunka tehát sokáig nem jelentett semminemű haladást, hanem csak kísérletezések. Németországban és a többi iparkultúr államokban újabb szabadalmat nyert egy újrendszerű gép, amely az eddigi előállítási módot teljesen új alapokra fektette és a kézi munkát majdnem teljesen kizárja a dobozgyártásból. Az új előállítási módszer szerint az ezzel a módszerrel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítanak a

kézzel gyártott dobozokhoz, a lényegében azonban teljesen eltérők ettől. Az új módszer szerint a fenék- vagy fedőlap nincs az oldalrészhez ragasztva, hanem abba elválaszthatatlanul beleillesztve. A patentkarima nemcsak külsőleg sokkal szebb, hanem az eddigi dobozoknál hasonlíthatatlanul jobb is. Ennek tudható be, hogy az így módon előállított dobozok a legrövidebb idő alatt minden kulturállamban határtalan elterjedést nyertek és minden gyógyszerár ma már csak ilyen dobozt használ. A dobozok tehát nemcsak külsőleg szebbek, mint az eddig előállítottak, hanem annál sokkal tartósabbak is és árak tekintetében hasonlíthatatlanul olcsóbbak. Ezen gépdobozgyárt nagy áldozatok árán beszereztem, különösképpen azért, hogy ezután a gyógyszerárak, parfümériák, drogériák legkényesebb igényeit is kielégíthessem.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendű kiviteléről és áram jutányosságáról.

Teljes tisztelettel FISCHER ERNŐ

Beethoven szimfoniák, Wagner, Mozart, Schubert zenemű-
vei: Marica grófnő, Nótás kapitány, Chilli Bom Bom, Sahara,
Umberufen toj, toj, toj, kaphatók nagy választékban

„VIKTORIA“

varrógép-, gramofon-, harékpárüzletben
SUBOTICA, ZRINJSKI TRG 2.
(Sugár Manó fűszerkereskedése mellett)

Legolcsóbb MOTOROK

ujak és keveset használ-
tak benzin, szivógáz és
nyerszalaj üzemre speciá-
lis csónak-és hajómotorok
(Semi Diesel) 3—120 HP-ig)
minden nagyságban.

2 db új Puch-féle
motoros szántógép csép-
lére kitűnően alkalmas.

Malom és daráló berendezések

mindenféle füzemanyagok kitűnő
minőségű gépszirak siba, a leg-
kedvezőbb fizetési feltételek
mellett

Petrás Lászlónál Veliki-Bečkerek

Geteova (Német) ul. 48.

Prima szemüvegek inga-
órák, valamint ebédli álló
óra, tokhoz modern
ütésre berendezett
szerkezetek kaphatók

Markovics Ferenc ékszerésznél Sombor,

Kralj Petra ul. 6.

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszínen
a legmodernebb és legprecízebb
hengerfurógépekkel

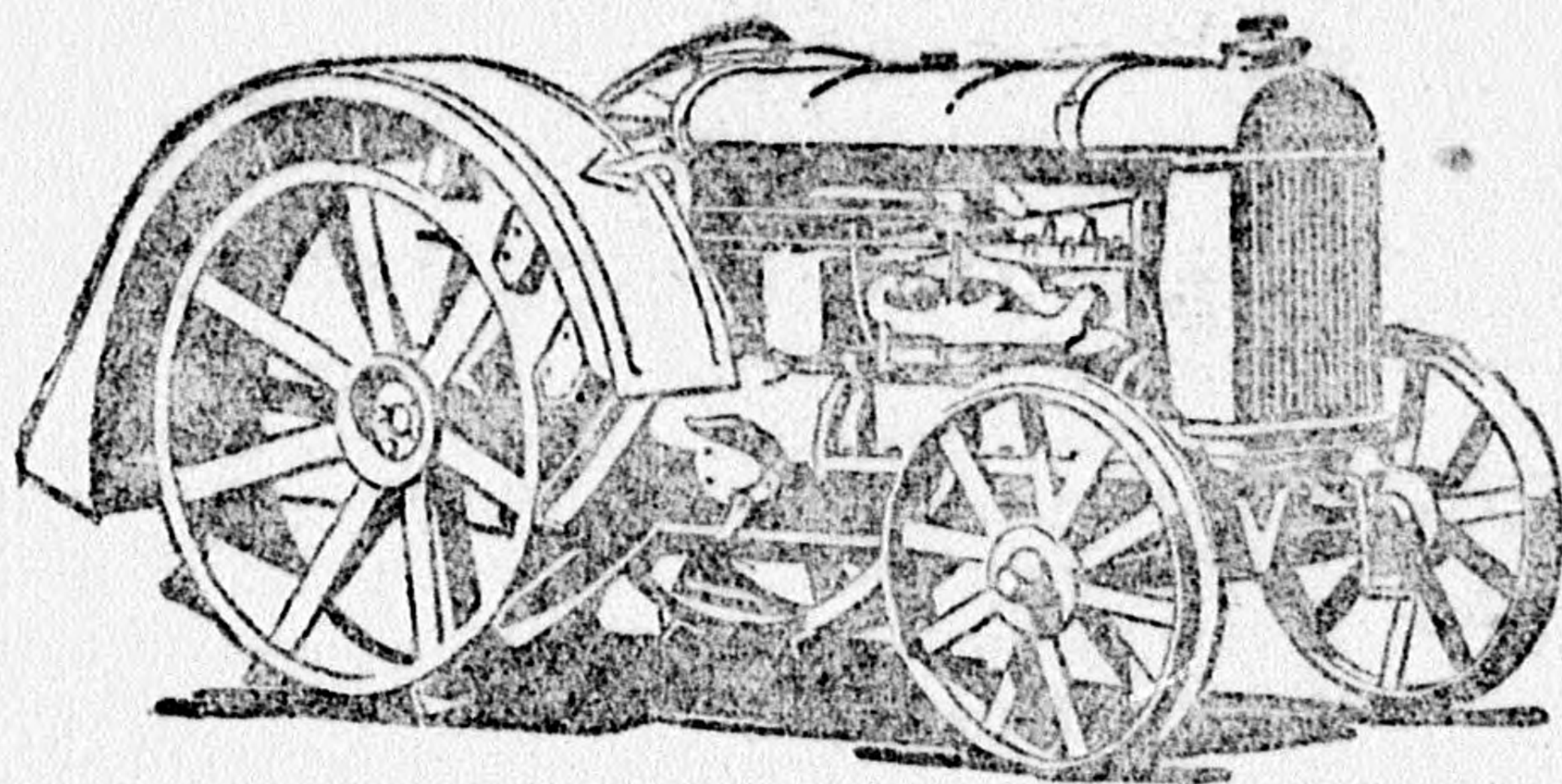
Krausz Gyula

vas- és fémöntődéje V.-Bečkerek
Gundulićeva ul. 7. Telefon 329.
3778

LINCOLN *Ford* FORDSON
CARS · TRUCKS · TRACTORS

Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

Michellin pneuk, eredeti Ford és Vacuum autó- és motorolajok, Fordson petroleum, valamint az
összes alkatrészek és autófelszerelések nagy raktára és legelőnyösebb beszerzési forrása.

Javitóműhely

AUTOGARAGE

Benzin- és olajállomás

Állandó sofförtanfolyam, gyakorlati és műszaki kiképzés okl. gépészmérnökök vezetésével

AMERICAN AUTO

WEIGAND & Co. SUBOTICA

Telefon 4—47

Paje Kujundžićeva ul. 4.

Telefon 4—47

Mielőtt autót vagy Fordson
Traktort vásárol, kérjen aján-
latot és tekintse meg a fenti cég
raktárát és garage-át, hol minden
tekintetben kimerítő és szakszerű
felvilágosítást kap. Különösen sok
éven keresztül a saját gazdaságában
a Fordson Traktor-ral, Oliver
és Sack-féle ekékkel nyert tapaszt-
alatok és meggyőződések a cégtulaj-
donosokat arra vezették, hogy a
Fordson Traktort minél nagyobb
körökben bevezessék és a gazdákat
sokoldalú használhatóságáról, idő és
pénz megtakarításáról és a termelés
fokozásáról meggyőzzék. Fordson
Traktor szánt, vet, arat, csépel,
vontat, továbbá elvégzi gazdaságok
és egész üzemek összes munkáit,
használható épüget hajtóerőnek, mint
vontatóerőnek.

Saját készítmény!
Állandó nagy raktár!

Legújabb divatu
modern

cipőkben

Márkó Pressburger

vezet

Külön mértékostály! Szak-
szerű orthopéd munkái!

Aleksandrova ulica 5
Bárany-szálloda mellett

HELMER MIHÁLY

villanyerőre berendezett

reszelővágóműhelye

Vel.-Bečkerek

Geteova (Német) ulica 40

Vállalja ócska reszelők és
ráspolyok újra felvágását.

Szerszámot készít

kőfaragóknak

UTAZÓ

a ki kellő jártassággal
bir a fa- és szénszak-
mában és ki a Bács-
kában és Bánátban jól
be van vezetve, azon-
nal felvétetik. Ajánla-
tok „Utazó” jellegre a
novisadi fiókkiadóba
küldendők.

PRIMARIUS

Gyár, Iroda és műszaki osztály:
Majšanski vinogradi 137. Telefonszám: 885.

Első Suboticali Vegyészeti Iparművek

„PRIMARIUS” gyártmányaink felülmulhatatlan minőségben
gyártatnak, ugymint:

„PRIMARIUS” padlólemez, higienikus, könnyen és tisztán
kezelhető, legnagyobb strapát álló, nyáron hűvöset,
télen pedig meleget tart, a legolcsóbb és a járás rajta
kellemes.

„PRIMARIUS” tűzmentes bőrtetőlemez a legvihartállóbb, leg-
erősebb, legolcsóbb és mindenütt kapható. — Csak

„PRIMARIUS” márkát fogadjon el!

„PRIMARIUS” kátránylemezek minden vastagságban.

„PRIMARIUS” szagtalan, kavicsos vagy sima szigetelőlemez
és kátrány szigetelőlemez.

„PRIMARIUS” kátránytermékeink: karbolineum, kreolin, kar-
bololaj, karbolsav, szurkok. — Továbbá víztől desz-
tillált l-a szilézai kőszénkátrány állandóan raktáron.

„PRIMARIUS” törvényesen bejegyzett tengelyvédjegyű spe-
cialis uszó és

„PRIMARIUS” kocsikenőcs és

„PRIMARIUS” gépszir. — Minden hordón, dobozon és lá-
dán rajta van a

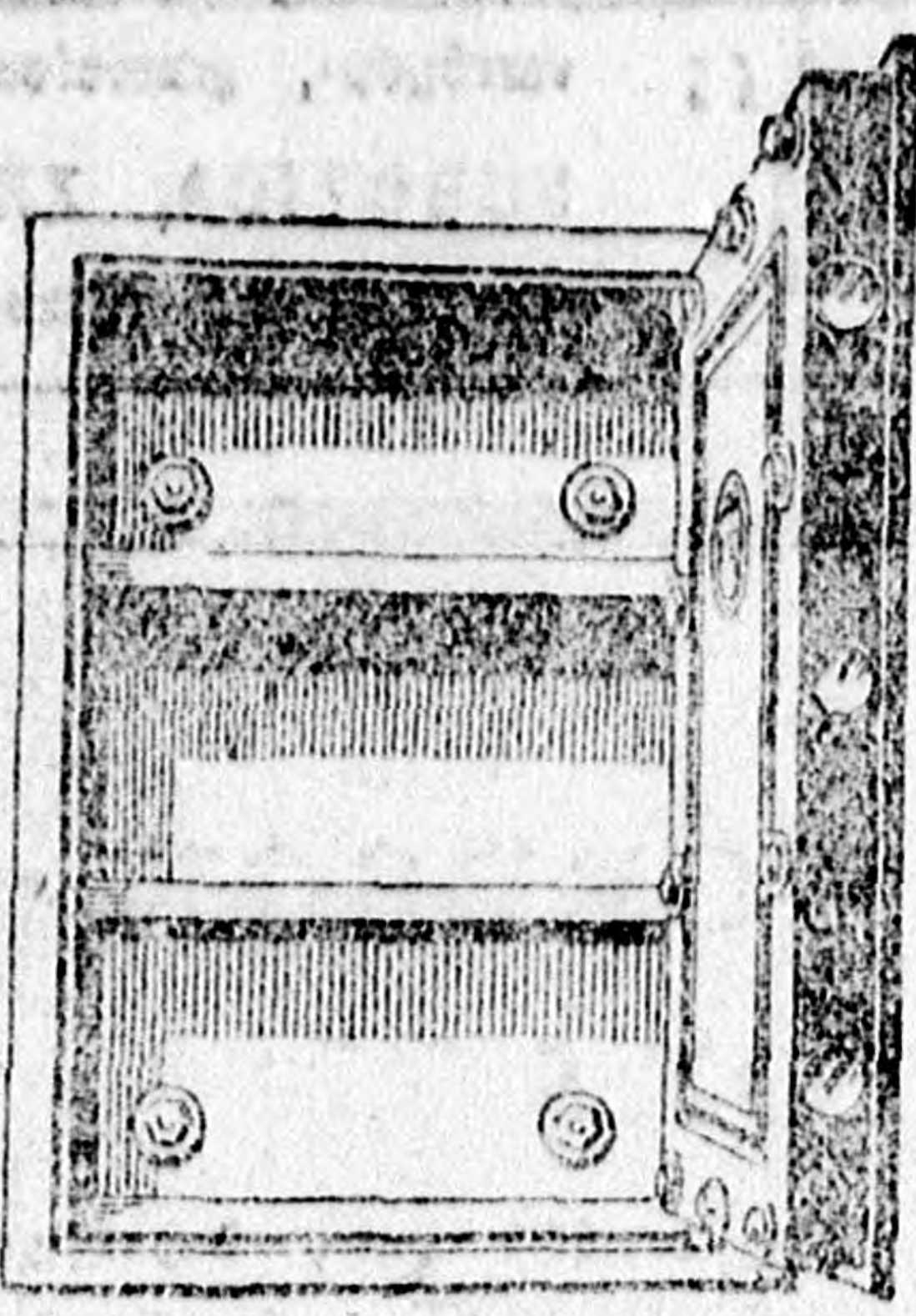
„PRIMARIUS” tengely védjegy. — Mindenütt csak ezt vegye,
más gyártmányt ne fogadjon el!
Műszaki osztályunk vállal

„PRIMARIUS” lemezzel való fedést, új és régi tetők bevo-
nását és régi zindelytetők bevonására is a legkitűnőbb
és ami a fő, a legolcsóbb, sok évekre szóló garanciával.
Különleges amerikai rendszerű szigeteléseket is vállalunk.
Saját érdekében cselekszik, ha szükségletét csakis

„PRIMARIUS” gyártmányokból szerzi be.

**„DIOGENES“
BENZINLÁMPA**
Óngyújtó és ön-
oltó. Tűz- és szél-
biztos. Elpusztít-
hatatlan. Min-
den zsebben el-
helyezhető. Más
lámpákkal szem-
ben előnyei a
hosszabb égési
időtartamban (7
óra) és cseké-
lyebb üzemköl-
tségben vannak.
Ház, pince, istál-
ló, utazók, turis-
ták, örök részere
Ára 95 dinár

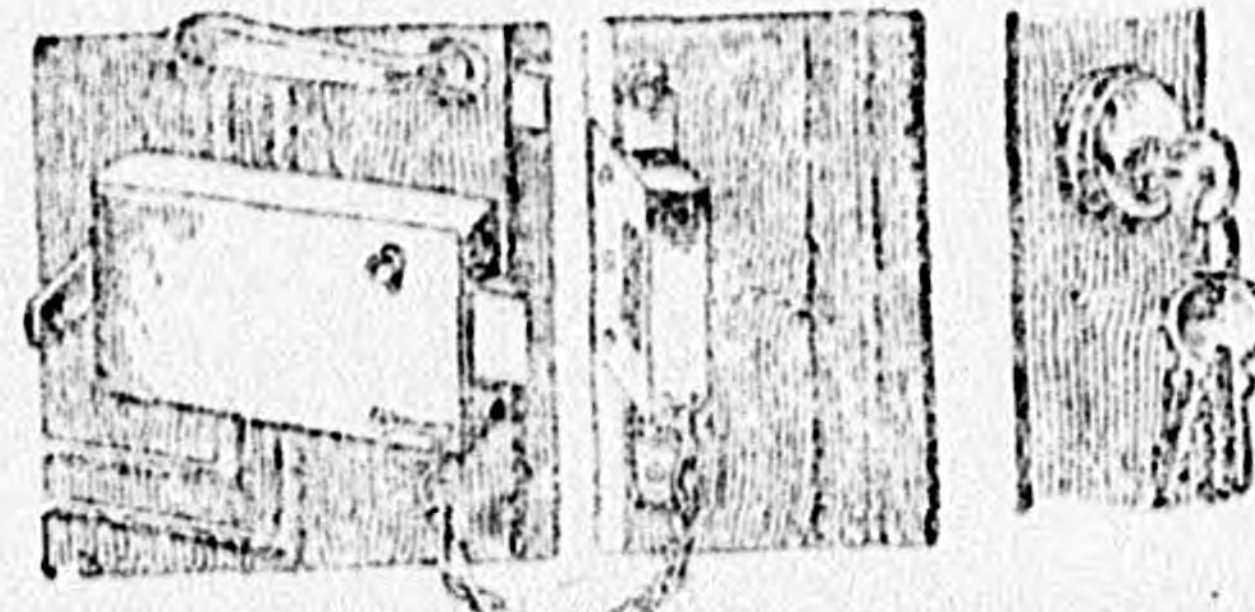

**FALI ACÉL
PÁNCÉL
PÉNZ-
SZEKRENY**

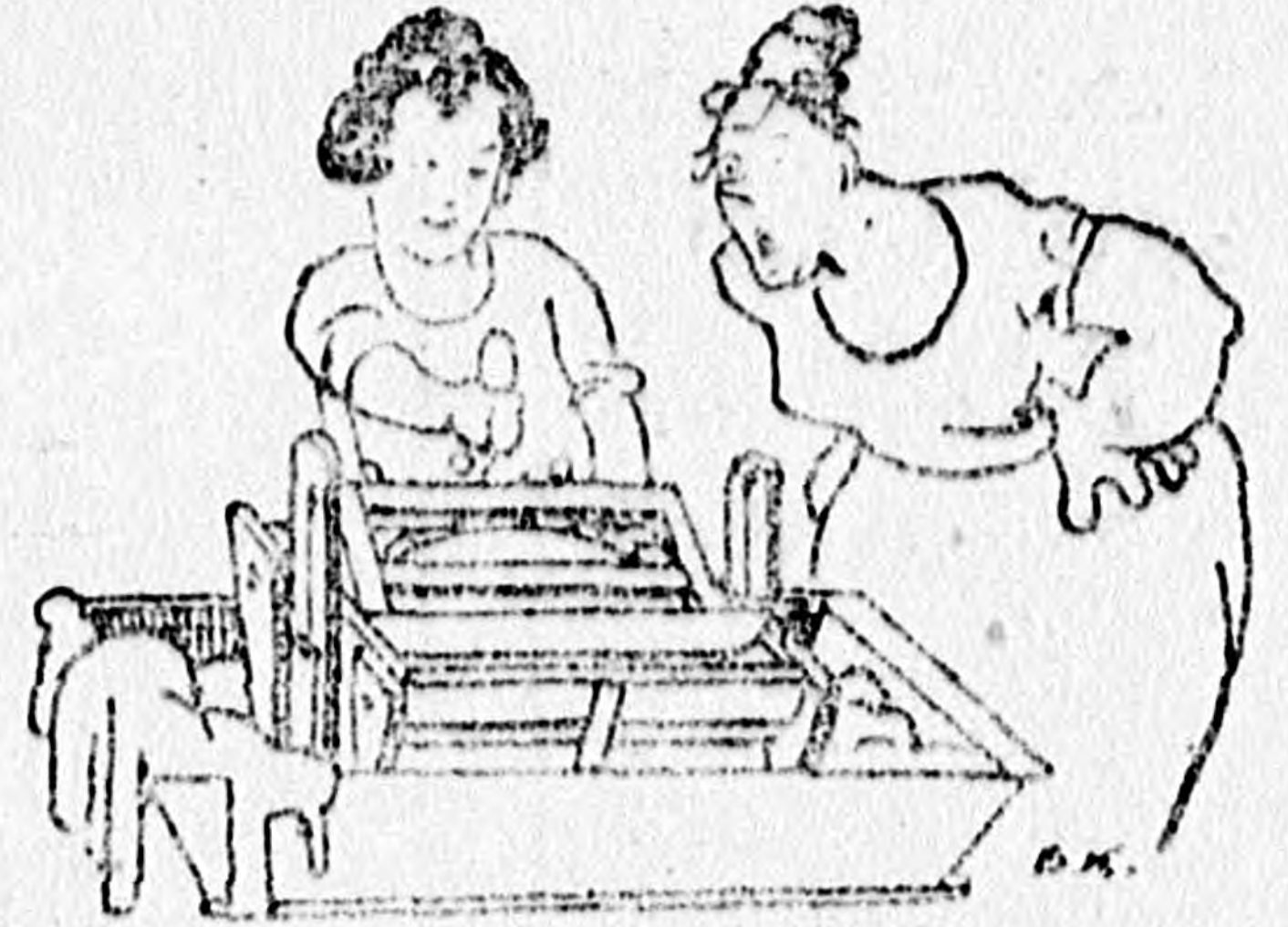
csavarral a falra
erősítve. Kis helyet
foglал. A külsője
gyönyörűen zomán-
cozott. A legzeb-
ben butorozott lak-
ásban is szép bu-
tordarab. Olcsó!
Versenybírói ár!
Legbiztosabb öre
pénzének, ékszerei-
nek, értékpapíra-
inak és okmányainak

„VEB“ biztonsági zár.

Minden ki- és be-
nyitáshoz két kulc-
sra van szükség.
Garantálva, hogy minden zár más mó-
don zár, két egyforma nem létezik.
Távollettében legbiztosabb öre lakásá-
nak. Használatával nyugodtan elulaz-
hatik. Nikkelezett luxus kivitelben
díszbe minden lakásnak. Ára 175 dinár
Az ajtón belül a szobában: Kívül:

Régen várt ideálja minden háziasszonynak!
MOSI KICSAVARI MÁNGOROL!
„DUMPLEX“ mosógép. 70 százalékos munka-, szén-,
világítás- és szappanmegtakarítás és a legnagyobb
mértékű kímélés drága fehérneműnek. A 10 óras
tartózkodás a mosókonyhában 3 órára csökken.
1 év alatt kifizeti árát.

Uj VILÁGSZABADALMAK! Győződjön meg! Kérjen díjmentes árjegyzéket! Keressen fel bennünket minden vételkészség nélkül!
„ORION“ kom. predzőce za uvoz i izvoz, Beograd, Gospodar Jevremova 6. A Kalimegdán közelében. Minden nagyobb helyen képviselők kerestethetnek

V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.
(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Alapítva 1921-ben Telefon 264 Táviratcím: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyár

Teljes malomberendezések

Allandó raktár malomgépekből és kellekekből

Vezérképviselő Novisadon:

Gruber Ferenc mérnök-igazgató Novisad
Kralja Aleksandra 16. Telefon 260. Táviratcím: Gruber Menratpalota Novisad

„FIAT“ motorekék

40 HP, 3 vagy kívánatra 6 ekevassal!

Ezen motorekék összeállításánál tekintetbe vették mindazon tapasztalatokat, amik eddig a motorekék használatánál alkalmazva lettek, úgy hogy ezen motorek a mi talajviszonyunknak az egyedüli legmegfelelőbb és megbízhatóbb. Ezen motorekék mindenféle mezőgazdasági gépek üzemeltetésénél alkalmazhatók. — Az üzemhez adómentes benzín, ugyancsak benzol is használható. — Géprészekben állandó raktár.

Ár 65.000.— Din. ab jugoszláviai határállomásig. (Elvámolva)

Efőnyös fizetési feltételek, vagy megegyezés szerint.

Képviselő:

RAUBINGER JÁNOS
Velikibecskerek, Gundulityeva (Toldy Ferenc) u. 27.

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA
ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZÍTENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üz-
letberendezéseket, stb. — Árajánlatot díjmentesen
küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár
Manchester (Anglia)

Modern, kompresszornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzemben.
Földművelhetetlen gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás.
Kedvező fizetési feltételek

Képviselő: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36.
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

**MALOM-
BERENDEZÉSEKET**

Hoffherr-Schranz - Clayton-
Shuttleworth Rt.
gyártmányát

Német és osztrák gyártmány-
nyu Diesel és gyújtó golyós

**NYERSOLAJ-
MOTOROKAT**

Asztalos és bogárnér
**SZERSZÁMGÉPEKET
MOTOROS EKÉKET**

Trstenik-Dubljai
gyártmányu

MALOMKÖVEKET

szállít a legjobb minőségben
versenyképes árban és
kedvező feltételek mellett
a képviselő

KOSTA BÜRGER
Veliki-Becskerek

Telefon 508.

A Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje D. D. városi
üzletében, Kostina ul. 1., a következő motorok kaphatók:

- 2 motor 1, 2 HP-es
- 1 motor 2 HP-es
- 1 motor 3, 5 HP-es
- 1 motor 5 HP-es

Ajánljuk tisztelt fogyasztóinknak, akiknek motorra van szük-
ségük, hogy sziveskedjenek hozzánk fordulni; minthogy nálunk
állandóan vannak raktáron világhírű AEG motorok. Ezeknek
a motoroknak semminemű ajánlásra nincs szükségük, minthogy
ezek elismerten a világ legjobb motorjai.

Villamos világítási és motorszereléseket tökéletesen és olcsón
végzünk. Nálunk a legjobb árut legolcsóbb áron szerezheti be.

**SUBOTIČKA ELEKTRIČNA ŽELJEZNICA
I OSVETLENJE D. D.**

**TÜKÖR-
BORÍTÓ MUHELY**

Toilett, szekrény, kézi,
egyszerű és

CSISZOLT

tükröket készít, ron-
gált és vakult tükrök

**JAVÍTÁSÁT és
ÜVEGCSISZOLÓ**

munkát vállal mérsékelt
áron

DROBAC SZIMA
VEL-BECSKEREK
(a szerb templom mellett)

4209

Mérleggyár

J. SEBESTYÉN

Subotica, Palčići put 154

gyártmányai
legtökéletesebbek,
versenyképesek!

Vállal vasszerkezeti és
épületlakatos munkát.

S. AD. ENGL SUBOTICA

DETAIL JELAŠIĆEVA ULICA 2.

TELEFON 815

ENGROS PETROGRADSKA UL.

Dürkopp, Haid & Neu (Exzella)

világhírű varrógépek úgy
ipari, mint családi használatra

H. Stoll & Co., Reutlingen

világhírű német kötőgépek (original
„Links-links“) jugoszláviai főraktára

A SUBOTICAI MINTAVÁSÁRON KIÁLLITVA

Autókotterok

legegánsabb és leg-
szolidabb kivitelben,
óriási választékban
olcsón kaphatók

Hamburg Géza

bőröndös Sombor

Leder-ropalota

5104

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók

SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, ŽELEZNIČKA ULICA 12. Táviratcím: Hessian.
Telefon: 531. — 6075